Տեղեկագիր Կովկասի
հայոց բարեգործական
ընկերության 1911 թ.
գործունեության։

Լեռ
945

1999

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԿՈՎԿԱՍԻ

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1911 Թ.

ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ

Լեռ
945

ԹԻՖԼԻՍ
Տպարան „Կուլտուրա" Բարձնակայա, 14.
1912

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԿՈՎԿԱՍԻ

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1911 Թ.

Լէօի գրադարան

501

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Гос. Библиотека ՀՍՍՌ - Арм. ССР им. А. Мясникяна Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ԹԻՖԼԻՍ
Տպարան „Կուլտուրա" Բարոնսկայա, 14.
1912

Կ. Հ. Բ. ԸՆԿ. ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱԶՄԸ ԵՒ ՆՐԱ 1911 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ։

Դեկտեմբերի 17-ին ընկերութեանս յօբելեանական ընդհանուր ժողովում միաձայն պատուաւոր անդամ ընտրուեցին երկրիս Փոխարքայ ԿՈՄՍ ԻԼԱՐԻՕՆ ԻՎԱՆՈՎԻՉ ՎԱՐԱՆՑՈՎ-ԴԱՇԿՈՎԸ և նրա ամուսին ԿՈՄՍՈՒՀԻ ԵԼԻԶԱՒԵՏԱ ԱՆԴՐԷԵՒՆԱ ՎԱՐԱՆՑՈՎԱ-ԴԱՇԿՈՎԱՆ։

Խորհրդի կազմը 1911 թ. յունվարի 1-ին հետևեալն էր. Նախագահ Խորհրդի՝ Սամսոն Յարութիւնեան, փոխ նախագահներ՝ Յովհաննէս Սպենդիարեան և Եփրեմ եպիսկոպոս Սուքիասեան, գանձապահ՝ Առաքել Սարուխանեան, քարտուղար՝ Յակովբ Տաննազարեան, Խորհրդի անդամներ՝ տիկին Հեղինէ Առստամեան, բժ. Բոգդան Աղասարեան, Սահակ Լիսիցեան, Սարգիս Մելքումեան, Զաքար Մամուլեան, բժ. Արամ Մխիթարեան, Աղէքսանդր Տահիկեան. փոխանդամներ՝ Կարապետ Տիրինեան, Երուանդ Լալայեան և Արտաշէս Սէյլանեան։ 1911 թ. յունիսի 4-ին կայացած ընդհանուր ժողովում, հերթով դուրս գնացող Սամսոն Յարութիւնեանի, Յակովբ Տաննազարեանի, տիկ. Հ. Առստամեանի և Առ. Սարուխանեանի տեղ ընդհանուր ժողովի ցանկութեամբ բաց քուէարկութեամբ ընտրուեցին Խորհրդի անդամներ՝ Սամսոն Յարութիւնեան, իշխանուհի Մարիամ Թումանեան, տիկին Հեղինէ Առստամեան և Յակովբ Տանազարեան։ Փոխ անդամ ընտրուեց Կարապետ Տէրեան։ Վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ վերընտրուեցին՝ Սարգիս Խարազեան, Սիմէօն Տահվերդեան և Առաքել Աւագեան. փոխ անդամներ վերստուգող յանձնաժողովի՝ Մկրտիչ Մաղաքեան և Ջահանգիր Աթայեան։

Խորհուրդը իր առաջին հերթական նիստում, կանոնադրութեան § 31 համաձայն, ընտրեց Խորհրդի պաշտօնատար անձանց, Նախագահ Խորհրդի՝ Սամսոն Յարութիւնեանին, փոխ նախագահներ՝

ՀՖ. 947 Գ 945-ևս

Եփրեմ եպիսկոպոս Սուքիասեանին և իշխ. Մարիամ Թումանեանին. գանձապահ՝ Զաքարիա Մամուլեանին և քարտուղար՝ Յակովբ Շահնազարեանին։

Հաշուետուական ընթացքում Խորհուրդը ունեցել է 52 նիստ. Խորհրդի անդամների նիստերի յաճախումները արտայայտուել են հետևեալ կերպով.

Ս. Յարութիւնեան 46
Եփրեմ եպիսկոպոս 21
Յ. Սպենդիարեան 13
Իշխ. Մ. Թումանեան 20
Տիկ. Հ. Առստամեան 37
Բժ. Բ. Աղասարեան 38
Ս. Լիսիցեան 28
Ս. Մելքումեան 38
Զ. Մամուլեան 29
Բժ. Ա. Մխիթարեան 25
Յ. Շահնազարեան 41
Ա. Շահիկեան 50
Ա. Սարուխանեան 13

Փոխ անդամներ՝

Կ. Շիրինեան 14
Ա. Սէյլանեան 7
Ե. Լալայեան 10

Թողնելով Խորհրդի ձեռքի տակ եղող իւրաքանչիւր հաստատութեան մանրամասն գործունէութեան զեկուցումն իրանց համապատասխան տեղում անել առանձին վերնագրով, հարկ ենք համարում յայտնել, որ սոյն 1911 թուին ևս Խորհրդիս հոգսերից մէկն է եղել, ինչպէս և առաջներում, չքաւորներին նպաստելու գործը։ Մի կողմից համոզուած լինելով, որ դրամով նպաստելը չքաւորներին աննպատակայարմար է, սակայն միւս կողմից դրամական սուղ միջոցները չեն թոյլ տուել մի ուրիշ ելք գտնել դրա առաջն առնելու, ուստի յակամայից շարունակել է հին ձևի օգնութիւնը, թէ և բաւական սեղմել է դրամով նպաստելու գործը, աշխատելով մեծ մասամբ գործիքներով և այլ նիւթերով օգնել։ Դրամական նպաստներ տուել է մեծ մասամբ իբր ճանապարհածախք, բժշկութեան, հանգուցեալների թաղման և որ գըլ-

խաւորն է ճաշարանում չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին ձրի և էժանագին ճաշ մատակարարելով (ներկայիս ճաշում են օրական 300 հոգի)։

Շնորհիւ երկրիս Փոխարքայ ու ընկ. պատուաւոր անդամ Կոմս ՎԱՐԱՆՑՈՎ-ԴԱՇԿՈՎԻ բարեացակամութեան և Խորհրդի ջանքերի, յաջողուեց ստանալ կառավարութեան համաձայնութիւնը, նրանց մօտ գտնուած յօգուտ գաղթականների հաւաքած 10676 ր. 36 կ. ծախսելու, որ և աստիճանաբար ստացւում է, իւրաքանչիւր անգամ հազարական րուբլի, որի ծախսման մանրամասն հաշիւը ներկայացնելով, տրւում է միւս հազարը։

Այդ գումարով թէ Խորհուրդը և թէ ընկ. սահմանին մօտիկ ճիւղերը հնարաւորութիւն ստացան իրենց դիմող բազմաթիւ գաղթականներին բաւարարութիւն տալ հայրենիք վերադառնալու։

Որբանոցի կեանքի մէջ առանձին փոփոխութիւն չի եղել, որբերը շարունակել են յաճախել տեղիս ծխական դպրոցները, նրանցից միայն մէկը, ինքնակամ, իւր մեծ մօր պատասխանատուութեամբ հեռացել է որբանոցից։

Գրադարան-ընթերցարանի յաճախորդների թիւը օրէցօր աւելանում է, չի կարելի չխոստովանել, որ դրանց մեծ մասը կազմում են մեր դպրոցների աշակերտ-աշակերտուհիները։ Բոլոր ցանկացողներին բաւարարութիւն տալու համար Խորհուրդը գնում է բոլոր նոր հրատարակուած երկերը, ստանում է մեծ թուով տեղական, մայրաքաղաքի և արտասահմանեան թերթեր։ Բացի սովորական ընթերցողներից, կամենալով ընդառաջ գնալ նաև մասնագէտ անձանց ցանկութեանց և գրադարանը աւելի մօտեցնել կենտրոնական մատենադարանի, ուր գտնուեն բոլոր հայ հրատարակութիւնները, նա միջնորդելու է ընդհանուր ժողովի առաջ յատկացնելու հանգուցեալ Աւետիս Վարդապետեանի կտակով ստացուած գումարը գրադարանի համար հայերէն գրքեր գնելու և պահելու հանգուցեալի անուամբ յատուկ բաժանմունք *)։

Ճիւղերի գործունէութիւնը այս տարի աւելի կանոնաւոր է եղել քան անցեալում. թէ և չի կարելի չըշեշտել այն, որ նոյնիսկ հայաշատ մի քանի գաւառական քաղաքներում, շատ քիչ գործունէութիւն են ցոյց տուել, դրանց պատճառը եղել է մասամբ շրջապատող զանազան աննպաստ յանգամանքները և մասամբ էլ, որ աւելի

*) Արդէն ստացուած է 1114 ր. 82 կ.։

հաւանական է, գործի գլուխ եղող անձանց եռանդի պակասութիւնը.
այսպէս օրինակ, Ալէքսանդրապոլի և Նոր-Բայազէտի նման զուտ
հայկական քաղաքներում ճիւղի վարչութիւնները աչքի ընկնող ոչ
մի գործունէութիւն չեն ունեցել, թէև Խորհուրդը մի քանի անգամ
թէ իւր անդամներին և թէ յատուկ լիազօրներ է ուղարկել այն-
տեղերը յորդորելու և գործի հրաւիրելու, սակայն բաւական է
եղել նրանց այնտեղից հեռանալը, որ նրանք դարձեալ մասնաւոր
նոյն անգործունէութեան, էլ չենք յիշում այստեղ Բաթումի, Թու-
թայիսի, Սուխումի և այլն ճիւղերը, ուր աւելի քիչ թւով հայեր
կան։ Սակայն միւս կողմից չի կարելի ուրախութեամբ չշեշտել
միւս ինչպէս մեծ, նոյնպէս և փոքր ճիւղերի եռանդուն և նոյնիսկ
նախանձելի գործունէութիւնները։ Շնորհիւ իրենց վարչութեանց
անդամների եռանդի, այնպիսի գործեր են կատարում, որ արժանի
են շնորհակալութեանց։ Այժմս իւր գործունէութեամբ Ալէքսան-
դրապոլի, Նոր-Բայազէտի, Բաթումի, Քութայիսի ճիւղերին օրի-
նակ կարող է ծառայել, Ջխարի, Ղաթարի, Հաղբութի և այլ
նման նոր բացուած ճիւղերը; որոնք արդէն բաւական գործ են կա-
տարել։ Ահա թէ ինչու Խորհուրդս կարծում է որ մի քանի ճիւղերի
անգործունէութեանց պատճառը գործին գլուխ կանգնածներն են,
որոնք թերևս այլ զբաղմունքներ ունենալով, անկարող են լինում
հարկաւոր ժամանակ գործ դնելու ճիւղի բարւոքման գործին։

Սոյն 1911 թւին ընկերութեանս նոր ճիւղեր են բացուել
Ջալալ-օղլում, Աբասթումանում և Շուլաւերում, որով ընկերու-
թեան բոլոր ճիւղերի թիւը հասել է 47-ի *)։

Ի նկատի ունենալով, որ թէ գոյութիւն ունեցող ճիւղերի
վարչութիւնները և թէ այլ քաղաքներից շարունակ ցանկութիւն էին
յայտնում անդամակցական վճարների պակասեցման մասին, այս տա-
րի, համաձայն ընդհանուր ժողովի որոշման, Խորհուրդը միջնորդել
է կառավարութեան առաջ կանոնադրութեան համապատասխան
յօդուածը փոխելու այս ձևով. անդամակցական վճարը լինի նահան-
գական քաղաքների համար 5 ր. գաւառական քաղաքների համար
3 ր. աւանների և գիւղերի համար 2 ր. որը և յուսով է շուտով
լուծում կստանայ, որով հնարաւորութիւն կտրուի շատ փոքր
քաղաքներում և գիւղերում հիմնելու ընկերութեան ճիւղեր **)։

---

*) Ներկայիս 51-ի է հասել։
**) Արդէն ստացուած է այդ իրաւունքը։

Խորհրդի գլխաւոր հոգսերից մէկը լինելով դպրոցները, նա աշ-
խատել է միջոցներ ձեռք առնել եղածները պահելու և նորերը
բանալու, նպաստել է մի քանի տեղեր միդասեանները դարձնել
երկդասեանների, հետաքրքրութիւն է շարժել հասարակութեան մէջ
և աջակցել դպրոցական շէնքեր շինելուն։

Ընդհանուր ժողովի ցանկութեան համաձայն, Խորհուրդը պէտք
է քննէր դրանց նպաստելու ձևը և տիպը ու յատուկ ընդհ. ժողով
գումարէր այդ հարցի լուծման համար. սակայն ի նկատի ունենալով
որ որոշ փոփոխութիւններ կարելի է կատարել միայն սոյն ուսում-
նական տարուայ վերջից, ուստի և ընդհ. ժողովի գումարումն բար-
ւոք համարեց յետաձգելու մինչև այդ ժամանակ, թէև ինքը այդ առ-
թիւ ունեցել է մի քանի նախապատրաստական ժողովներ։

Որովհետև այս տարի համարեա բոլոր թեմերն ունէին իրենց
տեսուչները, ուստի Խորհուրդը յատուկ տեսուչ չունէր իւր դպ-
րոցների համար, այլ այդ հսկողութիւնը յանձնուած էր նրանց և
գլխաւորապէս տեղական ճիւղերին, իսկ ուր այդպիսիք չկան Խոր-
հրդի անդամներն ու նրա լիազօրներն էին յաճախում և ծանօթա-
նում նրանց հետ։

Այս տարի, բացի եղած նուէրները յօգուտ դպրոցների, ստաց-
ւել է և պ. Գ. Ի. Տէր-Մարգարեանից 1800 ր. յօգուտ Տրվե-
նանց գիւղի, որի հսկողութիւնը նոյնպէս յանձնուած է Խորհրդին,
այդ գումարը, որով պահւում է յիշեալ գիւղում երկդասեան դպրոց,
պ. Տէր-Մարգարեանը խոստացել է ամենայն տարի մուծնելու։

Աւետիս Պօղոսեանի նուիրած հրատարակչական ֆոնդով հրա-
տարակուել են «Ծաղիկներ» մանկական գրքոյկը Յ. Աղաբաբի և
«Գարնանային ջրեր» Տուրգենևի, թարգ. Լ. Դանիէլեանի։

Աբովեան-Նազարեան ֆոնդի գումարով օգտուել են մի քանի
գրականագէտներ, ներկայիս այդ գումարից մնում է չծախսուած
185 ր. 35 կ. Խորհուրդը նպաստները բաժանում է ինքնաբերա-
բար, երբ տեղեկանում է որ այս կամ այն գրականագէտը օգնու-
թեան կարօտ է, առանց սպասելու նրանց անմիջական դիմումին։

Այս տարի Խորհուրդը բացի իւր սովորական աշխատանքից, ու-
նեցել է և մի արտակարգ պարտականութիւն, այն է կազմակեր-
պել ըստ կարելւոյն համապատասխան ընկերութեանս անուան,
նրա երեսնամեայ գործունէութեան յոբելեանը։ Այդ առթիւ նա
կազմել է մի քանի նախապատրաստական խորհրդակցութիւններ

մասնակցութեամբ ընկերութեանս շարքերում գործող անձնաւորութեանց, մշակել է գործունէութեան ծրագիր, տպագրել է ընկերութեան երեսնամեայ պատմութիւնը։ Յօբելեանը ըստ ամենայնի յիշատակելի անելու նպատակաւ, համաձայն ընդհանուր ժողովի որոշման, հիմնուեց դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդ, որը և մեծ համակրութեամբ ընդունուեց բոլոր թէ Կովկասի և թէ նրա սահմաններից դուրս գտնուած հայ հասարակութեան բոլոր խաւերում։ Դրա օգտին ժողովարարութեան թոյլտւութիւն ստացուեց ամբողջ Կովկասում, որով ամեն ոք հնարաւորութիւն ունեցաւ մասնակցելու այդ ֆոնդի հիմնուելուն, սկսած հարուստից մինչև վերջին գեղջուկը իրենց լուման ձգեցին այդտեղ և կարճ ժամանակում հաւաքուեց մի պատկառելի գումար։ Հարիւրաւոր պատգամաւորները, շնորհաւորական հեռագիրները և նամակները կենդանի ապացոյց դարձան այն համակրութեան, որ վայելում է Կովկ. Հ. Բարեգ. Ընկ. համայն հայ հասարակութեան մէջ։ Ի նկատի ունենալով յօբէլեանը տօնելու բարդ ծրագիրը, Խորհուրդը կազմեց մի մասնաժողով, որի մէջ մտան բացի Խորհրդի ամբողջ կազմից, նաև իշխ. Ս. Վ. Արղութեան-Երկայնաբազուկը, բժ. Բ. Նաւասարդեան, Միք. Տահպարոնեան, Սեն. Արծրունի, Գ. Սունդուկեան, Ալ. Մէլիք-Ազարեան, Մ. Ի. Դոլուխանեան, (նախագահ յոբ. յանձ.) Աւ. Եզեկեան, Տ. Յովհաննիսեան, Կ. Մ. Ալիխանեան, Ա. Ի. Խատիսեան, Ա. Ն. Միլեան, Վ. Ս. Եղիազարեան, Ս. Գ. Կաֆեան, Խ. Տ. Աֆրիկեան, Ս. Կիւլպէնկեան, Ի. Ս. Ալիխանեան, Վ. Ի. Առաքէլեան, Կ. Սերովբեան, որոնք թէ իրենց խորհուրդներով և թէ անձամբ շրջելով ֆոնդի օգտին յանգանակութիւն անելու, նպաստեցին յօբէլեանի յաջող ընթացք ստանալուն։

Տարուայ ընթացքում մեռել են ընկերութեանս պատուաւոր անդամ յայտնի բարեգործ Ալ. Մանթաշեանը և ընկերութեանս երկարամեայ անդամ և յայտնի մանկավարժ, եռանդուն գործիչ Ղազարոս Աղայեանը, որոնց մահուան սգահանդիսին Խորհուրդը ներկայ է եղել իւր ամբողջ կազմով և դրել է պսակներ։ Վախճանուել է նաև վերաստուգիչ յանձնաժողովի երկարամեայ անդամ Աւետիս Վարդապետեանը, որ մահուան րոպէին անգամ չէր մոռացել ընկերութեանս և իւր համեստ ունեցածից մասն էր հանել և ընկերութեանս համար։

1911 թ. ընթացքում Խորհուրդը ունեցել է մասնաժողովներ

հետեւեալ կազմերով։

1) Ճաշարանի մասնաժողով։

Տիկին Հ. Առստամեան
» Ա. Բագիլ
» Ժ. Զարգարեան
Օրիորդ Գ. Ղազարեան
Տիկին Ե. Ղուլեան
Օրիորդ Հ. Մարկոսեան
» Ե. Պատկանեան
» Ե. Տէր-Գրիգորեան
Օրիորդ Ն. Սերեբրիակեան
Բժ. Բ. Աղասարեան
Պ. Ա. Շահիկեան

2) Որբանոցի մասնաժողով։

Իշխ. Մ. Թումանեան
Բժ. Բ. Աղասարեան
Բժ. Ա. Մխիթարեան

3) Դաստարակն-դպրոց. մասնաժողով։

Եփրեմ Եպիսկոպոս
Ս. Մելքումեան
Յ. Շահնազարեան

4) Դրադարան ընթերցարանի մասնաժողով։

Տիկ. Հ. Առստամեան
Ն. Աբէլեան
Աւ. Բաբախանեան (Լէօ)
Ե. Լալայեան
Յ. Շահնազարեան

5) Կալուածական մասնաժողով։

Ս. Մելքումեան
Ս. Լիսիցեան
Ա. Շահիկեան

6) Ա. Պօղոսեանի հրատարակչական ֆոնդի մասնաժողով։

Իշխ. Մ. Թումանեան
Բժ. Բ. Աղասարեան
Ս. Մելքումեան
Բժ. Ա. Մխիթարեան
Ռ. Խանազադեան
Ա. Քալանթար։

7) Աբովեան Նազարեան ֆոնդի մասնաժողով։

Ա. Բաբախանեան (Լէօ)
Ա. Եզեկեան
Ե. Լալայեան

8) Ֆինանսական մասնաժողով։

Զ. Մամուլեան
Ս. Լիսիցեան
Ա. Սէյլանեան
Ա. Շահիկեան
Կ. Շիրինեան

9) Նպաստամատոյց մասնաժողով։

Ս. Մելքումեան
Ա. Շահիկեան
Յ. Շահնազարեան։

10) Երեկոյթ եւ զբօսանք կազմակերպող մասնաժողով։

Իշխ. Մ. Թումանեան
» Ս. Արղութեան
Տիկին Հ. Առստամեան
» Հ. Աբէլեան
» Մ. Յարութիւնեան
Օրիորդ Ս. Մանդինեան
» Մ. Նազարէթեան
Օրիորդ Մ. Շահիկեան
Պ. Ա. Շահիկեան։

ՃԱՇԱՐԱՆ

(Ընկերութեանս աշակերտական ճաշարանը հիմնուած է 1904 թ.)

Ճաշարանը կազմելով Կ. Հ. Բ. Ը. հիմնարկութիւններից մէկը և, գտնուելով Ընկերութեանս Խորհրդի հսկողութեան ներքոյ, ունի իւր առանձին կառավարութիւնը յանձին ճաշարանական մասնաժողովի, որը բաղկացած է Խորհրդի երկու անդամներից և դրսից հրաւիրուած 8 տիկիններից և օրիորդներից։ Ճաշարանը ունի կառավարչուհի, որի պարտականութիւնն է բերել տալ ճաշարանի համար պաշարեղէն պահանջաթերթերով մասնաժողովի նախագահի ստորագրութեամբ և իւրաքանչիւր օր յանձնել խոհարարին սահմանեալ քանակութեամբ, բաժանել ճաշերը, հսկել ճաշարանի մաքրութեան, կարգ ու կանոնի, գոյքի (инвентарь) և ճաշարանի ծառաների վրայ։ Ճաշերի ժամանակ միշտ ներկայ են լինում մասնաժողովի անդամուհիներից իւրաքանչիւրը հերթով, որոնք նոյնպէս հսկում են կերակուրների թարմ լինելու, համով պատրաստելու և բաժինները կանոնաւոր կերպով բաժանելու վրայ։ Ճաշարանում գտնվում են 2 մատեաններ, որոնցից մէկի մէջ ճաշարան յաճախողները ստորագրում են իրանց ազգանունը և այդպիսով հնարաւորութիւն են տալիս իմանալու օրուայ ճաշողների թիւը, իսկ միւսի մէջ մտցնվում է ճաշարանի ամենօրեայ ծախքը (հաշուելով և ծառայողների օրուայ ռոճիկը) և այդպիսով դուրս է բերվում ամեն մի ճաշի գինը։

Բացի ձրի ճաշողներից տրվում է նաև վճարով ճաշեր ամսական 2 ր. 10 կ.։ Ներկայ 1911 թ. ճաշարանը գործել է յունվարի մէկից մինչև մայիսի 31-ը և սեպտեմբերի 15-ից մինչև դեկտեմ. 31-ը։

Այս ժամանակամիջոցում բաժանուած է 65,358 ճաշ հետևեալ կերպով.

Յունվար ամսին	7,638
Փետրուար »	7,112

Մարտ »	7,335
Ապրիլ »	7,004
Մայիս »	7,332
Սեպտեմբեր »	3,073
Հոկտեմբեր »	8,542
Նոյեմբեր »	8,625
Դեկտեմբեր »	8,727
Ընդամենը	65,358

Ճաշարանից օգտուողները եղել են հետևեալ դպրոցներում սովորողները.

1.	Ներսիսեան դպրոցից	94 հոգի
2.	Յովնանեան »	15 »
3.	Գայիանեան »	15 »
4.	«Լոյս» ընկերութիւնից	20 »
5.	«Մեղու» »	8 »
6.	Մելիք-Բախտամեանի դպրոցից	9 »
7.	Հաւլաբ. ս. Էջմիածնեցւոց	10 »
8.	Քաղաքային դպրոցներից	15 »
9.	Ծամքորեցոց	10 »
10.	Ջգրաշէնի դպրոցից	12 »
11.	Կանանց Հայուհ. Բարեգ. ընկ.	9 »
12.	Թանդոյեան դպ.	10 »
13.	Պուշկինեան I և II քաղ. դպ.	17 »
14.	Կուկիայի Նորաշէնի դպ.	6 »
15.	Ս. Սարգսի դպ.	10 »
16.	Քամոյեան դպ.	7 »
17.	Մանթաշեան առևտր. դպ.	2 »
18.	V գիմնազիայից	1 »
19.	Վերայի քաղ. դպ.	1 »
20.	Երաժշտական	3 »
21.	Սուրբ Կարապ. դպ.	3 »
22.	Գեղարուեստական դպ.	1 »
23.	Կիրակնօրեայ	1 »
24.	Նիկօլայեվսկի դպ.	1 »
	Բոլորը	280 հոգի

Ճաշարանում ճաշում են նաև ընկ. Խուդադեան որբանոցի սանուհիները թւով 32 և ընկ. ծառաները:

Վճարով ճաշում են.

68 հոգի Ներսիսեան դպրոցից (դպրոցի հաշւով):

3 հոգի առևտրական դպ. օր. Ն. Սերեբրեակեանի հաշւով:

10 հոգի իրանց հաշւով:

30 հոգի Թիֆլիզի ժողովարանի հաշւով:

9 հոգու համար 1 ամիս վճարել է պ. Փիրալեանց:

1 հոգու համար 2 ամիս վճարել է օր. Բեանդարեանը:

Վերոյիշեալ թւերից երևում է որ մօտ 160 հոգի ստացել են ձրի ճաշեր:

Միջին թւով իւրաքանչիւր ճաշը նստել է 9,2 կոպէկ: Ճաշերը եղել են տարւա մեջ գլխաւորապէս սուպեր գետնախնձորով, բրնձով, պերլովի կրուպայով, բլղուրով, բորշչ, շչի, փլաւ չրով ու չամիչով, հարիսա, բադու, շիլա—փլաւ, թանէ սպաս, կաթնէ սպաս: Պաս օրերին պասուց սուպեր՝ լոբի, գետնախնձոր ձէթով և փլաւ: Իսկ Զրօրհնեաց և Զատկի տօներին ձուկ, փլաւ, ձու, կալբաս, խնձոր:

*Ճաշարանի մասնաժողովը իւրաքանչիւր 2 շաբաթը մի անգամ ունեցել է նիստեր, ուր վճռուել և քննուել են ճաշարանի զանազան հարցերի վերաբերեալ խնդիրներ և բոլոր արձանագրութիւնները ստորագրութեամբ մասնաժողովի նախագահի, քարտուղարի և անդամների, ներկայացրւած են ընկերութեան Խորհրդին ի գիտութիւն *):*

**) Ճաշարանի ել և մուտքի մանրամասն հաշիւը տես հաշիւների բաժնում:*

ԽՈՒԴԱԴԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

(Հիմնուած 1903 թ.)

Որբանոցում սանուհիների թիւն այս տարի 32 էր: Սրանցից 10 հոգի սովորում են Յովնանեան ուսումնարանում, որից 5-ը վեցերորդ դասարանում, 3-ը՝ հինգերորդում և 2-ը՝ չորրորդում: 7 հոգի սովորում են Գայիանեան ուսումնարանի III, IV, V *դասարաններում, 5 հոգի Թանդոյեան դպրոցում, 8 հոգի Զիգրաշէնի դըպրոցում, և 1 հոգի Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութեան կար և ձևի դպրոցում:*

Բացի սրանից որբանոցի սանուհիներից Ս. Մելիքեան, Ն. Սերովբեանց և Շ. Մկրտչեանց սովորում են՝ առաջինը երաժշտական դպրոցում տիկին Իւլիա Սպէնդիարեանի հաշւով, իսկ վերջին երկուսը՝ նկարչութիւն՝ օր. Ե. Պատկանեանի մօտ ձրիաբար:

Որբանոցում տիրող կարգն և կենցաղավարական կանոններն այս տարուայ ընթացքում չեն ենթարկուել որ և է փոփոխութեան, նրանք նոյն էին ինչ որ անցեալ տարի՝ ի բացառեալ այն հանգամանքը, որ 1911 թ. դեկտեմբեր ամսից սանուհիների ճաշը բաղկացած է եղել ոչ թէ մէկ տեսակից, ինչպէս եղել է նախկին տարիների ընթացքում:

Որբանոցի սանուհիների առողջական դրութիւնը այս տարի բաւարար էր: Ընդհանրապէս ամենքը առողջ են և շատերը նրանցից չեն հիւանդացել. հիւանդացողներն էլ չեն ունեցել որևէ լուրջ տկարութիւն, այլ մի քանի օր որբանոցի հիւանդանոցում պառկելուց յետոյ առողջացել են: Բացառութիւն է կազմել Ծ. Հայրումեանցը, որ շարունակաբար տանջւում է մալեարիայով. նոյն իսկ նա էլ վերջին ժամանակ իրան աւելի լաւ է զգում քան առաջ:

Սանուհիները այս տարուայ ընթացքում լի ու լի վայելել են պ. բժիշկ Բ. Աղասարեանի հայրական խնամքն և հոգացողութիւնը:

Սանուհիները իրանց ուսման մէջ այս տարի ցոյց են տուել այնպիսի առաջադիմութիւն, որ չի կարելի ընդհանրապէս գովելի

չհամարել։ Դպրոցական վարչութիւններն, ուր նրանք ուսանում են, գոհ են նրանցից և նոյն իսկ հրապարակաբար գովեստով են խօսում նրանց մասին, ինչպէս օրինակ Յովնանեան ուսումնարանի տեսուչ պ. Ս. Մալխասեանը և Գայիանեան ուսումնարանի տեսուչ պ. Ս. Աբովեանցը, որոնք ընկերութեան 30-ամեայ յօբելեանի առնին իրանց ճառերի մէջ հարկ համարեցին առանձնապէս շեշտել սանուհիների գովելի վարքն և յառաջադիմութիւնը։ Անցած տարուայ ընթացքում դպրոց յաճախող 32 սանուհիներից նոյն դասարանում մնացել են 5 հոգի, իսկ միւս բոլորը փոխել են իրանց դասարանները։

Յիշատակելու արժանի հանգամանք է նաև այն, որ հասակաւոր սանուհիներից մի քանիսի մէջ երևում են սէր և հակումներ դէպի գրականութիւն։ Սանուհիներից Վ. Նալբանդեանը յօրինել է մանկական պիէս — «Սիրոյ բանալին» — վերնագրով, իսկ միւս սանուհի Ս. Մելիքեանը վեր է ածել երաժշտութիւնը։ Որբանոցի կառավարչուհի եղել է օր. Շ. Քեանդարեան։

ԳՐԱԴԱՐԱՆ-ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Գրադարան ընթերցարանը կառավարուել է առանձին մասնաժողովով, որի անունը յիշուած է տեղեկագրի սկզբում։

Անցեալ տարուայ նման այս տարի էլ գրադարանի բաժանորդների մեծ թիւը ընդհանրապէս կազմում էր աշակերտութիւնը, որոնց շարքում աւելի մեծ թւով բաժանորդ են տուել Յովնանեան և Գայեանեան օրիորդաց դպրոցները, այնպէս որ 300 բաժանորդի մէջ 143 հոգին եղել են այդ դպրոցների աշակերտուհիները, իսկ մնացածը հայոց ծխական դպրոցների, գիմնազիաների, արհեստաւորաց և մասնաւոր դպրոցների աշակերտ-աշակերտուհիները։

Տարուայ սկզբին գրադարանն ունեցել է	249 բաժ.
Տարուայ ընթացքում բաժանորդագրուել են	814 »
	1063 բաժ։
Տարուայ ընթացքում դուրս են գնացել	743 »
Սոյն տարուայ դեկտեմբերի 31-ին գրադարանն ունէր	320 բաժ.

Բաժանորդների քանակը տարուբերուելով 240—325 թւերի մէջ, նկատելի է եղել որ նա հետզհետէ աճել է, այսպէս առ 1-ն յունվար 1911 թ. բաժանորդների թիւը եղել է 249, մինչ դեռ առ 1-ն յունուար 1912 թ. եղել է 320, այսինքն 71 բաժանորդով աւելի։

Գրադարանից բաց թողած գրքերի և ընթերցարան յաճախողների թւերի մասին ճիշտ գաղափար կազմելու համար առաջ ենք բերում հետևեալ աղիւսակը.—

Ամիսներ	Ընթերցարան յաճախողներ			Տրւած է գրքեր		
	Արական սեռից	Իգական սեռից	Ընդամեն	Գրադար. բաժան.	Ընթերց. կարդալու	Ընդամենը.
Յունուար	2032	438	2470	2004	260	2264
Փետրուար	2272	768	3040	2394	210	2604
Մարտ	2430	863	3293	2582	193	2775
Ապրիլ	2167	700	2867	1566	145	1711
Մայիս	2449	716	3165	1099	185	1284
Յունիս	2488	635	3123	1248	209	1457
Յուլիս	2680	975	3655	1204	228	1432
Օգոստոս	2540	1035	3575	991	250	1241
Սեպտեմբեր	2913	1108	4021	901	213	1114
Հոկտեմբեր	2660	1456	4116	1824	556	2380
Նոյեմբեր	2816	1857	4673	1896	328	2224
Դեկտեմբեր	2963	2217	5180	1935	261	2196
Ընդամենը	30410	12768	43178	19644	3038	22682

Այդ աղիւսակից երևում է, որ ընթերցողների թիւը պարբերաբար շատացել է, այնպէս որ դեկտեմբերին յաճախողների թիւը կրկնակի անգամ աւելի է քան յունվարինը։

Նոյնը նկատելի է լինում նաև անցեալ տարւայ տեղեկագրի հետ համեմատելիս։ Անցեալ տարի ընթերցողների թիւը հասել է 22175-ի, իսկ այս տարի, ինչպէս տեսնում ենք, 43178-ի, այսինքն կրկնակին։

Բաժանորդների պարբերաբար աճելը հետևանք է այն հանգամանքի, որ Խորհուրդը առաջ գնալով ժամանակի և ընթերցող հասարակութեան մտաւոր պահանջի հետ, ձեռք է բերում համարեա թէ բոլոր լոյս տեսնող ընթացիկ հայերէն գրքերը և ռուսերէնից կարևորները։

Ի նկատի ունենալով այդ հանգամանքը, Խորհուրդը բացի նախահաշւում նշանակւած գումարից, որոշել է Վարդապետեանի կտակած 1114 ր. 82 կ. գումարին էլ յանուն նւիրատուի գնել հայագիտական և հայերէն ընտիր գրքեր *)։

Գրադարանի գրքերի կրկնակի օրինակների մի մասը Խորհուրդը տարւայ ընթացքում նւիրել է զանազան գիւղական գրադարաններին, ինչպէս՝ Բարվանսարայի, Ցարսկիէ-Կոլոցի, Ջխարի և Լագոդաղի ճիւղերին, Ալահի և Շրվենանց դպրոցներին և Թիֆլիսի նահանգի հայերի մէջ օգտակար գիտելիքներ տարածող ընկերութեանը։ Իսկ միւս մասը պահել է այն գրադարանների համար, որ առաջիկայ տարւանից Խորհուրդը մտադիր է հիմնել 15 գիւղական դպրոցներին կից։

Այս տարի գրադարանին նւիրել են գրքեր հետևեալ անձնաւորութիւնները. պ.պ. Սեդրակ Մանդինեանը 758 կտոր գիրք, որից հայերէն 233, ռուսերէն 202 և գերմաներէն 323 կտոր, Յովհ. Դուլթեանը 269 կտոր, Սուրէն Եարեանը 68 կտոր, Սահակ Լիսիցեանը 60 կտոր գաղղիերէն գրքեր և 9 քարտէզ, Գարեգին Երվանդեանը 100 կտոր, Գրիգոր Վարդանեանը պատմական Հայաստանի քարտէզը և զանազան անձեր 50 կտոր գիրք։ Ընդամենը 1305 կտոր գիրք և 10 քարտէզ։

Այդ նւիրած գրքերի մի մասը, որոնք չկային ընկերութեանս գրադարանում, մտցրւած են գրացուցակ, իսկ միւս մասը ուղարկւելու է գիւղական գրադարաններին։

Նւէր ստացած այդ գրքերին աւելանալով տարւայ ընթացքում գնւած մօտ 700 րուբլու գրքերը և այն յաւելւածները, որոնք ստացւել են պարբերական թերթերի հետ, ստացւեց գրքերի մի այնպիսի քանակութիւն, որ հնար չեղաւ տեղաւորել գրադարանի պահարաններում, ուստի Խորհուրդը ստիպւած եղաւ դահլիճի հա-

---

Այդ որոշմանը հաւանութիւն է տւել ընկերութեան ընդհանուր ժողովը, որի առթիւ կազմւել է 12 ձեռնհաս անձերից բաղկացած մի մասնաժողով.

բուայրն պատին կից շինել տալ նոր պահարաններ, որտեղ և տեղաւորուեց աւելացած գրքերը։

Անցեալ տարուանից սկսած գրացուցակի տպագրութիւնը շարունակուել է նաև այս տարի և արդէն տպագրած պատրաստ է ռուսերէն գրացուցակը, որ բաղկացած է 580 երեսից։

Հայերէն գրացուցակից տպած են մանկական և գեղարուեստական բաժինները, իսկ մնացեալները տպւելու են առաջիկայ տարուանից։

Ներկայիս ընկերութեանս գրադարանն ունի ռուսերէն 7600 կտոր գիրք, հայերէն 3650 կտոր, ֆրանսերէն և գերմաներէն 1350 կտոր, ընդամէնը 12700 կտոր գիրք, որը ապահովագրած է 10,000 րուբլով։

1911 թուի ընթացքում ընթերցարանում ստացւած են հետևեալ պարբերական հրատարակութիւնները.

1. Մշակ (2 օր.)
2. Սուրհանդակ (2 օր.)
3. Հորիզոն (2 օր.)
4. Հովիւ
5. Խաթաբալա
6. Աղբիւր
7. Տարազ
8. Հասկեր
9. Գիւղատնտես
10. Նոր Դպրոց
11. Գեղարուեստ
12. Արօր
13. Դարբին
14. Ազգագրական հանդէս
15. Լումա
16. Արարատ
17. Լոյս
18. Ժայռ
19. Ախուրեան
20. Կոչնակ
21. Հանդէս Ամսօրեայ
22. Բազմավէպ
23. Ժամանակ
24. Բիւզանդիոն
25. Անահիտ
26. Тифлис. Листокъ
27. Закавказье
28. Кавказъ
29. Закавказская Рѣчь
30. Баку
31. Рѣчь
32. Русскія Вѣдомости
33. Русское Слово
34. Новое Время
35. Нива
36. Русская Мысль
37. Русское Богатство
38. Вѣстникъ Знанія
39. „ Европы
40. „ Здоровья
41. Запросы Жизни
42. Сатириконъ
43. Будильникъ
44. Родина

45. Доброе утро
46. Юная Россія
47. Новый журн. для всѣхъ
48. Мірокъ
49. Свѣтлячекъ
59. Путеводный Огонекъ
51. Жизнь для всѣхъ
52. Хуторъ
53. Новый Восходъ
54. Синій журналъ
55. Школа и жизнь
56. Маякъ
57. Петерб. газета коп. съ прил.
58. Нева
59. La revue (ֆրանս)
60. Ձվէնի գազէթի (վրացերէն)
61. Մօլլա Նասր-էդդին } Թուրքերէն
62. Սադա }

Կ. Հ. Բ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ $^{1911}/_{12}$ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՒԱՑ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Խորհուրդը առաջին տարիների նման նպաստել է հայոց եկեղեցական մի և երկդասեան դպրոցների, որոնք ընկած են զանազան խուլ և հեռաւոր վայրերում։ Դպրոցների հոգաբարձութիւնները ստանալով ընկերութիւնիցս սահմանեալ նպաստը՝ նրանք ամեն կերպ հոգս են տարել դպրոցների բաժանմունքների և աշակերտների թիւն աւելացնելու և ըստ կարելւոյն դպրոցական աւելի յարմար շինութիւններ կառուցելու վրայ, որոնց անմիջապէս օգնութիւն են հասել թէ Խորհրդի տուած խորհուրդները և թէ մանաւանդ գիւղական համայնքը։ Ունենալով իրենց ձեռքի տակ որոշեալ հաստատ եկամուտ—ընկերութեանս նպաստը, հոգաբարձութիւններն ամեն ջանք գործ են դրել հրաւիրելու ուսուցիչներ համապատասխան կրթութեամբ (ցենզով) և ներկայիս համարեա չկան դպրոցներ, ուր դասատուները լինեն ոչ բաւարար կրթութեան տէր անձինք։

Խորհուրդը չի կարող չյայտնել իւր ուրախութիւնը հասարակութեան դէպի ընկերութիւնս ցոյց տուած համակրութեան և վստահութեան համար։ Բացի անցեալ տարիների մասնաւոր անձանց և հիմնարկութեանց նպաստներից յօգուտ եկ. ծխ. դպրոցների, Խորհուրդը այս տարի ստացել է նաև պ. Գ. Ի. Տէր-Մարգարեանից նպաստ յօգուտ իւր հայրենի Շրվենանց գիւղում գոյութիւն ունե-

ցող դպրոցի 1800 ր. հետևեալ յայտարարութեամբ:

Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան յարգելի Խորհրդին

Իմ հայրենի Տրվենանց գիւղում (Զանգեզուրի գաւառ) ես պահում եմ եկեղեցական-ծխական երկդասեան դպրոց (երկսեռ), որի համար կառուցել եմ յատուկ շինութիւն երկու յարկից: Դպրոցի բոլոր ծախսերը հոգում եմ իմ միջոցներից, բացի լուսաւորութիւնից և վառելիքից, որ տալիս են տեղացիները: Դպրոցն ունի իմ միջոցներով ձեռք բերած դասական բոլոր պիտոյքները, գրադարան և այլն: Բացի դրանից իմ կառուցած շինութիւնը և նրան կից դպրոցապատկան հողը հնարաւորութիւն են տալիս գիւղական տնտեսութեան վերաբերեալ զբաղմունքներ ևս ունենալ դպրոցում: Իմ նպատակն է եղել և այժմս էլ է՝ դարձնել Տրվենանցի դպրոցը կենտրոնական մի ուսումնարանական հաստատութիւն շրջակայ 5—6 հայ գիւղերի համար: Եւ իրաւ, մինչև այժմ այնտեղ սովորում էին մօտ 100 աշակերտներ և աշակերտուհիներ: Իսկ ուսուցչական խումբը բաղկացած էր երկու ուսուցչից և մի վարժուհուց:

Ես անկարող լինելով անձամբ տանել դպրոցի պահպանման հոգսերը, աւելի նպատակայարմար համարեցի այդ կառավարութիւնը յանձնել յարգելի Խորհրդին:

Ուստի, ներկայովս խնդրում եմ, որ Խորհուրդդ իր վրայ վերցնէ Տրվենանց գիւղի դպրոցի կառավարութիւնը առաջիկայ 1911/12 ուսումնական տարուանից:

Իմ կողմից ես կտամ Խորհրդին տարեկան հազար ութը հարիւր ռուբլի, երբեք նուազում: Դպրոցի կանոնաւոր ընթացքը, ուսուցչական կազմի հոգսերը թողնում եմ յարգելի Խորհրդին տնօրէնութեանը:

Ցանկալի եմ համարում, որ կազմուի դպրոցական գոյքի մանրամասն ցուցակ, որ պահուի Խորհրդին գործերում:

Գասպար Տէր-Մարգարեան

28-ին Մայիսի 1911 թ.

Թիֆլիս:

Այս յայտարարութեան համաձայն, Խորհուրդը հրաւիրել է աւագ-ուսուցչութեան պաշտօնի համար նախկին ուսուցչին պ. Ա. Մինասեանին իւր կնոջ հետ և ուսուցիչ պ. Ստ. Յարութիւնեանին: Դպրոցի մասին հարկաւոր տեղեկութիւնները զետեղուած են համապատասխան հաշուեցուցակում:

Ընկերութիւնը թէ իւր միջոցներից և թէ մի շարք կողմնակի հաստատութեանց և անձանց միջոցաւ ստացած գումարներով 1911/12 ուս. տարում յատկացրել է նպաստ Անդրկովկասի հայոց եկեղ. ծխական 61 դպրոցներին ընդամենը—14,920 ռուբլի: Այս գումարը կազմուած է ընկերութեան և հետևեալ բարերարների նուիրատուութիւններից այսպէս՝ Ս. Պետերբուրգի հայոց եկեղեցական Խորհրդից 4,000 ռուբլի, որով նպաստել է հետևեալ դպրոցներին.

Արդուինի	շրջանի Տանձոտ գիւղի դպ.	150 ր.
Ախալքալաքի	„ Գիւմբուրդա „ „	200 ր.
„	„ Մամզարա „ „	200 ր.
„	„ Տիլիֆ „ „	200 ր.
Ախալցխայի	„ Տամալա „ „	200 ր.
„	„ Ծուղրութ „ „	200 ր.
Աղեքսանդր.	„ Ջորլի „ „	200 ր.
Դուշէթի	„ Դուշէթ քաղաքի „	200 ր.
Կարսի	„ Մաւրակ գիւղի „	25ʼ ր.
„	„ Փիրւալի „ „	250 ր.
„	„ Բաշ Քադիկլար „	200 ր.
„	„ Զարդանէս գիւղի „	200 ր.
„	„ Քիւրակ Դարա „ „	200 ր.
Քութայիսի	„ Սաչխէր „ „	200 ր.
„	„ Ջխար „ „	250 ր.
Փոթւայ	„ Փոթի քաղաքի „	100 ր.
Օլթւայ	„ Օլթի գիւղաքաղաքի	200 ր.
Լոռւայ	„ Գիւլաքարակ գիւղի դպ.	200 ր.
Երևանի	„ Բաշ „ „	200 ր.
Աստրախանի	„ Ղարաջալլի „ „	200 ր.
		4000 ր.

Պ. Տիգրան Աֆրիկեանից 4750 ր., որով նպաստել է հետևեալ դպրոցներին.

Աղէքսանդրապօլի	շրջանի	Նորաշէն գիւղի	դպրոցին	300 ր.
»	»	Մեծ Քափանակ	»	200 ր.
Նոր-Բայազէտի	»	Փաշաքենդ	»	200 ր.
»	»	Սօլակ	»	200 ր.
»	»	Ջիբուխլի	»	400 ր.
»	»	Օրդակլու	»	200 ր.
»	»	Ներքին Ախտա գիւղի դպ.		250 ր.
»	»	Դդմաշէն	»	200 ր.
»	»	Ենդամալ	»	350 ր.
»	»	Նորադուզ	»	300 ր.
Վաղարշապատի	շրջանի	Կարբի գիւղի	դպրոցին	500 ր.
»	»	Բազարճիւղ	»	500 ր.
»	»	Ղարաքիլիսա	»	300 ր.
»	»	Սագլու	»	250 ր.
»	»	Տամբշլու	»	200 ր.
»	»	Հանավանքի	»	200 ր.
Ախալքալաքի	»	Սուլդա գիւղի	»	150 ր.
				4700 ր.

Պ. Գասպար Տէր-Մարգարեանից—1800 ր. Զանգեզուրի գաւառի Շրվենանց գիւղի դպրոցի համար։

Պ. Յովհաննէս Ալիխանեանից—100 ր. Քարվանսարայի շրջանի Աչաջուր գիւղի դպրոցի համար։

Պ. Միքայէլ Ալիբէկեանից—300 ր. Քախուրեկլի գիւղի դպրոցի համար։

Յովհաննէս ա. ք. Գալստեանի՝ ընկ. նուիրաբերած Գօրւայ գաւառի Ախալքալակ գիւղի կալուածքի տարեկան հասոյթից 300 ր. նպաստում է Ախալքալակ գիւղի դպրոցին։

Պ. Սամսոն Յարութիւնեանից—250 ր. Ղազախի շրջանի Վերին Աղդան գիւղի համար։

Պ. Գաբրիէլ Կաֆեանից—150 ր. Քարվանսարայի շրջանի Սուի գիւղի համար։

Հանգուցեալ Աղէքսանդր Մանթաշեանի նուիրած գումարի

տոկոսներով՝ 855 րուբլի նպաստել է հետևեալ դպրոցներին.—Քարվանսարայի շրջանի Ուզուն Թալա գիւղի դպրոցին 100 ր.

»	»	Սև-Քար	»	»	100 ր.
»	»	Թալա	»	»	100 ր.
»	»	Քարվանսարա	»	»	100 ր.
»	»	Գոշավանք	»	»	200 ր.
»	»	Բարանա	»	»	200 ր.
Թիֆլիսի շրջանի		Մուխրան	»	»	100 ր.
					900 ր.

Հանգուցեալ Աղէքսանդր Անանեանի նուիրած գումարի տոկոսներով՝ 1334 ր.—75 կ., որով նպաստել է հետևեալ դպրոցներին։

Ղազախի	շրջանի	Թովուզ գիւղի դպրոցին	100 ր.
,,	,,	Ղազախ քաղաքի	100 ր.
,,	,,	Ղալաչա գիւղի	100 ր.
,,	,,	Ներքին Կարմիր Աղբիւր	100 ր.
,,	,,	Թաթլու	120 ր.
Արդահանի	շրջանի	Արդահան քաղաքի դպրոցին	100 ր.
Գանձակի	,,	Կուսինապատ գիւղի	200 ր.
,,	,,	Ղարաբուլաղ	200 ր.
Յարսկիէ Կօլօդցի ուսանի դպրոցին			100 ր.
Ծալկայի	շրջանի	Դաշբաշ գիւղի	300 ր.
			1420 ր.

Իշխ. Ս. Վ. Արղութեան Երկայնաբազուկից	տարեկան	489 ր.
Իշխ. Բ. Ն. Արղութեան Երկայնաբազուկից	,,	300 ր.
Դաւիթ և Էւա Անանեաններից	,,	75 ր.
Սանահնի գիւղացիներից	,,	60 ր.
Աշակերտների ծնողներից նպաստ	,,	40 ր.
Կալուածքի կապալավարձից	,,	36 ր.
	Ընդամենը	1000 ր.

Վերոյիշեալ անձնաւորութեանց 1000 ր. նուիրաբերուած և ստացուած գումարներով պահւում է Սանահնի դպրոցը։

Սանահնի գիւղի դպրոցի շէնքը երկյարկանի է, որի վերևի յարկը յատկացրած է դպրոցին և բաղկացած է 6 սենեակներից, որոնցից 2 սենեակը դասարանների համար, 2-ը - վարժուհիների,

1-ը ծառայի և 1 սենեակ գործագործական արհեստանոցի համար։ 1911/12 ուսում. տարում հրաւիրուած են դասատուներ օր. օր. Լուսիկ Կարապետեան (աւարտած IV գիմնազ. VIII դասարանը) և Աննա Գարսոյեան (աւարտած Յովնանեան դպրոցի VII դասարանը)։ Վարժուհիներից օր. Ա. Գարսոյեանը պարապում է Հայոց լեզու, Կրօն, Հայոց պատմութիւն, Երգեցողութիւն և Ձեռագործ, իսկ Լ. Կարապետեանը՝ Թւաբանութիւն, Ռուսաց լեզու, Նկարչութիւն և Ձեռագործ։ Վարժուհիները հրաւիրուած են իւրաքանչիւրը 350-ական ր. ռոճիկով, սենեակ, վառելիք, լուսաւորութիւն և ծառայ։ Աշակերտ աշակերտուհիների թիւը տարւայ սկզբում հասել է 85-ի, ներկայիս 69-ի, որից 50 տղայ և 19 աղջիկ, Աշակերտների թւի պակասելու պատճառը դաշտային աշխատանքներն են, որը սկսելիս գիւղացիք իրանց երեխաներին վերցնում են այդ աշխատանքի համար, որ շատ ցաւալի է, բայց հնար չկայ նրանց ստիպելու չըվարւել այդպէս՝ բացի բարոյական ազդեցութիւնից, որը բոլորովին չի ներգործում նրանց վրայ։

Դպրոցի վրայ ներկայ 1911/12 ուսում. տարում ծախսեր են եղել՝ վարժուհիների ռոճիկ—700 ր., դասական պիտոյքների—173 ր. 85 կոպ., մանր ծախսեր 44 ր. 15 կ., չնախատեսնւած ծախսեր—82 ր. ընդամենը 1000 ր.։ Դպրոցը կառավարւել է իշխ. Ս. Վ. Արղութեան—Երկայնաբազուկի ղեկավարութեամբ, որը ունենալով սեփական պանսիօն և լինելով փորձւած և հմուտ դպրոցական գործում, ոչ մի ջանք չէ խնայել այդ դպրոցը բարւոքելու և աւելի լայն հիմունքների վրայ դնելու և բառիս բուն նշանակութեամբ զուտ մայրական հոգատարութեամբ է նայում բոլոր սովորող երեխաների վրայ, կազմակերպելով վարժուհիների միջոցաւ Նոր-տարւոյ տօնածառ, ուղարկելով երեխաների համար նուէրներ, քաղցրաւենիք, գրքեր, տետրեր, պատկերներ և շորեր։ Սոյն ուսումն. թւում դպրոցը ունեցել է 3 աշակերտական ներկայացում (Բեմի համար նուիրել է տեղացի իշխան Արտաշէս Արղութեան-Երկայնաբազուկը մի վարագոյր արժողութեամբ 5 ր.), մէկ զբօսանք դէպի մօտիկ Որնակ գիւղը, որտեղ աշակերտները զբաղւել են նկարչութեամբ բնականից նկարելով բնութեան գեղեցիկ տեսարաններ։

Պէտքէ նկատել, որ երեխաները չափազանց ընդունակ և սիրամիտ են, որի շնորհիւ շատ շուտ են ըմբռնում և իւրացնում վարժուհիների ասածները և որի պատճառով երեխաներին շատ է

սիրում Իշխանուհին և ցանկանում է մայիս ամսին Թիֆլիս բերել դրանց ծանօթացնելու քաղաքի հետ։ Աշակերտները մեծ ձգտում ունեն դէպի ուսումը, ուստի Իշխանուհին մտադիր է այդ դպրոցը միւս տարւանից վերածել երկդասեանի, աւելացնելով և IV բաժանմունք։

Նա մտադրութիւն ունի նաև մօտ ապագայում գործագործական արհեստանոց բանալու։

Բացի ընկերութեան վերոյիշեալ յատկացրած նպաստներից ընկ. ճիւղերն էլ իրենց կողմից յատկացրել են և նպաստել իրենց միջոցներից թէ տեղական և շրջանի դպրոցներին, սրանց աշակերտ աշակերտուհիներին և թէ դպրոցական շինութիւնների համար որոշ գումարներ ընդամենը 8318 րուբլի 50 կոպ.։

Այսպէս.

Ընկ. Ախալքալակի ճիւղը տւել է տեղական հայոց եկեղ. ծխական դպրոցում սովորող աշակ.—աշակերտուհիներին թոշակադրամ—96 ր. նոյն դպրոցի գրադարանին նպաստ—40 ր., շրջանի գիւղերի դպրոցներին կից գրադարաններին—47 ր. 50 կ., տեղական պետական դպրոցում սովորող չքաւոր հայ սաներին—30 ր. նոր կառուցւող ուսումնարանի շինութեան—200 ր., շրջանի Տիլիֆի ծխական դպրոցին նպաստ—50 ր., Գիւմբուրդա գիւղի դպրոցի 5 չքաւոր սաներին նպաստ—10 ր.։ Իգդիրի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցի չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին—19 ր. դպրոցական նոր կառուցւելիք շէնքի համար—25 ր. (Նախորդ տարիների հաւաքած գումարների հետ անում է 200 ր.), տեղական գրադարան ընթերցարանին յատկացրել է 415 ր. 30 կ., Թելաւի ճիւղը Ս. Գայեանեան և Վարդանեան Հ. եկ. ծխ. դպրոցի 5 չքաւոր աշակերտներին թոշակավարձ—60 ր., Մոզդոկի ճիւղը՝ գրադարան-ընթերցարանին նպաստ—451 ր. 94 կ., տեղական հ. եկ. ծխ. դպրոցին—38 ր. 11 կ., Ձխարի ճիւղը տեղական հայոց եկ. ծխ. դպրոցին նպաստ է տւել—300 ր, դպրոցական նոր շինութեան համար—130 ր., Եկատերինօդարի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցներին—1200 ր., համալսարաններում ուսանողներին թոշակադրամով 845 ր., տեղական դպրոցներում սովորողներին—227 ր. 50 կ., աշակերտների շորերի և կօշիկների—84 ր. 40 կ., Ցարսկիէ Կօլօդցի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցին—75 ր. տեղական գրադարան-ընթերցարանին 52 ր. 90 կ., աղքատ աշակերտներին

դպրոցական պիտոյքների համար—2 ր. 65 կ., Բաթումի ճիւղը նպաստել է տեղական հայոց եկ. ծխական դպրոցին—385 ր., Սղղնախի ճիւղը նպաստել է մի աշակերտի տալով թոշակավարձ --15 ր. Գանձակի ճիւղը նպաստել է դպրոցներին –142 ր., Քութայիսի ճիւղը նպաստ է տուել դպրոցին—31 ր. 50 կ., Նովօրոսիյսկի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցին—200 ր.. Շուշւայ ճիւղը տուել է տեղական Ագուլեաց դպրոցի պահպանութեան համար—600 ր., թոշակ տեղական չքաւոր աշակերտներին—140 ր., Ղազախի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցին—125 ր. 04 կ., Վլադիկաւկազի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցներին—400 ր, ուսման վճար, շորեր և դասական առարկաներով չքաւոր աշակերտներին—224 ր. 60 կ., Լադօդաղի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցին 100 ր., Սուրամի ճիւղը նպաստել է տեղական դպրոցին - 80 ր., Երևանի ճիւղը տեղական դպրոցներին —150 ր., ուսուցիչներին 362 ր., Ղուբայի ճիւղը նպաստ է տուել Ստեփանոսեան և քաղաքային դպրոցի 3 աշակերտների թոշակադրամով—48 ր., Ախալցխայի ճիւղը նպաստել է ուսուցիչներին—65 ր., Գօրւայ ճիւղը նպաստել է տեղական հայոց դպրոցին—50 ր., Արդահանի ճիւղը նպաստել է տեղական հայոց դպրոցին 300 ր., աշակերտ—աշակերտուհիներին—44 ր. 57 կ. Պետրովսկի ճիւղը նպաստել է հայոց դպրոցին—335 ր., Քարվանսարայի ճիւղը նպաստել է տեղական հայոց դպրոցին—42 ր. 66 կ., դպրոցին կից գրադարան-ընթերցարանին—45 ր. 83 կ., ուսուցիչներին—32 ր.:

Գաւառական դպրոցներին յատկացրած նպաստները Խորհուրդը ուղարկել է իր ճիւղերի վարչութիւնների միջոցաւ, որոնք և եղել են վերահսկու տրուած նպաստների գործադրութեան վրայ և բարոյական աջակցութիւն են ցոյց տուել նրանց:

Խորհուրդն աշխատել է հնար եղածին չափ 1) աջակցել, որ բացուեն ծխական դպրոցներին կից գրադարաններ և աշխատել է ամեն կերպ խրախուսել բանալու նորերը և ուղարկել է այդ գրադարանների համար թէ մանկական, թէ պատանեկական և թէ հասակաւորների համար գրքեր: 2) ունենալ տնային դեղատներ հայերէն տպուած դեղերի գործադրութեան հրահանգով: Այդ դեղատներից օգտուել են թէ դպրոցի աշակերտութիւնը և թէ գիւղացիք ուսուցչի միջոցով:

3) Ընկ. նպաստով պահւող դպրոցներին ուղարկուել է «Գիւղատնտես» շաբաթաթերթ և «Նոր Դպրոց» մանկավարժական ամսագիրը: Խորհուրդն դպրոցներին հասանելիք նպաստները ուղարկել է իր ճիւղերի վարչութիւնների միջոցաւ, իսկ անմիջական հսկողութիւն է ունեցել դպրոցների վրայ Հոգևոր իշխանութիւնից նշանակուած ուսումնարանական թեմական Տեսուչը, որը և շրջել է այդ դպրոցները:

Թէև ընկ. Խորհուրդը մեծ քանակութեամբ խնդիրներ է ստացել զանազան վայրերից, որոնք խնդրել են նպաստել կամ նոր բացուած կամ գոյութիւն ունեցող դպրոցների փակման վտանգի առաջն առնելու, բայց Խորհուրդը հնարաւորութիւն չէ ունեցել միջոցների սղութեան պատճառով բոլորի խնդիրներին բաւարարութիւն տալու: Ընկ. $^{1911}/_{12}$ ուս. թւում կրկին աւելացրել է նպաստների քանակը և նպաստել է նոր բացուած և գոյութիւն ունեցող դպրոցների ինչպէս են՝ Բաշ-գիւղ, Դաշբաշ, Սուլդա, Քուրակ Դարա, Թաթլու և Գոշավանք գիւղական դպրոցներին: 1912 թ., երբ հիմնւելու է Դպրոցական-Ուսուցչական փոնդ, Ընկ.-ը հնարաւորութիւն կունենայ աւելի լայն չափով օգնելու գիւղական դըպրոցներին:

Ընկ. նպաստ ստացող հետևեալ գիւղերը աւելացրել են իրենց դպրոցի բաժանմունքները—Տամալա, Սուլդա, Բարանա, Զորլի Դդմաշէն, Զիբուխլի, Փաշաքենդ, Ցարսկիէ Կօլօդցի աւելացրել են III-րդ բաժանմունք, Փիրվալի, Ներքին Ախտա, Սօլակ, Օրդակլու, Սև-Քար, Քարվանսարա՝ IV բաժ. իսկ Վերին Աղդանը աւելացրել է V-րդ. բաժ.: $^{1911}/_{12}$ ուս. թւին ընկերութիւնից նպաստ են ստացել հետևեալ դպրոցները (տես երես 28):

ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ Կ. Հ. Բ. ԸՆԿ. ՆՊԱՍՏՈՎ ՊԱՀԻՈՂ ՑՈՒՑԱԿ

ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ 1901|12 ՈՒՍ. ՏԱՐԻԱՑ

Նպաստ ստացող գիւղերի և քաղաքների անունները	Կ. Հ. Բ. Ը. ստացած նպաստի քանակը		Դպրոցական բաժանմունքները	Դասատուների թիւը		Սովորողների թիւը		Գրադարան ունի	Տնօրենի բնակարան ունի	Գիւղի տուած գումար	Դպրոցի շէնքը սեփական, վարձու թէ ձրի
	ռուբ.	կ.		Ուսուցիչ	Ուս-չհի	Աշակերտ	Աշակերտուհի				
I Կենտրոն											
1. Մուխրան	100		I-II-III	—	1	12	13	չուն.	չուն.	300	սեփ.
2. Գիւլաքարակ(Լօռւայ շրջան) . .	200	—	I-II-III	1	1	61	23	չուն.	չուն.	216	վարձ.
II Ախալցխայի ճիւղ											
3. Տամալա . . .	200	—	I-II-III	—	1	50	3	ունի	—	—	սեփ.
4. Ծուղրութ . . .	200	—	I-II-III	1	1	54	12	„	—	130	„
III Ախալքալաքի ճիւղ											
5. Գիւմբուրդօ . .	200	—	I-II-III	1	—	80	—	„	—	210	վարձ.
6. Մամծարա . . .	200	—	I-II-III	1	—	41	4	„	—	90	սեփ.
7. Տիլիֆ	200	—	I-II-III	1	—	61	2	„	—	100	վարձ.
8. Սուլդա	150	—	I-II-III	1	1	60	13	չուն.	—	250	„
IV Ալէքսանդրապօլի ճ.											
9. Մեծ-Բափանակ .	200	—	I-II-III	1	-	70	5	—	—	360	„
10. Նորաշէն	300	—	I-II-III-IV	1	1	74	11	—	—	150	սեփ.
11. Ջորլի	200	—	I-II-III	1	—	39	3	—	—	120	„
V Արդահանի ճիւղ											
12. Արդահան . . .	100	-	I-II-III	1	2	70	50	ունի	—	200	վարձ.
VI Արդուինի ճիւղ											
13. Տանձուտ . .	150	—	I-II-III-IV	1	2	35	33	ունի	չուն.	110	սեփ.
VII Գանձակի ճիւղ											
14. Կորինապատ .	200	—	I-II-III-IV	1	2	63	41	„	ունի	—	„
15. Ղարաբուլաղ . .	200	—	I-II-III	1	—	31	2	„	„	—	„
VIII Գօրւայ ճիւղ											
16. Ախալքալակ . .	300	—	I-II-III	1	1	33	27		„	400	սեփ.
17. Բախուրէլի .	300	—	I-II	1	—	13	8	չուն.	չուն.	180	սեփ.
IX Դուշէթի ճիւղ											
18. Դուշէթ . . .	200	—	I-II-III	1	1	8	24	չուն.	չուն.	97	սեփ.
X Կարսի ճիւղ											
19. Բաշ-Բեադիկլար	200	—	I-II-III	1	—	74	—	ունի	—	—	վարձ.
20. Զարդանէս . . .	200	—	I-II-III	1	—	—		„	—	—	սեփ.
21. Մաւրակ	250	—	I-II-III	1	—	54	—	„	—	—	վարձ.
22. Փիրւալի	250	—	I-II-III-IV	2	—	—	—	„	—	—	սեփ.
23. Բուրակ-Դալա .	200	—	I-II-III	2	—	50	—	չուն.	—	160	վարձ.
XI Աստրախանի շրջան											
24. Ղարաջալիլ . .	200	—	I-II	1	—	37	11	—	—	120	սեփ.
XII Ղազախի ճիւղ											
25. Բարանա . . .	200	—	I-II-III	1	—	44	10	—	—	200	„
26. Թովուզ	100	—	I-II-III-IV	2	—	50	—	—	—	250	„
27. Ղազախ	100	—	I-II	1	—	20	18	ունի	—	120	„
28. Ղալաչա	100	—	I-II-III	1	—	32	—	չուն.	—	180	ձրի
29. Ներքին - Կարմիր Աղբիւր	100	—	I-II	—	1	30	—	—	—	130	ձրի
30. Թաթլու	120	—	I-II	1	—	32	2	ունի	—	160	վարձ.
XIII Նոր-Բայազէտի ճ.											
31. Դդմաշէն . . .	200	—	I-II-III	1	—	51	7	„	—	—	„
32. Նորադուզ . . .	300	—	I-II-III	1	1	92	16	„	—	—	„
33. Ներքին Ախտա .	250	—	I-II-III-IV	1	1	115	5	„	—	—	„
34. Ջիբուխլի . . .	400	—	I-II-III	—	1	90	10	չուն.	ունի	—	„
35. Ոնդամալ . . .	350	—	I-II-III	1	1	77	6	„	„	—	„
36. Սօլակ	200	—	I-II-III-IV	1	—	38	—	—	չուն.	—	„
37. Փաշաքենտ . .	200	—	I-II-III	1	—	41	6	—	—	—	„
38. Օրդակլու . . .	200	—	I-II-III-IV	—	—	45	6	—	—	—	„

	Կ. Հ. Բ. Ը. տուած նպաստի քանակը (ռուբ.)	(կ.)	Դպրոցների բաժանմունքները	Դասատուների թիւը: Ուսուցիչ	Դասատուների թիւը: Ու-հի	Սովորողների թիւը: Աշակերտ	Սովորողների թիւը: Աշակերտուհի	Գրադարան ունի	Տնային դեղարան ունի	Գիւղը քանի տուն է	Դպրոցի շէնքը վարձովի՞, թէ անվճար է
XIV Վաղարշապ. ձ.											
39. Բաղարճիւղ *) .	500	—	I-П-Ш	—	—	—	—	չունի.	չունի.	—	
30. Կարբի . . *)	500	—	I·II-Ш	—	—	—	—	—	—	—	
41. Սազլու *) .	250	—	П-Ш	—	—	—	—	—	—	—	
42. Ղարաքիլիսա*) .	300	—	П-Ш	—	—	—	—	—	—	—	
43. Տամջլու . *) .	200	—	I-П-Ш	—	—	—	—	—	—	—	
44. Հանաւանք . *) .	200	—	I-П	—	—	—	—	—	—	—	
XV Չխարի ձիւղ											
45. Չխար	250	—	I-II-Ш	2	—	25	13	ունի	—	80	սեփ.
XVI Փորուայ ձիւղ											
46. Փոթի	100	—	I-II-Ш-IV	—	2	15	8	չունի.	—	35	„
XVII Յարսկ. Կօլօդ. ձ.											
47. Յարսկիէ Կոլօդցի	100	—	I-II-Ш	1	—	14	12	ունի	—	30	„
XVIII Քարվանսար. ձ.											
48. Աչաջուր	100	--	I-П-III	1	—	44	3	չունի.	—	340	„
49. Ուզունթալա . .	100	—	I-П-Ш	1	—	40	12	—	—	327	վարձ.
50. Սև-Քար	100	—	I-П-Ш-IV	1	1	71	24	ունի	—	450	սեփ.
51. Վերին Ազդան .	250	—	I-П-Ш-IV-V	3	1	78	23	„	ունի	250	„
52. Թալա	100	—	I-П	—	1	26	14	չունի.	չունի.	98	վարձ.
53. Սեւ Գիւղ . .	150	—	I-П	1	—	38	10	ունի	—	138	„
54. Քարվանսարա .	100	—	I-П-Ш-IV	3	1	99	26	„	—	380	սեփ.
55. Գոշավանք . . .	200	—	I	—	1	25	9	չունի.	—	50	„
XIX Քուրայիսի ձիւղ											
56. Սաչխեր	200	—	I-П-Ш	1	—	10	15	ունի	չունի.	70	„
XX Օլթուայ ձիւղ											
57. Օլթի . . . *)	200	—	--	—	—	—	—	—	—	—	
58. Բաշ գիւղ . . .	200	—	I-П-Ш	1	—	52	3	ունի	—	—	
Ծալկայի օրջան											
59. Դաշբաշ . . .	300	—	I-II-Ш	—	1	27	8	չունի.	—	100	վարձ.
Գ. Ի. Տէր-Մարգարեան-ցի դպրոց											
60. Շրվենանց գիւղ	1800	—	I-II-Ш-IV	2	1	120	20	ունի	չունի.	50	սեփ.
«Պոլս. Արդուբեան Երկայնաբազուկների"դպ.											
61. Սանահին գիւղում	1000	—	I-II-Ш	—	2	50	19	„	„	70	„

*) Այդ գիւղերի դպրոցներից տեղեկութիւն չի ստացւած:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ 1911 Թ. ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՍՏԱՑԵԼ Է ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ա.

Յօգուտ Ընկերութեան ընդհանուր կարիքների

	ր.	կ.
Տիկին Մարգարիտ Աբեանից	50	—
Տիկին Մարգարիտ Անապչեանից	16	—
Գասպար Տէր-Մարգարեանից	20	—
Սուրէն և Նատալիա Ռէւազեաններից . . .	20	—
Մ. Փ.-ի երեխաներից	3	—
Եղբ. Բաղդասարեաններից	50	—
Մկրտիչ և Թովմաս Խանգուլեաններից ի յիշատակ իրանց հանգուցեալ մօր Եղիսաբէթի	100	—
Աղէքսանդր Այվազեանից ի յիշատակ իր հանգուցեալ մօր՝ Մարիամի	100	—
Տիկին Մարիամ Քչլաղեանից	1	25
Արշակ Մաղաթեանից	—	65
Դ. և Ա. Դեմուրեաններից	2	—
X-ից աւկ. Ալիխանեանի յիշատակին	1	—
Թիֆլ. Նաւթարդիւնաբերական Ընկ. . . .	25	—
X-ից մանկան մկրտութեան առթիւ	1	—
Արտէմ Իվանովիչ Սարգսեանի կտակի համաձայն նրա ժառանգ Ի. Ա. Սարգսեանից	300	—
Մնացական Խունունցից	10	80
Խաչ. Ղալէչեանից	6	—
Ռ. Մ. Ադամեանից	1	—
Տիկին Մ. Կուսիկեանից	3	—
Գ. Չիբուխչեանից	4	—
Եղբ. Բաղդասարեաններից	50	—
Աղէք. Զաւրիէվից	3	—
Գալուստ Յարութիւնեանի ժառանգներից . .	50	—
Սերկայի Միրօվից	3	—
Ինժ. Գարեգին Հալաճեանից	10	—

Փոխանցումն 830 ր. 70 կ.

Փոխանցումն 830 ր. 70 կ.

Հանգուցեալ Բայանդուրեանի 2 պսակի վաճառումից	10	—		
Թիֆլ. Քաղաքային Վարկի Ընկերութիւնից .	150	—		
Օր. Դարիա և Կատարինէ Արեշեաններից ի յիշատակ իրանց հանգուցեալ մօր՝ Ոսաննայի	50	—		
Ալեք. Գեր. Ցիցիկեանից Մակար Զմշկեանի միջոցով	50	—		
Թիֆլիսի ժողովարանից՝ չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիների համար դասագրքեր գնելու	125	—		
Տիկին Գուլազեանից	100	—		
Սամսոն Յարութիւնեանից՝ Բարվանսարայի ժողովրդական տան շինութեան համար	50	—		
Խաչատուր Աբրահամեանից	1	—		
Յովհաննէս Յովհաննիսեանից	3	—		
Աւետիս Վարդապետեանի կտակի համաձայն	1114	82	2484	52

Բ.

Յօգուտ որբանոցի

Հոփսիմէ Նաջարեանից որը Էմմայի համար 1911 թւի վճարը ամս. 15 ր.	180	—		
Գրիգոր Գերաս. Կուզանեանից	25	—		
Սարգիս Յարութիւնեանից ի յիշատակ իր եղբօր Աս. Յարութիւնեանի . . .	25	—		
Թիֆլ. Հայուհեաց Բարեգործակ. ընկերութիւնից 4 աշակերտուհու ամառանոցի վճարը	180	—		
Հոփսիմէ Նաջարեանից որը Էմմայի ուսման վարձը	10	—	420	—

Յօգուտ որբանոցի ստացուած է մթերքներով եւ իրերով.—

Սակայեանից 22 ֆ. կուլիչ á 30 կ. . . .	6	60		
Սալակայեայից 10 ֆ. » » » . . .	3	—		
Եփրեմ եպիսկոպոսի միջոցով				
Ալիէվից 8 ֆ. թէյ á 1/40 . . .	11	20		
24 արշին ուրոլեան քաթան á 23 կ. . .	5	52	26	32

Գ.

Յօգուտ ճաշարանի

Գասպար Տէր-Մարգարեանից	20	—		
Տիկին Իւլիա և օր Ս. Թայիրեաններից ի յիշատակ Աղ. Թայիրեանի . . .	35	—		
Օր. Աննա Սերեբրակեանից	5	—		
Աղ. Այվազեանից ի յիշատակ իր հանգուցեալ մօր՝ Մարիամ Այվազեանի .	50	—		
Ե. Կաֆեանից	5	—		
Թիֆլիսի ժողովարանից	495	—		
Գրիգոր Կուզանեանից	25	—		
Գեներալ Մ. Ռ. Դոլուխանեանից իր և իր ընտանիքի կողմից ի յիշատակ հանգուցեալ Ա. Վարդապետեանի . .	20	—		
Բժիշկ Կ. Պ. Արգուտինսկուց ի յիշատակ հանգուցեալ Ա. Երեցփոխեանի . . .	10	—		
Պ. Թումանեանից	5	—		
Սօֆիա և Նունէ Շահնազարեաններից . .	6	—		
Լուսիկ Եարզուլեանից	4	—		
Սահակ և Մարիամ Լիսիցեան ամուսիններից ի յիշատակ Մարիամի մայր Եղիսաբէթ Բաբանասեանի	25	—		
Սարգիս Մելքումեանի միջոցով հացկերոյթի ժամանակ մի խումբ մարդկանցից հաւաքած	63	—		
Տիկին Մ. Աբեանից	100	—		
Եղբ. Սէյլանեաններից	100	—	968	—

Յօգուտ ճաշարանի ստացուած է մթերքներով եւ իրերով

Յ. և Վ. Չիլինգարեաններից մի պատի ժամացոյց	5 —	
Օր. Վարվ. Նազարբէգեանից 1 փ. և 2 ֆ. պանիր	7 56	12 56

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂԵՐԸ։

Աւելի մանրամասն ծանօթանալու համար ընկերութեան ճիւղերի հետ, բերում ենք, ըստ կարելւոյն ամփոփ տեղեկութիւններ, նրանց գործունէութեան և նիւթական դրութեան մասին, որ կայանում է հետևալում։

Ախալքալաքի ճիւղի Վարչութիւնը 1911 թւականի իր գործունէութեան մէջ ոչ մի ծրագրային փոփոխութիւն արած չունի, այլ գնացել է նոյն շաւղով, որով գնացել են իր նախորդները, միայն ջանք է գործ դրել աւելի ճոխացնելու, բարգաւաճելու և յարմարութիւններ ստեղծելու այն բոլոր ձեռնարկութիւնների համար, որոնք իր՝ կամ կենտրոնական Խորհրդի նպաստով պահպանվում էին։

Վարչութիւնը ձգտել է աւելացնելու մուտքի աղբիւրները, կազմակերպել է երեկոյթ, աշխատել է շատացնել անդամները, ժողովրդի մէջ արթարծել է մասնաւոր նուիրատւութիւններ տալու գաղափարը, մի խօսքով բոլոր հնարաւոր և թոյլատրելի միջոցները գործ է դրել ընկերութեան նիւթականը բարւօք դրութեան մէջ պահելու համար և պէտքէ ասել, որ ինչ որ եղել է անցեալում, քիչ փոփոխութեամբ նոյն դրութեան մէջ է և ներկայումս։ Օրինակ եթէ անցեալ 1910 թ. ունեցել են 93 անդամ, այժմ 1911 թ. ունեն 97 անդամ, այսպէս և միւս մուտքերը, քիչ աւել, քիչ պակաս, որով ստացւել է ընդհանուր մուտքը 1159 ր. 67 կ. իսկ ինչ վերաբերում է ելքին, հետևեալ պատկերն է ներկայացնում։

1. Վարչութիւնը ամէն կերպ աշխատել է ճիւղի կար ու ձևի

արհեստանոցի վրայ, որը այժմս բաւական առաջադիմել է։ Սա մի դրաւէչ հիմնարկութիւն է, որ տեղական աղքատ աղջկերանց սովորեցնում է կար ու ձև և վայելում է ժողովրդի համակրանքը։ Արհեստանոցը 1911 թւականի ընթացքում ունէր երկու ցենզաւոր վարժուհիներ, որոնք ստանում էին թէ ռոճիկ և թէ կատարած գործերից տոկոս միասին 900 ռուբ.։ Բացի սրանից վճարել է բնակարանի, ծառայի, վառելիքի և ուրիշ մանր ծախսերի համար մօտ 450 րուբլի, ընդամենը մօտ 1350 ր.։

Մուտք զանազան պատուէրներից 750 ր. տասը աշակերտուհիներից 300 րուբլի. մնացեալը վարչութիւնն է նպաստում։ Արհեստանոցում սովորում են նաև 20 ձրիավարժ (բոլորը 30 աշակերտուհի են)։

2. Ճիւղի հոգացողութեան յանձնուած գիւղական չորս դպրոցները, որոնք թէև պահւում են կենտրոնական խորհրդի նպաստով, բայց թէ ճիւղից խլում են բացի աշխատանքը այլ և կողմնակի ծախսեր, օրինակ նպաստել է դպրոցներին կից հիմնած գրադարանին 47 րուբլի 50 կոպ.

3. Օգնել է տեղական թէ ծխական և թէ քաղաքային դպրոցների աղքատ աշակերտ-աշակերտուհիներին, առնելով կօշիկ և վճարելով թոշակ 136 ր.

4. Տեղական Հայոց ծխական դպրոցի գրադարանին նպաստ է տուել 40 ր. մանկական գրքերի համար։

5. Իսկ քաղաքի Հայոց ծխական դպրանոցի նոր կառուցվող շինութեանը՝ 200 րուբլի։

6. Օգնել է աղքատներին, տառապեալներին և հիւանդներին նպաստ տալով 199 րուբլի 95 կոպ.

Ահա այս է նիւթականի մանրամասն հաշիւը, իսկ բարոյականի մասին, այս կասենք, որ միշտ յաճախել է իր հոգատարութեան տակ գտնուած դպրոցները, ներկայ է եղել դասաւանդութեան, գիւղացոց հետ միշտ խորհրդակցել է, համոզել է և այլն։ Ինչ վերաբերում է ճիւղի կար ու ձևի արհեստանոցին, ունեցել են շաբաթական հերթակալութիւն, որով Վարչութեան մի անդամը միշտ ներկայ է եղել արհեստանոցում, վերահսաւ է եղել վարժուհիների գործունէութեան, աշակերտուհիների առաջադիմութեան, արած ծախսերի, աշակերտուհիներին բաժանելիք ընթերցանութեան գրքերի վրայ և այլն։ Ունեցել է տարվայ ընթացքում 51 վարչական ժողով, իսկ 6 անգամ ընդհանուր ժողովներ։

Ներկայացնելով Ճիւղի նիւթական և բարոյական մանրամասն հաշիւը վարչութիւնը հետևեալն է գրում Խորհրդին.—

«Այժմ Ձեր ուշադրութիւնը դարձնում ենք մեր իրականութեան ողբալի կացութեան վերայ և խնդրում ենք, որքան հնարաւոր է բաւարարութիւն տաք այդ անյետաձգելի պահանջներին։ Ինչպէս տեսնում էք մենք մեր ուժերով, որքան որ հնարաւոր է բաւարարութիւն ենք տալիս տեղիս կուլտուրական պահանջներին, բայց և այնպէս կարիքը այնքան մեծ է, պակասը այնքան շատ, որ մեր արածը մի կաթիլ ջուր է ծով պահանջների դէմ։ Արդեօք դուք գիտէ՞ք թէ ինչ համատարած մտաւոր խաւար է, որ պատել է մեր խեղճ ու կրակ գաւառը։ Արդեօք Ձեզ յայտնի՞ է, որ մեր գաւառում ապրում են մօտ 80 հազար հայ բնակիչներ, որոնք ագէտ են, աղքատ, անդրագէտ, անտէր, անճար, որոնք բացի իրանց հնադարեան գութանից ու ճռճռան սայլից, չունին ուրիշ մի որև է քիչ թէ շատ կատարելագործված գիւղատնտեսական գործիք։ Նրանց կովն ու լծկանը, իրանց տէրերի պէս խեղճ ու ճնշուած են. եթէ Շվէյցարիացին իր կովից ստանում է 200 փութ կաթ, այստեղ հազիւ հազ ամենալաւ կովից ստանում են 30—40 փութ, այստեղ դառն դատում են, դատարկ նստում, այստեղ բնութիւնը հրաշալի է, ջրաւէտ, արտը սևահող, բայց արդիւնքը քիչ. քրտինքը հոսում է առատ, ջլոտ բազուկների եռանդը շռայլվում է շատ ու շատ, բայց դրա փոխարէն, խեղճութիւն, աղքատութիւն, թշվառութիւն։ Ինչո՞ւ է այս այսպէս, որովհետև ագէտ են, անգրագէտ, որովհետև չկայ մէկը, որ ծանօթացնէ նրանց կուլտուրական բարիքների հետ։ Ո՞վ պէտք է նրանց սովորեցնէ, ո՞վ առաջնորդէ, իհարկէ հասարակական գործիչը, միայն հիմնուած լուրջ և պատկառելի հասարակական կուլտուրական հիմնարկութիւնների վերայ, որոնց մէջ առաջի տեղն է բռնում Կ. Հ. Բ. Ընկերութիւնը։

Գիտենք, որ դէպի Ձեզ ամեն կողմից տեղում են պահանջներ, բայց և այնպէս դուք պէտք է աչքի առաջ ունենաք այդ բոլոր իրաւացի խնդիրները և համեմատական չափով օգնէք։

Օրինակ, յարգելի Խորհուրդդ տեղիս գիւղական դպրոցներին նպաստ է տալիս 750 րուբլի, բայց մի՞թէ հնարաւոր են մի այսպիսի հայաշատ խաւար կենտրոնում կրթութեան պահանջին բաւարարութիւն տալ 750 րուբ., այստեղ ոչ թէ պէտք է ունենալ չորս

դպրոց, այլ չորսի տեղ տասնեակ չորսեր. բայց և գիտենալով յարգելի Խորհրդիդ անելանելի դրութիւնը, խնդրում ենք, եթէ կարելի է, աւելացնել այդ նպաստը և դարձնել կրկնակի, այն է անել 1400—1500 ր.

«Այս դեռ դպրոցականը, այս ապագայ սերնդի համար, բայց ինչ անենք հասակաւոր երեխաներին, ինչպէս և մորուքաւոր մարդկանց, որոնք հնարաւորութիւն չունեն յաճախել դպրոց, որոնք զբաղուած են իրենց առօրեայ հոգսերով, նրանց էլ պէտք է տալ կարդալու գիրք, իսկ որտեղից գտնել այդ, տեղումս կայ մի քաղաքային գրադարան, բայց անունը կայ, ինքը չկայ, չունի կանոնաւոր գրքեր, եղածը հին է, պատառոտուած, անպէտքացած, այն էլ անմատչելի հասարակ ժողովրդին։ Դրա համար խնդրում ենք յարգելի Խորհրդիդ, եթէ հնար է նպաստ տալ պարբերաբար տարեկան 300 րուբլի, մենք էլ տեղիս ճիւղի միջոցներից 300 րուբլի աւելացնելով, կը հիմնենք քաղաքումս կենդրոնական գրադարան-ընթերցարան Ախալքալաքի գաւառի համար։ Ահա մեր երկու թախանձագին խնդիրքը յարգելի Խորհրդին, յանուն ժողովրդական բարելաւութեան, յանուն խեղճ ու կրակ ագէտ 80 հազար մասսայի։

«Աւելացրէք Ձեր նպաստը 1000 րուբլով և այս մտաւոր խաւար անդաստանում կը փայլեն նորից մի քանի լուսոյ ճրագներ յանձին դպրոցների և կը բացւի կենտրոնում ագէտ ամբոխին մտաւոր սնունդ մատակարարող մի նոր հիմնարկութիւն, յանձին գրադարան-ընթերցարանի»։

Ահա թէ ինչ սպասելիքներ և պահանջներ ունին ինչպէս Ախալքալաքի, նոյնպէս և համեմատաբար, միւս ճիւղերը, ընկերութեան կենտրոնի Խորհրդից, որը Թիֆլիսի նման հայաշատ մեծ մասամբ ինտելիգենտ և ապահով անձերով լի, քաղաքում նստած, հազիւ կարողանում է անդամների թիւը 200—300-ի հասցնել, հասարակութիւնը և մանաւանդ Թիֆլիս վերաբնակուած գաւառացի ապահով և արդիւնաւէտ պաշտօն ունեցողների և գաւառի օգտին խօսողների ուշադրութիւնն ենք հրաւիրում այս ցաւալի իրողութեան առաջն առնելու համար։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թ.		977 63
2. Անդամակցական վճար 97 հոգուց	485 —	
3. Նուէր ննջեցեալների յիշատակին	275 —	
4. Անուանակոչութիւններից	81 20	
5. Պսակադրութիւններից	14 —	
6. Զանազան նուէրներից	51 —	
7. Երեկոյթից	133 50	
8. Գանձանակի արդիւնք	10 26	
9. 1910 թուականի ապառիկներից	27 50	
10. Տոկոսիք	24 21	
11. Գրքերի վաճառումից	8 —	
12. Արհեստանոցի պարտքից	251 36	1361 03
Գումարը . .		2338 66

ԵԼՔ

1. Տեղական հայոց ծխ. դպրոցներին թոշակ	96 —	
2. Նոյն դպրոց. գրադարանին նպաստ . . .	40 —	
3. Շրջանի գիւղական դպրոցներին կից գրադարանին նպաստ	47 50	
4. Տեղակ. ռուսաց գպ. չքաւոր հայ սաներին	30 —	
5. Նոր կառուցւող ուսումն. շինութեան . .	200 —	
6. Տառապեալներին նպաստ	199 91	
7. Ճիւղի արհեստ. (կար ու ձևի) նպաստ .	400 —	
8. Դիւանական ծախսեր	40 90	
9. Ծառայի վարձ	24 —	
10. Տփլիսի ծխական դպրոցին	50 —	
11. Ժողովրդակ. ներկայացումներից դէֆիցիտ.	5 06	
12. Գիւմրուրդայի 5 չքաւոր սաներին նպաստ.	10 —	
13. 5% ֆոնդի մուտքի գումարի համար .	55 —	1198 37
Մնացորդ առ 1-ն յունուար 1912 թ.		1140 29
Գումարը		2338 66

1910 թ. ճիւղը ունեցել է մուտք 2292 ր. 15 կ.
Ելք 1267 ր. 03 կ.

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՆՆՋԵՑԵԱԼՆԵՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

1. Ստեփան Պիճիկեանից իր հանգուցեալ մօր՝ Վարդուհու յիշատակին . . . . 50 ր.
2. Գէորգ Դարբինեանից իր հանգուցեալ հօր՝ Կարապետի, մօր՝ Եւայի և հօրեղբայր՝ Մեսրովբի յիշատ., հայոց ծխական դպրոցում երեք չքաւոր սաներ պահելու . . 15 ր.
3. Եղբ. Յով. և Մկր. Գրիգորեաններից իրանց հանգուցեալ գործակատար Կարապետ Յարութիւնեանի յիշատակին . . . . 5 ր.
4. Ալէքսանդր Քանանեանից իր հանգուցեալ հօրեղբօր կնոջ Նինայի յիշատակին . . . . 25 ր.
5. Կարապետ Տաշչեանի ձեռամբ Միհրան Ստեփանեանից իր հանգուցեալ հօր՝ Ստեփանոսի յիշատակին . . 5 ր.
6. Եղբ. Բագրատ, Պօղոս և Երվանդ Ստեփօյեաններից իրանց հանգուցեալ մօր՝ Իշխանուհու յիշատակին . . 25 ր.
7. Եղիշէ Անախասեանից իր հանգուցեալ հարս Մարիամի յիշատակին . . . . 5 ր.
8. Ներբէրդ Մառանջեանից իր հանգուցեալ ընկեր Կարապետ Յարութիւնեանի յիշատակին ծխական դպրոցում մի աշակերտ պահելու համար . . . . 10 ր.
9. Վահրամ Վահրամեանից իր հանգ. մօր՝ Սոֆիայի յիշ. 25 ր.
10. Համբարձում Յակոբեանից իր հանգուցեալ հարս Գեղեցիկի յիշատակին . . . . 10 ր.
11. Ալէքսանդր Քանանեանից իր հանգուցեալ հօրեղբայր Անտօն Քանանեանի յիշատակին . . . . 100 ր.

Ընդամենը 275 ր.

Նուէրներ անուանակոչութիւնների առթ. զանազ. անձ. 81 ր. 20 կ.
Նուէր պսակադրութեանց առթիւ զանազան անձերից . . 14 ր.

ԶԱՆԱԶԱՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

1. Եղբ. Հ. և Հ. Մառաշլեաններից (Զերեմխօվից) . . 5 ր.
2. Յովհաննէս Պիճիկեանից . . . . 10 ր.
3. Մաքսիմ Բերիձէի ձեռամբ Մամեդ Ալի բէկ Փալավանդովից . . . . 5 ր.

4. Ստեփան Մարլեանից . . . . 1 ր.
5. Եղբ. Արշաւիր և Հմայեակ Դիաթեաններից . . . . 30 ր.

Ընդամենը 51 ր.

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան — Յովհաննէս Սահաթճեան, Քարտուղար — Յովհաննէս Դաբբինեան, գանձապահ — Խաչատուր Խաչատրեանց, անդամ — Կարապետ Ջրպետեանց, անձնափոխանորդ — Թադէոս Կարապետեան: Վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Յովհաննէս Մեռկելեանց, Սարգիս Պապոյեանց, Լևոն Զախմախչեանց, փոխանդամներ Բարդուղիմէոս Գալստեան, Համբարձում Յակովբեան:

ՅՈՒՑԱԿ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ

1. Տիկ. Սահաթճեան Անահիտ
2. » Տէր-Գրիգորեան Երանուհի
3. » Քանանեան Սրբուհի
4. » Քանանեան Նինա
5. Աբովեան Արս. (Կարծախ)
6. Աբովեան Արամ (Կարծախ)
7. Աբրահամեան Աբրահամ
8. Ալթունեան Զարմայր
9. Այվազեան Վարդան
10. Այվազեան Վաղարշակ
11. Ալէքսանեան Յակովբ
12. Աւետիկեան Նիկող. (Մուկ.)
13. Աւագեան Վաղարշ. (Ռոստով)
14. Արևեան Առաքել (Օրճա)
15. Գալստեան Բարդուղիմէոս
16. Գրիգորեան Միսակ
17. Գրիգորեան Մկրտիչ
18. Դաբբինեան Գէորգ (Թիֆլիս)
19. Դաբբինեան Յովհաննէս
20. Դաբբինեան Յարութիւն
21. Դաբբինեան Խաչատուր
22. Դիլանեան Ստեփան (Սուխարա)
23. Դիլանեան Յարութիւն
24. Եղիազարեան Աբրահամ
25. Ինճիկեան Բաղդասար
26. Ինճիկեան Տիգրան
27. Խաչատրեան Խաչատուր
28. Խաչատրեան Արտաշէս
29. Խաչատրեան Յարութիւն
30. Խաչատրեան Վաղարշակ
31. Խալաթեան Խաչատուր
32. Կարապետեան Արշակ
33. Կարապետեան Խաչատուր
34. Կարապետեան Թադէոս
35. Կարսեան Եղիշէ (Մեծ Գէօնդ.)
36. Կոպելեան Եղիշէ
37. Համբարեան Հմայեակ
38. Հաարաթեան Գէորգ
39. Ղևոնեան Միսակ
40. Ղարիմեան Կարապետ (Խոսպիա)

41. Ղուկիմչեան Վաղարշակ
42. Ղազանճեան Արշակ
43. Ղազանճեան Մարտիր. (Թիֆ.)
44. Մնդոյեան Արշակ (Սէյլան)
45. Մաղաքեան Թադէոս (Թիֆ.)
46. Մառաշլեան եղբ. (Չերիմխօվօ)
47. Մեծատուրեան Յովհաննէս
48. Մեծատուրեան Յարութիւն
49. Մեծատուրեան Ստեփան
50. Մեծատուրեան Վաղամ
51. Մեծոյեան Խորէն
52. Մկոյեան Յարութ. (Բէժանօ)
53. Մովսէսեան Զաքար
54. Մարլեան Ստ. (Բուռնաշէթ)
55. Մկոյեան Մկրտիչ (Օրճա)
56. Մեռկելեան Յովհաննէս
57. Մելիքեան Արսէն
58. Յակովբեան Համբարձում
59. Յարութիւնեան Յովհաննէս
60. Յարութիւնեան Յարութիւն
61. Յարութիւնեան Հայկ
62. Յակովբեան Սարգիս
63. Իսրրաշեան Աղէքսանդր (Թիֆ.)
64. Շահպարոնեան Վարդան
65. Շահպարոնեան Կարապետ
66. Շեխոեան Յովակիմ
67. Շեխոեան Արմենակ
68. Շոեմանէթեան Տիգ. (Կարծ.)
69. Զախմախչեան Լևոն
70. Չիլինգարեան Յակովբ
71. Ջօհառեան Դաւիթ
72. Պապոյեան Սարգիս
73. Պապոյեան Գրիգոր
74. Պապինեան Յարութիւն
75. Պապինեան Յովհաննէս
76. Պիճիկեան Կարապետ
77. Պիճիկեան Ստեփանոս
78. Ջրպետեան Կարապետ
79. Սահաթճեան Յովհաննէս
80. Սանդաճէ Ստեփան
81. Սլիկեան Սարգիս
82. Սօմնճեան Գրիգոր
83. Սօմնճեան Արշաւիր
84. Ստեփոյեան Պօղոս
85. Սարաֆ Ասլանեան Վաղարշակ (Զուրզունա)
86. Վահրամեան Վահրամ
87. Վարդապետեան Ալէքսանդր
88. Տէր-Գրիգորեան Ղազարոս
89. Տէր-Գրիգորեան Եփրեմոս
90. Տէր-Մովսեսեան Գէորգ
91. Տէր-Միրաքեան Եղիշէ
92. Տէր Ստեփանեան Մամբրէ
93. Տէր Յակովբեան Արշալոյս
94. Քաջազնունի Յովհ. ա. քահ.
95. Քանանեան Գէորգ
96. Քանանեան Ալէքսանդր
97. Քանանեան Յովհաննէս

Ախալցխայի մասնաճիւղ: Ախալցխայի ճիւղը 1911 թւին ունեցել է 58 անդամ:

Նոյն տարում ճիւղի վարչութիւնը կազմուած է եղել հետևեալ ան-

դամներից՝ 1. բժ. Յարութիւն Այվազեան—նախագահ 2. Ստեփան Ազնաւուրեան—փոխ-նախագահ, 3. Գէորգ Արաբեան—գանձապահ, 4. Խաչատուր Թէմիրճեան—քարտուղար, 5. Միհրան Սաղաթէլեան. իսկ փոխանդամներն են՝ 1. Լևոն Հէպիպեան, 2. Աբրահամ աւ.-քահ. Ղազազեան։

Վերաստուգիչ Յանձնաժողովի անդամներ.—

1. Յակոբ Սաղոյեան, 2. Պօղոս Մակարեան և 3. Յովհաննէս Աղանբէգեան։

Համաձայն կանոնադրութեան § 60-ի, վարչութիւնից հերթով հեռանալու էր Յարութիւն Այվազեանը, սակայն մարտի 20-ի տեղական ընդհանուր ժողովում նորից վերընտրուեց իր պաշտօնում։

Ախալցխայի ճիւղը 1911 թւին ունեցել է երկու ընդհանուր ժողով, առաջինը կայացել է մարտի 20-ին՝ ճիւղի ել և մուտքի հաշիւը և Աղքատախնամ մասնախմբի հրահանգ-կանոնը քննել—հաստատելու և պաշտօնակատար անձերի ընտրութիւններ կատարելու, իսկ երկրորդ՝ հոկտեմբերի 23-ին, ճիւղի 1912 թ. նախահաշիւը քննել—հաստատելու համար։

Նոյն թւին վարչութիւնը ունեցել է 22 նիստ, որտեղ քննել որոշել է ճիւղի վերաբերեալ այլ և այլ խնդիրներ։ Վարչութեան այդ 22 նիստին անդամներից մասնակցել են՝

1. Բժ. Յարութիւն Այվազեան . . . . 22 անգամ
2. Խաչատուր Թէմիրճեան . . . . 22 »
3. Գէորգ Արաբեան . . . . 18 »
4. Ստեփան Ազնաւուրեան . . . . 13 »
5. Միհրան Սաղաթէլեան . . . . 9 »

Ճիւղի գործունէութիւնը գլխաւորապէս կայացել է ընկերութիւնից նպաստ ստացող շրջանի Տամալա և Ծուղրութ գիւղերի դպրոցների վրայ հսկողութիւններ անելու մէջ, քաղաքի կարօտեալներին, չքաւոր ուսումնառուներին, դպրոցներին նիւթական օժանդակութիւններ մատակարարելու հարցերում։

Շրջանի Տամալա և Ծուղրուտ գիւղերի դպրոցները ընկերութեան Խորհրդից նպաստ ստանում են տարեկան 200-ական րուբլի։ Այս տարի Տամալայի դպրոցին բացի Խորհրդի այդ 200 րուբլուց, ճիւղը իր միջոցներից աւելացրել է 25 րուբլի, որպէսզի հնարաւոր լինի ցենզաւոր ուսուցիչ հրաւիրելու։

Տեղական կարօտեալների օգնութեան գործին կանոնաւոր ըն-

թացք տալու համար, դեռ անցեալ տարուանից ճիւղը ունէր առանձին Աղքատախնամ Մասնախումբ, որի համար Վարչութիւնը կազմել էր հրահանգ-կանոնագրութիւն և մարտի 20-ին տեղական ընդհ. ժողովից հաստատուելուց յետոյ, արդէն մի տարի է գործադրութեան մէջ է դնւում։ Աղքատախնամ Մասնաամբի միջոցով գլխաւորապէս որոշւում է խնդրատու կարօտեալներին նպաստ տալու և այդ նպատակի համար նւէրներ և հանգանակութիւններ հաւաքելու գործերը։

Աղքատախնամ Մասնախումբը բաղկացած է 5 անդամից։ Անցեալ 1911 թւում Մասնախմբի անդամներն էին՝

1. Յարութիւն քահ. Գրիկեան—նախագահ, 2. Գէորգ Արաբեան, 3. Արշակ Անջելեան—գանձապահ, 4. Լևոն Հէպիպեան—քարտուղար, 5. Յարութիւն Աւետիսեան։

Սոցա անձնափոխանորդներ են՝ 1. Յարութիւն Կանցեան և 2. Յովհաննէս Մէհտարճեան։

Աղքատախնամ Մասնախումբը բաւականին լայն գործունէութիւն է ցոյց տուել տեղական կարօտեալներին օգնութեան հարցում, տալով մօտ 200 սովորական և պատահական կարօտեալներին նիւթական օժանդակութիւններ։

Այդքան կարիքներին բաւարարութիւն տալու համար, Մասնախումբը աշխատել է նւէրներ հաւաքել, հանգանակութիւններ անել թէ քաղաքում և թէ եկեղեցիներում տօներին։ իսկ յարմար միջոցներին էլ առանձին դրութիւններով. դիմել է հասարակութեան այս և այն անդամներին այդ նպատակին որ և է նպաստ տալու, կազմակերպել է և մի ներկայացում։

Կարօտեալների օգնութեան խնդիրները քննել—որոշելու համար Մասնախումբը իւրաքանչիւր շաբաթ նշանակել է նիստ։ Ամբողջ տարւայ ընթացքում ունեցել է 40 Մասնախմբային նիստ, որտեղ նրա անդամներից մասնակցել են՝

1. Լևոն Հէպիպեան . . . . 40 անգամ
2. Գէորգ Արաբեան . . . . 31 »
3. Յարութիւն քահ. Գրիգեան . . . . 28 »
4. Արշակ Անջելեան . . . . 23 »
5. Յարութիւն Աւետիսեան . . . . 16 »
6. Փոխանդամ՝ Յարութիւն Կանցեան . . . . . . 5 »

Այս Աղքատախնամ Մասնախմբի ել և մուտքի հաշիւն է.

ՄՈՒՏՔ

1. Նուէրներից	74 ր.
2. Հանգանակութիւններից	136 ր. 91 կ.
3. Քաղաքում ժողովարարութիւնից . .	130 ր. 80 կ.
4. Ներկայացումից	109 ր. 62 կ.
5. Ճիւղի գումարից նպաստ	100 ր. —
Գումարն է	551 ր. 33 կ.

ԵԼՔ

1. Նպաստ կարօտեալներին	433 ր. 74 կ.
2. Ճիւղին վերադարձրած	100 ր. —
3. Դիւանական	8 ր. 60 կ.
	542 ր. 34 կ.
4. Մնացորդ 1-ն յունուարի 1912 թ. . .	8 ր. 99 կ.
Գումար	551 ր. 33 կ.

Ճիւղի վարչութիւնը նոյնպէս արդէն թոյլտւութիւն է ստացել բաց անել քաղաքում ճիւղի անունով ժողովրդական ձրի գրադարան։ Այդ մասին արդէն դիմել է քաղաքային վարչութեանը յետ ստանալու ճիւղի նախկին գրադարանի գրքերը, որոնք յանձնուած էին քաղաքի անունով գրադարան բանալու, սակայն մինչև այսօր չէր բացւած։ Վարչութեան այդ դիմումին, քաղաքային վարչութիւնը առաջարկեց սպասել մինչև 1912 թ. յունուարի 1-ը և եթէ քաղաքը կրկին իւր անունով չը կարողացաւ գրադարան բանալ, այդ դէպքում գրքերը յետ կը տրուին։ Ժամանակամիջոցը արդէն լրացել է և քաղաքը կրկին անկարող լինելով գրադարանի բացման թոյլտւութիւնը ստանալ, Վարչութիւնը արդէն սկսել է նախապատրաստութիւններ տեսնել ճիւղի գրադարանը բանալու, որի համար արդէն ս. Փրկիչ եկեղեցու ծխական հոգաբարձութիւնից վարձել է գրադարանի համար յարմարաւոր շինութիւն։

Վարչութիւնը նոյնպէս հոգացել է քաղաքում բաց անել կանանց համար խոհարարական դասընթացքներ և այդ մասին դիմել

է զանազան տեղեր, յայտարարութիւններ տւել վարժուհի գտնելու, սակայն մինչև այսօր յարմարաւոր անձն չը գտնելու պատճառով անհնար եղաւ իրագործել այդ որոշումն։ Այս տարի Վարչութիւնը յոյս ունի անպատճառ իրագործելու։ Վարչութիւնը նոյնպէս աշխատել է քաղաքում տալ ժողովրդական ձրի դասախօսութիւններ և արդէն ապրիլի 3-ին, Կարապետեան դպրոցում, ուսուցիչ Արամ Մեհրաբեանի միջոցաւ տւել է մինը՝ «Երկիրը և նրա կազմութիւնը» անունով. սակայն ուրիշ դասախօսներ չը գտնելով քաղաքում, ուրիշներ տեղի չունեցան։

Վարչութիւնը հոգս է տարել ճիւղի միջոցներից, նպաստել քաղաքի դպրոցների չքաւոր սաներին, տալով նոցա թէ դասարանային պիտոյքներ և թէ թոշակագրամներ։

Աշխատել է հաւաքել նուէրներ ընկ. 30-ամեայ յօբելեանի առթիւ հիմնւելիք «Դպրոցական-Ուսուցչական» ֆոնդի օգտին, որի համար դիմել է ուսուցչական խմբերին, հոգևոր իշխանութեան, Հայ-կանանց Բարեգործական Ընկերութեան և քաղաքի աչքի ընկնող հարուստներին։ Այդ միջոցներով Վարչութիւնը ինքը անձամբ հաւաքել է 81 րուբլի, որը Կանանց Բարեգործական Ընկերութեան հաւաքած 40 րուբլու հետ միասին ուղարկել է Ռոստովին յիշեալ նպատակին յատկացնելու։

Ճիւղի միջոցները աւելացնելու և անդամների թիւը շատացնելու համար, այս տարի ապրիլի 24-ին տւել է ներկայացում և դիմել է աչքի ընկնող անձերին ընկերութեան անդամ գրւելու։

1911 թւի ընթացքում ճիւղը ստացել է նուէրներ հետևեալ անձերից՝

1. Եղբայրներ Մնդոյեաններից	100 րուբլի
2. Դիվինիսիոս Տէր-Միքայլեանից	25 »
3. Եղբայրք Ծարակեաններից	50 »
4. Եղբայրք Քիւրքճեաններից	10 »
5. Եղբայրք Աւետիսեաններից . —	10 »
6. Մանր նուէրներ զանազան անձերից . . .	4 »
Ընդամենը	199 րուբլի

Այս նուէրներից առաջին երկուսը՝ 125 ր. տրւած է ճիւղի օգտին, իսկ մնացեալները 74 րուբլին տրւած է յատկապէս ճիւղի միջոցով տեղական կարօտեալներին բաժանելու, որը և ճիւղի Աղքատախնամ Մասնախմբի միջոցով գործադրւել է նպատակին։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թուից		1240 ր. 65 կ.	
2. Անդամակցական վճարներ 57 հոգուց	285 ր. —		
3. Նուէրներից	199 ր. —		
4. Հանգանակութիւններից	267 ր. 71 կ.		
5. Ներկայացումներից	126 ր. 23 կ.		
6. Տոկոսներ ճիւղի գումարներից . . .	35 ր. 57 կ.		
7. Ճիւղի անշարժ կայքից	250 ր.	1163 ր. 51 կ.	
Ընդամենը		2404 ր. 16 կ.	

ԵԼՔ

1. Նպաստ ուսումնատուներին	65 ր.		
2. » կարօտեալներին	453 »	74 կ.	
3. Անշարժ կայքի հարկեր և վերանորոգ.	52 »	61 »	
4. Դիւանական	27 »	66 »	
5. Ջր նախատեսուած ծախսեր	31 »	57 »	
6. 5% ֆոնդին ընկ.	58 »	20 »	688 78
7. Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1912 թ.			1715 38
Ընդամենը			2404 16

Մնացորդ 1715 ր. 38 կոպէկից պետական խնայողական դրամարկղում գտնւում է № 6888\|524 գրքոյկով 1657 ր. 24 կ., իսկ մնացեալը 58 ր. 14 կ. գտնւում է վարչութեան գանձապահի մօտ ընթացիք ծախքերի համար։

1910 թւին եղել է մուտք 1604 ր. 22 կ.
Ելք 363 ր. 57 կ.

ՑՈՒՑԱԿ ՏԵՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ

1. Աղնաուրեան Մինաս քահ.
2. Աղնաուրեան Ստեփան
3. Աղանբէգեան Յովհաննէս
4. Աղաջանեան Լևոն
5. Աղաջանեան Յովհաննէս
6. Անխոնեան Աբրահամ
7. Անջելեան Արշակ
8. Այվազեան Յարութիւն
9. Ասլանեան Վարդան
10. Ասմարեան Խորէն
11. Արաբեան Գէորգ
12. Աւետիսեան Յարութիւն
13. Բազոյեան Կարապետ
14. Բաբուրացեան Կարապետ

15. Բէնդլեան Վարդան
16. Բուղուղեան Գրիգոր
17. Գահվէճեան Մկրտիչ քահան.
18. Գրիկեան Յարութիւն քահան.
19. Թիւթիւնճեան Սուրէն
20. Թէլմիշճեան Խաչատուր
21. Թումանեան Գէորգ
22. Իգիթխանեան Արտաշէս
23. Խոջայեան Համայակ
24. Ծիրացեան Արամ
25. Կանցեան Յարութիւն
26. Հէպիպեան Լևոն
27. Ղազազեան Աբրահամ ա. քահ.
28. Ղազարոսեան Յարութիւն
29. Ղլտճեան Վարդան
30. Ճարակեան Յարութիւն
31. Ճզմաճեան Սարգիս
32. Մակարեան Պօղոս
33. Մարուքեան Կարապետ
34. Մարուքեան Միհրան
35. Մինասեան Նազարէթ
36. Մէհտարճեան Յովհաննէս
37. Մովսիսեան Գրիգոր
38. Մովսիսեան Լևոն
39. Մուլթաֆեան Սուրէն
40. Մարտիրոսեան Մարտիրոս
41. Ջարխճեան Լևոն
42. Պուլղուրեան Յարութիւն
43. Սաղաթէլեան Արամ
44. Սաղաթէլեան Միհրան
45. Սաղոյեան Յակոբ
46. Սիսակեան Գէորգ քահանայ
47. Ստեփանեան Ստեփան
48. Սրաբեան Համազասպ
49. Սողոմոնեան Յարութիւն
50. Վանցեան Մարտիրոս
51. Վիրաբեան Սեդրակ
52. Տէր-Մարտիրոսեան Կար. ք.
53. Տէր Շմաւոնեան Ա.
54. Քրթեան Սահակ
55. Քիւրքճեան Թադէոս
56. Քոսայեան Խաչատուր
57. Քուփալեան Մկրտիչ
58. Քրթեան Լևոն

Արդահանի ճիւղը. Չնայած որ ճիւղը ցանկութիւն է ունեցել ընդարձակելու իր գործունէութեան ծրագիրը և բաց անել գրադարան-ընթերցարան, արհեստանոց ու այլ օգտակար հիմնարկութիւններ, սակայն նիւթական միջոցների պակասութիւնը մի կողմից, իսկ միւս կողմից տեղական աղքատ դպրոցի փակման վտանգը, որ միշտ սպառնում է, եթէ չլինի ճիւղի նպաստը դէպի այդ ուսումնարանը, ստիպում է վարչութեանը իր անբողջ գործունէութիւնը սահմանափակել։ Սեփական ուսումնարանի շէնքը բոլորովին հին լինելու պատճառով այս տարւանից դպրոցը փոխադրուած է մի ուրիշ տեղ

վարձով, որպէսզի վտանգից ազատուած լինեն անմեղ երեխաները։

Ճիւղի վարչութիւնը 1911թ. նախահաշւի համաձայն ունենալու էր մուտք 275 ր., բայց ունեցել է 493 ր. 39 կոպ., որ ստացուել է հետևեալ աղբիւրներից։

ՄՈՒՏՔ

1) Մնացորդ նախորդ տարւանից . . . . . . 13 ր. 93 կ.
2) Անդամավճարներ (36 անդամներից), որոնց երկուսից 2 ր. 50 կոպ. է ստացուած 175 ր. —
3) Աւետիս ման գալուց գոյացած . . 78 ր. 24 կ.
4) Ընկերութեան խորհրդից նպաստ 100 ր. —
5) Զանազան տներում հարսանիքներից և հրաւէրներից հաւաքուած է . . . . 126 ր. 24 կ. 479 48

Ընդամենը 493 41

Նոյն թւին նախահաշւի համաձայն ունենալու էր ելք 275 ր. բայց ունեցել է 490 ր. 63 կ., որ ծախսել է հետևեալ կարիքների համար։

ԵԼՔ

1) Տրուած է նպաստ տեղական դպրոցին (խորհրդից ստացուած 100 ր. հետ) . . 400 ր. —
2) Չքաւոր աշակերտներին, աղքատներին և վիճակախաղի ու պիէսաների տրուած է 44 ր. 57 կ.
4) Գրասենեակի և պոստի ծախքերին . 13 ր. —
5) Ուղարկուած է Խորհրդին 5 տոկոս ֆօնդի համար . . . . 8 ր. 75 կ.
6) Դպրոցակ.-Ուսուցչակ. ֆօնդի համար 24 ր. 31 կ. 490 63

Մնացորդ առ 1-ն յունվար 1912 թ. 2 ր. 78 կ.

Գումարը 493 ր. 41.

1910 թ. մուտք եղել է 429 ր. 12 կ.

Ելք 424 ր. 75 կ.

Ճիւղի վարչութիւնը կազմուած է հետևեալ անդամներից՝ Նախագահ— Յակոբ Տէր-Բաղդասարեանց

Անդամներ { Ստեփան Վարդապետեանց, Յարութիւն Սերովբեանց, Արամ Մադոյեանց }

Քարտուղար անդամ. Հրաչեա Շիրինեանց

Փոխ անդամներ { Անդրիաս Արեգակեանց, Լևոն Եղանեանց }

Վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ։ { Ղազարոս Քիւրքչեան, Մկրտիչ Բախչեանց }

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1) Տիգրան Տէր-Միքայէլեանց
2) Յակովբ Տէր-Բաղդասարեանց
3) Յարութիւն Սերովբեանց
4) Ստեփան Վարդապետեանց
5) Արամ Մադոյեանց
6) Ղազարոս Քիւրքչեանց
7) Բարդուղմէոս Պալեանց
8) Սէմէոն Զօշխունեանց
9) Գարեգին Նազարեթեանց
10) Մկրտիչ Տէր-Մովսիսեանց
11) Մայսէյ Պարսադանեանց
12) Գրիգոր Ղազարեանց
13) Նազարէթ Քեօսեանց
14) Անդրէաս Արեգակեանց
15) Գեղամ Պասմաջեանց
16) Սերովբ Ագնաւուրեանց
17) Լևոն Եղանեանց
18) Մամիկոն Սոմնջեանց
19) Տիգրան Կարապետեանց
20) Մկրտիչ Բախչինեանց
20) Գարեգին Օհանեանց
22) Տէր-Յակովբ Տէր-Յակովբեանց
23) Գարեգին Օքուզեանց
24) Վահան Պապոյեանց
25) Լևոն Եկաւեանց
26) Յակովբ Շագունեանց
27) Սուրէն Հապիպեանց
28) Աւետիս Միրզօյեանց
29) Սենեքերիմ Պօղոսեանց
30) Պեօտր Կազակով
31) ԽաչատուրՄէհրաբեանց
32) Խաչատուր Տօնականեանց
33) Ստեփանոս Պապօյեանց
34) Սէմէոն Խաչատրեանց
35) Վահրամ Տէր-Բաղդասարեանց (կէս տարուայ անդամ. վճարած)
36) Հմայեակ Տօնականեան (կէս տարու անդամ. վճարած)

Ալէքսանդրապոլի ճիւղ։ Վարչութիւնը նպաստել է իր միջոցներից շրջանի դպրոցներին և տեղական դպրոցների չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին և աղքատներին։

ՄՈՒՏՔ

1	Անդամավճար 17 անդամներից . . .	85 ր.	—
2	Մեծ Քեաւթանակի դպրոցի ուսուցչի պարտքը	5 ր.	—
3	Խորհրդից նպաստ գիւղական դպրոցներին	233 ր.	33 կ.
	Գումար . .	323 ր.	33 կ.

ԵԼՔ

1	Նպաստներ չքաւոր ուսանողների և աշակերտների Յովհ. Մանուկօղլեանին և Շէրոյեանին	23 ր.	—
2	Նախկին վարչութեան պարտքը տիկ. Նատալիային	4 ր.	88 կ.
3	Դիւանական ծախք—հեռագրեր, կնքանիշ (մարկա), ղիմումներ, բլանկների տպագր. և այլն	10 ր.	35 կ.
4	Գրասենեակի ծառային	10 ր.	—
5	Նորաշէնի, Մեծ-Քեաւթանակի և Զորլիի դպրոցներին նպաստ Խորհրդից	233 ր.	33 կ.
	Մնացորդ առ 1-ն Յունուարի 1912 թ.—	41 ր.	77 կ.
	Գումար	323 ր.	33 կ.

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Կարապետ Կամսարական, փոխ-նախագահ՝ Ալէքսանդր Համբարձումեան, գանձապահ՝ Յակոբ քահանայ Խաչվանքեան, անդամ՝ Յարութիւն Զախմախսազեան, անդամ-քարտուղար՝ Գեղամ Արմէն։

Մշտական անդամ՝ Սարգիս Ղարաքէշիշեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Մարտիրոս ու. ք. Տէր-Պօղոսեան
2. Կարապետ քահ. Առաքելեան
3. Եղբ. Յակոբեաններ
4. Յովհաննէս Տէր-Մինասեան
5. Մկրտիչ Աւշարեան
6. Տիկ. Նատալիա Տէր-Մարտիրոսեան
7. Արմենակ Բաբայեան
8. Հաճիպապ Պօղոսեան
9. Գրիգոր Գեօղակեան
10. Յովհաննէս Շէկոյեան
11. Յովհ. Միքայէլեան
12. Բժ. Արամ Տէր-Ծմաւոնեան
13. Յակոբ Էլբակեան
14. Արշակ Թաւարբէկեան (Ղզլ-Իւրդից)
15. Կար. Կամսարական
16. Ալէքս. Համբարձումեան
17. Յակ. ք. Խաչվանքեան
18. Կար. Զախմախսազեան
19. Գեղ. Արմէն

Բաթումի ճիւղ։ Վարչութիւնը նպաստ է ուել տեղական հայոց եկ. ծխ. դպրոցին և տեղական չքաւորներին։

ՄՈՒՏՔ

1.	Կանխիկ դրամ առ 1 յունուար 1911 թ.		282 53
2.	25 անդամներից անդամավճարներ	125 —	
3.	Երեկոյթ, վիճակախաղից	385 —	
4.	Օր. Կատարինէ Յ. Մէլքոնեանից նուէր		

մշտական անդամութեան համար	100 —	
5. % % դրամներից	20 70	630 70
Ընդամենը		913 23

ԵԼՔ

1. Բաթումի հայոց ծխական ուսումնարաններին նպաստ	385 —	
2. Դիւանական և այլ ծախք	13 —	
3. Զանազան նպաստներ	40 —	438 —
4. Մնացորդ առ 1 յունուար 1912 թ.		475 23
Ընդամենը		913 23

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան՝ Տէր-Մեսրոպ աւ. ք. Մելեան, փոխ-նախագահ՝ տիկ. Զապէլ Չիլինկիրեան, գանձապահ՝ տիկ. Ֆլորա Զաքարեան. անդամներ՝ տիկ. Վարսենիկ Պետրոսեան, տիկ. Նինա Մեհրանեան, փոխ-անդամներ՝ տիկ. Յուրինեան Լիզա, Զաքարեան Զաքարիա, վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Յուրինեան Սարգիս, Փիլոյեան Յակոբ, Մնդոյեան Աշոտ։

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Տիկ. Զաւրեան Օլգա, օր. Կատարինէ Մէբուրնութեան

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Բաղդասարեան Կարապետ
2. Տէր-Յակոբեան Կոնստանդին
3. Պապխեան Յովհաննէս
4. Դաւրանեան Ալէքսան
5. Պետրոսեան Վարսենիկ
6. Եսայեան Եսայ
7. Եսայեան
8. Ղլիճեան Մնացական
9. Շապանեան Լուսիա
10. Շապանեան Ռուբէն
11. Փիլոյեան Սաթենիկ
12. Փիլոյեան Յակոբ
13. Զաքարեան Ֆլորա
14. Զաքարեան Զաքարիա

15. Զաքարեան Պօղոս
16. Զաքարեան Յակոմբ
17. Մնդոյեան Աշոտ
18. Չիլինկիրեան Զապէլ
19. Չիլինկիրեան Արշամ
20. Շահմելիքեան Երուանդ
21. Մելիք-Շահնազարեան Գերասիմ
22. Մեսրոպ աւ. ք. Մելեան
23. Միհրանեան Նինա
24. Գասպարեան
25. Մնդոյեան

Գանձակի ճիւղ։ Վարչութիւնը նպաստել է դպրոցներին, չքաւորներին և կար ու ձևի արհեստանոցին։

ՄՈՒՏՔ

1. 19 անդամներից	85 ր. *)
2. Գանձակի փոխադարձ վարկի ընկերութ.	55 ր.
3. Դեկտ. 21-ին տուած ներկայացումից	137 ր. 55 կ.
	277 ր. 55 կ.

ԵԼՔ

1. Աղքատներին	36 ր. 50 կ.	
2. Ուսումնարաններին	142 ր. —	
3. Կար և ձևի դպրոցին	72 ր. 60 կ.	
4. Դիւանական	2 ր. 45 կ.	
5. 5% Ֆոնդի համար	15 ր. —	268 ր. 52 կ.
Մնաց. առ 1-ն յուն. 1912 թ.		9 ր. —
Ընդամենը		277 ր. 55 կ.

1910 թւին եղել է մուտք	625 ր. 68 կ.
Ելք	625 ր. 68 կ.

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Յովսէփ Մելիք Բէգլարեան, անդամներ՝ Եղիսաբէթ

*) 2 անդամներից վճարը դեռ չէ ստացուած (ընդամենը 19 անդամ)

Նաբաթեան, Նիկողայոս Ղլէչեան, Աղաջան Տէր Սահակեան և Աննա Մելիք Բէգլարեան (գանձապահ և քարտուղար)։

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Եղիսաբէթ Համբարձումեան Բալուղեան 2. Պաւել Ներսէսեան Տէր Ներսիսեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աննա Մելիք Բէգլարեան
2. Յովսէփ Մելիք Բէգլարեան
3. Նիկողայոս Ղլէչեան
4. Աղաջան Տէր Սահակեան
5. Եկատերինէ Նանասեան
6. Տէր Գարեգ. քահ. Թումանեան
7. Մովսէս Եպիսկոպոսեան
8. Սողոմոն Մատինեան
9. Բժ. Միքայէլ Շահպարոնեան
10. Համբարձում Իսահակեան
11. Սոփիա Իսահակեան
12. Սիմօն Մալեան
13. Շախխանում Մալեան
14. Արամ Պապեան
15. Աննա Բալուչեան
16. Ալեքսիս Իսահակեան
17. Իվան Իսահակեան
18. Թագուհի Իսահակեան
19. Եղիսաբէթ Նաբաթեան

Գօրլայ շիւղ։ Վարչութիւնը նպաստել է իր միջոցներից ուսումնարանին և արհեստանոցին։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թ.			12 60
1. Անդամակցական վճարներ 15 հոգուց	75	—	
3. Արհեստանոցի մուտք	37	60	112 60
Ընդամենը			125 20

ԵԼՔ

1. Ուսումնարան	50	—	
2. Արհեստանոց	43	27	

3. Դիւանական	12	61	
4. 5% ֆօնդի համար	8	—	113 88
5. Մնացորդ առ 1-ն յունուար 1912 թ. . .			11 32
Ընդամենը			125 20

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Եղիշէ քահանայ Տէր Սահակեանց— քարտուղար՝ Արմենակ Մարութեան, անդամներ՝ Գրիգոր Մխթարեանց, Աբգար Բաբալեան և Սահակ քահանայ Տէր Մինասեանց։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Կոնստանտին Աֆրիկեան
2. Մեսրովբ Մարութեանց
3. Տէր Ներսէս քահ. Ուրֆանեան
4. Տէր Պետրոս քահ. Վարշամեան
5. Թինաթինա Տէր Սահակեան
6. Գաբրիէլ Արշակունի
7. Տիկին Աննա Խուդադեան
8. Լևոն Կորգանեան
9. Աբգար Բաբալեանց
10. Գրիշա Մխթարեանց
11. Եղիշէ քահ. Տէր Սահակեանց
12. Արմենակ Մուրութեանց
13. Գրիգոր Մխթարեանց
14. Աբգար Բաբալեան
15. Սահակ քահ. Տէր Մինասեանց

Դիլիջանի շիւղ։ Վարչութիւնը տարւայ ընթացքում ունեցել է տասը ժողով, որից երկուսը ընդհանուր, իսկ ութը վարչական. բացի յիշեալ ժողովներից վարչութեան անդամներն ունեցել են մասնաւոր խորհրդակցութիւններ ընկերութեան գործերի վերաբերեալ կարևոր հարցերի մասին։ Վարչութեան բացած կար ու ձևի արհեստանոցը կանոնաւոր յաճախել են տասն և եօթը աշակերտուհի, 15-ը թոշակաւորներ իսկ երկուսը ձրի։ Արհեստանոցի վարձունը ռոճիկ և այլ պիտոյքնենի համար վարչութիւնը ծախք է ունեցել 577 ր. 24 կ. վարչութիւնը դիմել է Գանձակի Նահանգապետին խնդրելով թոյլ տալ գրադարան-ընթերցարան բանալու և պատրաստութիւն է տեսնում 1912 թւին գրադարան-ընթերցարանի համար սեփական շէնք կառուցանելու։

ՄՈՒՏՔ

			Ր.	Կ.
Մնացորդ դրամ առ 1-ն յունւարի 1911 թ.			87	07
1. Անդամակցական վճար 23 հոգուց	115	—		
2. Յատուկ նւէրներ	422	58		
3. Պարահանդէսից և ներկայացումից	97	32		
4. Կար ու ձևի արհեստանոցի պատւէրներից	89	65		
5. Աշակերտուհիներից թոշակադրամ	137	50		
6. Ձեռագործ իրերից ծախւած	63	89	925	94
Ընդամենը			1013	01

ԵԼՔ

			Ր.	Կ.
1. Արհեստանոցի վարձ	90	—		
2. Վարժուհու ռոճիկ ինն ամսւայ	300	—		
3. Կարի մեքենաներ և այլ առարկաներ	210	82		
4. Ծառայի ռոճիկ, վառելիքի և այլ ծախքեր	56	42		
5. Դիւանական ծախք	5	35		
6. Ֆօնդի համար 5%	23	12	685	71
Մնացորդ առ 1-ն յունւարի 1912 թ. (խնայողական դրամարկղում)			327	30
Ընդամենը			1013	01

1910 թւին եղել է մուտք	258	13
Ելք	171	06

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան՝ Գրիգոր Ասլանեան, քարտուղար՝ Իսրայէլ Մելիք-Փարսադանեան, գանձապահ՝ Տիգրան Ասլանեան. անդամներ՝ Արշակ Անանեան, Աղաբէգ Դաւթեան. փոխ-անդամ՝ Վահան Մատինեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Խաչատուր Մատինեան, Սմբատ Մել. Մարտիրոսեան, Մարտիրոս Սափարեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Գրիգոր Եարալեան
2. Գրիգոր Ասլանեան
3. Արշակ Անանեան
4. Աղաբէգ Դաւթեան
5. Տիգրան Ասլանեան
6. Իսրայէլ Մել. Փարսադանեան
7. Արշալոյս Մարտիրոսեան
8. Պաւլէ Շահլամեան
9. Աննա Բադալեան
10. Սարիբէգ Դաւթեան
11. Վարդան Բադալեան
12. Տիգրան Անանեան
13. Սմբատ Մել. Մարտիրոսեան
14. Ալէքսանդր Գորոյեան
15. Խաչատուր Մատինեան
16. Վահան Մատինեան
17. Տիգրան Մեհրաբեան
18. Աւետիս Տէր Օհանեան
19. Արսէն Սաղաթելեան
20. Իւան Մարտիրոսեան
21. Յովհաննէս Բադալեան
22. Վարդևան Սարգսեան
23. Մովսէս Դաւթեան

Երևանի ճիւղ։ Ճիւղի գործունէութիւնը 1911 թ. ընթացքում գլխաւորապէս կայացել է զանազան դպրոցներին և անհատներին միանւագ կամ պարբերական նպաստներ տալու մէջ։ Բացի այդ ունեցել է որբանոց, որտեղ մնւել են 11 որբեր, որոնց թիւը տարւայ վերջին հասցրւած է 15-ի։ Որբանոցում սաները սովորում են գրագիտութիւն և ձեռագործ։ Նիւթականի սղութեան պատճառով վարչութիւնը հնարաւորութիւն չունի աւելի լայն դնելու որբանոցի սաներին արհեստներ սովորեցնելու գործը։ Տարւայ վերջին վարչութիւնը փակել է ելևմտքի հաշիւը նախահաշւի գումարից աւելի քան 1000 րուբլով. այդ պատճառով էլ վարչութիւնը թոյլ է տւել իրեն թէ տառապեալներին և թէ ուսումնարաններին նախահաշւով որոշւած գումարից աւելի նպաստ տալ, աւելացնելով թէ ստացողների թիւը և թէ նպաստի քանակը։ Ինչպէս և 1910 թւին, որբանոցի հիմնելու առաջին տարին, նմանապէս և 1911 թւին Երևանի հասարակութիւնը առատ նւէրներ է տւել որբանոցի օգտին, թէ դրամով և թէ զանազան պիտոյքներով (ուտելիք, հագուստ, վառելիք և այլն), այլ կերպ վարչութիւնը հնարաւորութիւն չէր ունենայ, ծախսելով աւելի քան մի համեստ գումար—1763 ր. 41 կ., (որի մէջ մտնում է, թէ տան վարձը, թէ աղախնու, կառավարչուհու ռոճիկը և թէ սաների ու ծառայողների ապրուստը), պահել մօտաւորապէս 12—16 հոգի։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ առ 1-ն յուն. 1911 թ.		
ա. որբանոցի յատուկ գումար՝		
1) 4% պետական ռենտաներ	2700 —	
2) կանխիկ դրամ	447 81	
բ. որբանոցի շէնքի կանխիկ դրամ	400 —	
գ. ազատ մնացորդ կանխիկ դրամով	401 86	3949 67
3. Անդամավճար 1910 թ. 5 անդամից	25 ր.	
2. Անդամավճարներ (101 անդամից)	505 —	530
3. Գանձանակադրամ		106 25
4. Նուէրներ՝		
ա. ընդհանուր	222 —	
բ. յատուկ որբանոցի օգտին	140 —	362 —
5. Պարահանդէսից՝		
ա. նուէրներ պարահանդէսի փոխարէն	31 —	
բ. ժողովրդական գրօսանքից	1074 15	1105 15
6. Տոկոսներ		62 98
7. Մուտք որբանոցից		
ա. սաների աթոռ գործելուց	41 20	
բ. բնակարանի մի մասի վարձ	150 —	191 20
Ընդամենը		6307 25

ԵԼՔ

1. Ուսումնարաններին		150 —
2. Ուսումնատուներին		
ա. միանուագ	64 —	
բ. պարբերաբար	298 —	362 —
3. Տառապեալներին		
ա. միանուագ	220 73	
բ. պարբերաբար	186 —	406 73
4. Որբանոցի ծախք		
ա. բնակարանի վարձ	420 —	
բ. կառավարչ. ռոճիկ եւ պարգեւ	325 —	

գ. ազախնուն ռոճիկ	84 79	
դ. ընթացիկ ծախք	933 62	1763 41
5. Դիւանական		57 86
6. Ֆօնդին 5 %		82 50
7. Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1912 թ.		
ա. որբանոցի յատուկ դրամ՝		
1) ռենտաներով	2700 —	
2) որբ. սեփ. շէնքի կանխիկ	700 —	
բ. ազատ գումար	84 75	3484 75
Ընդամենը		6307 25

1910 թ. ունեցել ենք մուտք	5953 77
Ելք	2004 10

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան՝ տիկ. Մ. Միրզոյեան, փոխ-նախագահ՝ բժ. Յ. Յովհաննիսեան, գանձապահ՝ տիկ. Ռ. Ամիրեան, Մ. Մուսինեան, քարտուղար՝ բժ. Ա. Մելիքեան, փոխ-անդամներ՝ Գ. Ամիրեան, Ա. Մալխասեան. վերստուգիչ մասնաժողովի անդամներ՝ Ա. Ազարեան, Յ. Նազարէթեան (†) և Լ. Մարկոսեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Խորէն եպիսկոպոս Մուրադբէգեան
2. Աստուածատրեան Գէորգ
3. Աֆրիկեան Աննա
4. Աֆրիկեան Կարապետ
5. Աֆրիկեան Առաքել
6. Աֆրիկեան Տիրուհի
7. Աֆրիկեան Մաքրուհի
8. Աֆրիկեան Արմենակ
9. Աֆրիկեան Վարվառէ
10. Աֆրիկեան Երուանդ
11. Ագիզեան Աղէքսանդր
12. Ագիզեան Եղիսաբէթ
13. Ամիրեան Զաւահիր
14. Ամիրեան Ռոզալիա
15. Ամիրեան Աստղիկ
16 Ամիրեան Գէորգ
17. Ասլանեան Լեոն
18. Ասլանեան Սոֆիա
19. Աւետիսեան Սարգիս
20. Աւետիսեան Աստղիկ
21. Անտոնեան Գէորգ
22. Բժ. Անդրէասեան Զարմայր
23. Աստուածատրեան Բագրատ
24. Այվազեան Արշակ
25. Այվազեան-Նազարեան

26. Բաղրամեան Արշակ
27. Բաբայեան Վասիլ
28. Բաբայեան Զարուհի
29. Բաբայեան Միքայէլ
30. Գէորգեան Երւանդ
31. Եղբ. Գաբրիէլեաններ
32. Գէորգեան Գէորգ (ինժեն.)
33 Գաբրիէլեան Արտաշէս
34. Գաբրիէլեան Շողակաթ
35· Գէորգեան Յովհաննէս
36. Գիլանեան Խաչատուր
37. Գիլանեան Մարիամ
38. Դաւթեան Մարտիրոս
39. Դաւթեան Պետրոս
40. Եղիազարեան Եղիա
41. Եղիազարեան Համբարձում
42. Էսապեան Ռոզալիա
43. Թումանեան Մարիամ
44. Թամամշեան Աղէքսանդր
45. Թումանեան Լևոն
46. Խորասանեան Յակոբ
47. Խաչատրեան Գէորգ
48. Խանազատեան Մարիամ
49. Խանազատեան Գէորգ
50. Խորասանեան Թադէոս
51. Խուդաբաշեան Արամ
52. Կանդուրալեան Պօղոս
53. Ղորղանեան Աննա
54. Միրզոյեան Մարիամ
55. Միրզոյեան Վասիլ
56. Բժ. Մելիքեան Արմենակ
57. Մուսինեան Աշխէն
58. Մուսինեան Մկրտիչ
59. Մալխասեան Արամ
60. Մելիքեան Յովհաննէս
61. Մելիքեան Նինա
62. Մանուչարեան Յարութիւն
63. Մելիքեան Պօղոս
64. Մելիքեան Անահիտ
65. Մելիք-Փարսադանեան Փար-սադան
66. Մելիք-Փարսադանեան Աննա
67. Բժ. Յովհաննիսեան Յովհ.
68. Յովհաննիսեան Սիրական
69. Յովհաննիսեան Աննա
70. Յովհաննիսեան Պետրոս
71, Շամիրեան Յարութիւն
72· Շահնազարեան Իրաւափառ
73. Շահնազարեան Մարգարիտ
74. Չիլինկարեան Արշակ
75. Ջանփոլադեան Եսայի
76. Ջանփոլադեան Մագթաղ
77. Սուքիասեան Պետրոս
78. Տէր-Սարգսեան Եւգինէ
79. Տէր-Յովսէփեան Եղիսաբէթ
80. Տէր-Յովակիմեան Եղիսաբէթ
81. Տէր-Զաքարեան Վարսենիկ
82. Տէր Իսահակեան Վիրգինէ
83, Տէր-Իսահակեան Իսահակ
84. Տէր-Թովմասեան Միսակ
85. Տէր-Իսահակեան Սամսոն
86. Տիգրանեան Յովսէփ
87. Տէր-Մարտիրոսեան Սիրական
88. Բժ. Տէր-Աւետիքեան Արամ
89. Տէր-Խաչատրեան Գրիգոր
90. Տէր-Յովհաննիսեան Արամ
91. Տէր-Մարտիրոսեան Աստղ.
92. Տէր-Մկրտչեան Գեղամ
93. Տէր-Յովհաննիսեան Հայկ
94. Տէր-Մարուգեան Եղիսաբէթ

95. Բժ. Տէր-Միքայէլեան Յովհ.
96. Բժ. Տէր-Մարտիրոսեան Ա-ղէքսանդր
97. Տէր-Աւետիքեան Երւանդ
98. Տէր-Զաքարեան Կոստանդին
99· Քալանթարեան Աննա
100. Քալանթարեան Թադէոս
101. Օհանեան Յովհաննէս

Եկատերինօդար: Նպաստում է դպրոցներին, պահում է թոշակառուներ բարձրագոյն և միջնակարգ դպրոցներում. օգնում է չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին, տալով նրանց հարկաւոր հագուստ և այլն:

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ տ. Եղիսաբէթ Փիրումեան, փ-ն ատկ. Եղիսաբէթ Աշրափեան, գանձապահ՝ տ. Գայանէ Սաթունեան, անդամներ՝ Հեղինէ Խլեբնիկեան և քարտուղար՝ Պերճ Տուրփայեան.

ՄՈՒՏՔ

1.	Մնացորդ նախորդ 1910 թ.		7372 14
2.	Անդամակցական վճարներ 113 հոգուց	565 —	
3.	1 հոգուց մշտական անդամութեան վճար	100 —	
4.	Նուէրներ	479 —	
5.	Պարահանդիսի, ներկայացման և այլ արդիւնք	2520 74	
6.	Տոկոսիք	210 67	
7.	Գանձանակների արդիւնք	44 —	
8.	Զանազան մուտքեր	56 60	3976 01
	Ընդամենը		11348 15

ԵԼՔ

1.	Ուսումնարաններին	1200 —
2.	Ուսումնառուներին ա. թոշակաւորներին	845 —
3.	» բ. միանուագ	227 50
4.	» գ. շորերի և կօշիկների	84 40
5.	Տառապեալներին	443 83
6.	Դիւանական	6 46

7. % ֆօնդի համար	189	19		
8. Ծախքեր երեկոյթների ներկայացումների կազմակերպութեան	529	06		
9. Մանր ծախքեր	24	75	3550	19
10. Մնացորդ առ 1-ն յունուար 1912 թ.			7797	96
Ընդամենը			11348	15

1910 թւին եղել է մուտք 10582 ր. 82 կ.
Ելք 3210 ր. 68 կ.

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Աշրափեան Ե. Գ., Թորոսեան Գ. Դ., Խալիեան Վ., Բողարսուկեան Պ. Յ., Բողարսուկեան Յ. Ե., Սաղեաեան Տ. Գ.

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աճանեան Ա. Կ.
2. Աճանեան Թ. Կ.
3. Այվազեան Հ.
4. Աւագեան Գ. Յ.
5. Անպէտքեան Վ. Գ.
6. Անպէտքեան Գ. Յ.
7. Աճարոնեան Թ. Ա.
8. Ազարեան Գ. Վ.
9. Աւթանդիլեան Վ. Գ.
10. Արզումանեան
11. Արզումանեան
12. Այգինեան Տ.
13. Արզամանեան Ա. Խ.
14. Ալլահվերդեան
15. Առաքելեան Ե.
16. Այվազեան Շ.
17. Արզումանեան Ց. Յ.
18. Ամիրխանեան
19. Բըլըքեան Ա. Խ.
20. Բէկզադեան Ա. Ս.
21. Բաշմակեան Ե. Ա.
22. Բախչիսարայցեան Կ. Խ.
23. Բայթեկեան Ա. Բ.
24. Բուդուղեան Ս. Տ.
25. Գեօզչեան Խ. Գ.
26. Գեօքչեան Ա. Ս.
27. Դաւթեան Ն. Յ.
28. Դեմիրջեան Մ. Յ.
29. Զաքարեան Գէորգ քահանայ
30. Էրկանեան Ղ. Ա.
31. Էրկանեան Ս.
32. Թոխեան Ա. Խ.
33. Թումանեան Ջ.
34. Թերզեան Կ. Ս.
35. Իլանդիլեան Հ. Յ.
36. Իշմայիլցեան Մ. Խ.
37. Խաչատրեան Խ. Ռ.
38. Խաչատրեան Գ. Մ.
39. Խաբախբաշեան Մ. Ս.
40. Խաբախբաշեան Կ. Յ.

41. Խօջաբարոնեան Գ. Ն.
42. Խօջաբարոնեան Թ. Յ.
43. Խաբախբաշեան Մ. Յ.
44. Խըջեան
45. Խաչկուրուզեան Դ. Յ.
46. Խաչկուրուզեան Ս. Մ.
47. Խլէբնիկեան Հ. Կ.
48. Խապէկեան Ե. Գ.
49. Կարապալեան Տ. Մ.
50. Կուզնեցեան Գ. Կ.
51. Կուզնեցեան Ե. Ն.
52. Կօժևնիկեան Հ. Ղ.
53. Հախնազարեան Ց.
54. Հաշլաճեան Պ. Թ.
55. Մամիկոնեան Ա. Ս.
56. Մել-Դաւթեան և Մովսիսեան
57. Մալգոշեան Գ. Ն.
58. Միշվելեան Լ. Յ.
59. Միշվելեան Շ. Գ.
60. Միշվելեան Ա. Ի.
61. Մելիք-Դաւթեան Յ. Բ.
62. Մելիք-Դաւթեան Լ. Յ.
63. Յակոբջանեան Ն. Յ.
64. Յովհաննիսեան
65. Նալբանդեան Վ. Յ.
66. Նալբանդեան Հ. Ս.
67. Նիկողոսեան Ա. Մ.
68. Նիկողոսեան Վ. Ա.
69. Շապօվալեան Գ.
70. Շապօվալեան Ե.
71. Չերնաշեան Դ. Կ.
72. Ջուբարեան Վ. Յ.
73. Ջախմախեան Կ. Ս.
74. Ջախմախեան Հ. Յ.
75. Ջախմախեան Ե. Մ.
76. Ջիլինգարեան Խ.
77. Ջիլինգարեան
78. Ջերանեան Ս. Վ.
79. Ջեթնեան Թ. Յ.
80. Ջնտեմիրեան Մ. Յ.
81. Ջերաչեան Բ. Բ.
82. Պետրոսեան Ե. Գ.
83 Պերիքչեան Ա. Մ.
84. Պետրոսեան Ե. Գ.
85. Պետրոսեան Պ. Ի.
86. Պնակեան Ե. Ա.
87. Պապեան Վ. Գ.
88. Սարգսեան Ն.
89. Սաթունեան Ն. Ա.
90. Սաթունեան Գ. Պ.
91. Սրմաքեշեան Մ. Յ.
92. Սրմաքեշեան Վ. Լ.
93. Սախաւ Ե. Գ.
94. Սեֆերեան Եազբուկ
95. Ստեփանեան
96. Սարվազեան Ա. Ա.
97. Վարդանեան Ա. Հ.
98. Վարդանեան Արսէն քահանայ
90. Տէր Օհանեան Ա. Գ.
109. Տէր Օհանեան Հ. Ս.
101. Տէր-Օհանեան Ե. Գ.
102. Տէր-Օհանեան Մ. Գ.
103. Տէր-Առաքելեան Մ. Յ.
104. Տարասեան Հ. Յ.
105. Տարասեան Ե. Գ.
106. Տուրփայեան Պ.
107. Փիրումեան Հ. Կ. 111 №№
108. Աւագեան Ա. 112 №№
108. Վանեցեան Մ. Հ.
110. №№ 113 №№

Թելաւի ճիւղ։ Վարչութիւնը իր միջոցներից նպաստել է հայոց եկ.-ծխական դպրոցին, չքաւոր աշակերտ աշակերտուհիներին և տառապեալներին։ Մտադիր է բանալու գրադարան-ընթերցարան։

ՄՈՒՏՔ

		Ր.	Կ.
Մնացորդ 1910 թ.			16 40
1. *Անդամավճարներից*	140 —		
2. *Նուէր պ. Մ. Աջիմահմուդեանից*	40 —		
3. *Նուէր տիկ. Ս. Մատիղեանից*	1 05		181 05
Ընդամենը . .			197 45

ԵԼՔ

1. *Ս. Գայեան. Վարդ. հայոց ծխ.-դպ. 5 չքաւոր աշակ. աշակերտուհիներին թոշակավարձ*	60 —	
2. *Տառապեալներին*	10 —	
3. *1909/10 և 11 թւականների ֆոնդի գումար*	27 47	
4. *Դիւանական և այլ մանր ծախսեր* . . .		9 98
Ընդամենը . .		107 45
Մնացորդ առ 1-ն յունւար 1912 թ.		90 —
Ընդամենը		. 197 45
1910 *թ. ունեցել են մուտք*		146 38
ելք		109 35

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան՝ Գ. Տէր-Սարգսեան, քարտուղար՝ Խաչատուր քահանայ Եզեկեան, գանձապահ՝ Արշակ Կիրակոսեան, անդամներ՝ Գրիգոր Գրիգորեան և Աւագ Տէր-Աւագեան. փոխ-անդամներ՝ Աղէքսանդր Գրիգորեան և Գրիգոր Սիսոյեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Գարեգին Տէր-Յարութիւնեան, Աղէքսանդր Դաւթեան և Լևոն Թաթուղեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. *Խաչատուր քահ. Եզեկեան*
2. *Արտէմ Խէչոյեան*
3. *Միքայէլ Թաթուղեան*
4. *Լևոն Թաթուղեան*
5. *Կոստէ Գաբէլեան*
6. *Բագրատ Կոխտեան*
7. *Աղէքսանդր Սողրոյեան*
8. *Ստեփան քահ. Տէր-Սահակեան*
9. *Միքայէլ Տէր-Յարութիւնեան*
10. *Գարեգին Տէր-Յարութիւնեան*
11. *Արտէմ Տէր-Սարգսեան*
12. *Աւագ Տէր-Աւագեան*
13. *Արշակ Կիրակոսեան*
14. *Աղէքսանդր Դաւթեան*
15. *Միքայէլ Բէգիջանեան*
16. *Յովհաննէս Ղուլիջանեան*
17. *Վասիլ Պօզոյեան*
18. *Դաւիթ Մարգարեան*
19. *Գրիգոր Սիսոյեան*
20. *Գասպար Խուցեան*
21. *Անտօն Սափարեան*
22. *Աբէլ Մատիկեան*
23. *Նատալիա Տէր-Յարութիւնեան*
24. *Եգոր Տէր-Յարութիւնեան*
25. *Գասպար Մամուլեան*
26. *Աղէքսանդր Գրիգորեան*
27. *Գասպար Թաթուղեան*
28. *Գէորգ Տէր-Սարգսեան*

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Իգդիրի ճիւղ։ Վարչութիւնը ունեցել է 11 վարչական և 5 ընդհանուր ժողովներ։

Վարչութիւնը իր միջոցներով պահում է գրադարան-ընթերցարան, օգնել է տեղի չքաւոր աշակերտներին և նպաստել է աղքատներին։

Վարչութեան կից կազմւած է թատերասիրաց խումբ իր յատուկ յանձնախմբով։

ՄՈՒՏՔ

1. 1910 *թւից մնացել է*		18 08
2. *Անդամավճարներ*	207 50	
3. *Նուէրներ*	72 —	
4. *Հանդէսներից*	164 41	

5.	Գրադարան-ընթերցարանի մուտք . . .	65 82	
6.	Զանազան մուտքեր	3 60	513 33
	Ընդամենը		531 41

ԵԼՔ

1.	Գրադարան-ընթերցարանի	415 30	
2.	Դիւանական	19 73	
3.	Թշուառներին և աշակերտներին	19 —	
4.	5% ֆօնդին	26 58	480 61
5.	1912 թուի համար մնում է		50 80
	Ընդամենը		531 41

Դպրոցական շէնքի կառուցման ֆօնդի օգտին ստացւած է նուէր 25 րուբլի, որը նախորդ գումարի հետ կազմում է 200 րուբլի։

1910 թ. եղել է մուտք	642 27
Ելք	561 62

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Վարչութեան նախագահ՝ մինչև մայիսի 1-ը եղել է Ռուբէն Կանայեանը, իսկ յետոյ Անուշաւան Պօղոսեան, քարտուղար և գանձապահ՝ Մամբրէ Տէր-Թովմասեան, ապա Համազասպ Յարութիւնեան, անդամներ՝ Համազասպ Կանայեան, Նիկոլայ Գրիգորեան և Բենիամին Յարութիւնեան։

Վարչութեան փոխանդամներն են՝ Աւետիս Բարսեղեան և Մարկոս Տ. Մինասեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներն են՝ Միսակ Սեկոյեան և Համազասպ Յարութիւնեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Վարդանեան Մարգար
2. Սոյբաթեան Յարութիւն
3. Մանուկեան Վարդան
4. Ասոյեան Հովակիմ
5. Պօղոսեան Անուշաւան
6. Թևոսեան Հայրապետ
7. Սեկոյեան Միսակ
8. Կանայեան Խաչատուր

9. Կանայեան Համազասպ
10. Կանայեան Ռուբէն
11. Տէր-Յովհաննիսեան Տիգրան
12. Կանայեան Աւետիս
13. Յարութիւնեան Հմայեակ
14. Սարգսեան Խաչատուր
15. Ալէքսանեան Խաչատուր
16. Բարսեղեան Աւետիս
17. Ղարիբջանեան Բագրատ
18. Ծիրունեան Հրանտ
19. Շահինեան Վաղինակ
20. Կանայեան Մկրտիչ
21. Ամիրխանեան Մկրտիչ
22. Յակոբեան Սարգիս
23. Արզումանեան Նիկոլայ
24. Յակոբեան Սեդրակ
25. Սուսանեան Աւետիս
26. Յովհաննիսեան Կարապետ
27. Տէր-Յարութիւնեան Բագրատ
28. Գրիգորեան Նիկոլայ
29. Սողոմոնեան Սամուէլ քհ.
30. Յարութիւնեան Բենիամին
31. Յարութիւնեան Համազասպ
32. Յովանեան Արուսեակ *)

*) Անդամ է համարւում միմիայն իր մատուցած ծառայութիւններով, ներկայացումների և երեկոյթների ժամանակ։

Լազօղլուի ճիւղ։ Ճիւղը նպաստ է տալիս տեղւոյս հայոց եկեղ. ծխական միդասեան երկսեռ դպրոցին, ունի գրադարան-ընթերցարան։

Վարչութիւնը ի նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ չունենալով սեփհական մի յարմար շէնք, որ կարելի լինէր տեղաւորել ճիւղի դրասենեակը, գրադարան-ընթերցարանը, ճիւղի նպաստով պահւող հայոց դպրոցը—թատրոնական բեմով, որ ներկայումս տեղաւորուած է մի ամենաանյարմար շէնքի մէջ և միևնոյն ժամանակ յաճախակի աւանովս երթևեկող չքաւոր ճանապարհորդներ գիշերում են մեծամասնութիւնը բացօդեայ տեղում, որոշել է այդ հիմնարկութեանց բնակարանների հետ միասին ունենալ նաև ապաստարան։

ՄՈՒՏՔ

1.	Մնացորդ նախորդ 1910 թ.		27 56
2.	Անդամակցական վճարներ 17 հոգուց . .	85	
3.	Նուէրներ	28 50	

4. Ճրագալոյցի երեկոյեան «Աւետիս» շրջելուց	21	25		
5. Պարահանդէսի, ներկայացման և այլ արդիւնք	35	15		
6. Գրքերի վաճառումից	1	—	170	90
Ընդամենը			198	46

ԵԼՔ

1. Ուսումնարան	100	—		
2. Գրադարան-ընթերցարան	19	45		
3. Տառապեալներին	13	44		
4. 5% ֆօնդի համար	8	56		
5. Մանր ծախքեր և ծառայի	22	26	163	71
6. Մնացորդ առ 1-ն յունուար 1912 թ. . .			34	75
Ընդամենը			196	46

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Բագրատ քահ. Սուքիասեան, քարտուղար-գանձապահ՝ Մնացական Եարեան, վարչութեան անդամներ՝ Յովհաննէս Նարինեան, Դաւիթ Դաւթեան և Թաւադի Ղարախանեան. փոխանդամ՝ Յակոբ Լէկրեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Առաքել Սամարեան, Գրիգոր Սարգսեան և Ստեփանոս Մատինեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Բագ. քահ Սուքիասեան
2. Մնացական Եարեան
3. Թաւադի Ղարախանեան
4. Դաւիթ Դաւթեան
5. Յովհաննէս Նարինեան
6. Խաչատուր Նարինեան
7. Ստեփանոս Մատինեան
8. Սարգիս Տէր Յարութիւնեան
9. Տիկ. Մարիամ Ղարագեօզեան
10. Առաքել Սամարեան
11. Սարգիս Աւետիսեան
12. Սարգիս Սիմէօնեան
13. Յոֆան Գրիգորեան
14. Յովհաննէս Յարութիւնեան
15. Գրիգոր Սարգսեան
16. Յակոբ Լէկրեան
17. Յովհաննէս Փարսադանեան

Կաղզւանի ճիւղ։ Վարչութիւնը իր միջոցներից նպաստել է չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին և աղքատներին։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թւի			70	35
2. Անդամակցական վճարներ 51 հոգուց . .	240	—		
3. Պարահանդէսի, ներկայացման և այլ արդիւնք	90	77		
4. Տոկոսիք	3	78		
5. Գանձանակների արդիւնք	3	80	345	35
Ընդամենը . .			415	70

ԵԼՔ

1. Ուսումնատուներին	5	77		
2. Տառապեալներին	5	—		
3. Դիւանական	21	80		
4. 5% ֆօնդի համար	12	35		
5. Ուսուցչական ֆօնդին	80	—	124	92
Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1912 թ.			290	78
Ընդամենը . .			415	70

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան՝ բժ. Զարեհ Թառումեան, անդամ-քարտուղար՝ Աւետիս Տէր-Ներսէսեան, գանձապահ՝ Հմայեակ Օլթեցեան, անդամուհիներ՝ տիկ. Շամունէ Խալաթեան և օր. Կարինէ Ասոյեան, փոխանդամներ՝ Տիգրան Ղանթարչեան և Յարութիւն Ասոյեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1, Եկատէրինա Դաւթեան
2, Շուշանիկ Բունաթեան
3. Թագուհի Ջանփոլադեան
4. Սրբուհի Ջանփոլադեան

5. օր. Աւետիսեան	29. Զաքար Ազաջանեան
6. Միքայէլ Բունաթեան	30. Աւետիս Ղարիբեան
7. Թադէոս Ասոյեան	31. Հմայեակ Ղարիբեան
8. Թադէոս Գիւլբայազեան	32. Օհանջան Խարմանդարեան
9. Մուշեղ Ներսիսեան	33. Առաքել Տէր-Պօղոսեան
10. Գէորգ Ստեփանեան	34. Մկրտիչ Յարութիւնեան
11. Առաքել Քանանեան	35. Միքայէլ Ծաղիկեան
12. Մանուկ Ղազանջեան	36. Թադէոս Զօրանեան
13. Արմենակ Բզնունի	37. Անտօն էֆ. Վահրամեան
14. Գարեգին Միսկինեան	38. Մանուէլ Յակոբեան
15. Մուշեղ Շահ-Նազարեան	39. Արամ Բալասանեան
16. Ալէքսան Մատղաշեան	40. Մնացական Նահապետեան
17. Յարութիւն Արաբեան	41. Հայկ Տէր-Յովհաննիսեան
18. Սաղաթէլ Գէորգեան	42. Լևոն Աբգարեան
19. Մանուկ Մատոյեան	43. Առաքել Զանիկեան
20. Սահակ Բուդաղեան	44. Նազար Սուխուեան
21. Գէորգ Քրմոյեան	45. Տէր-Մկրտիչ քահ. Տէր-Գրիգորեան
22. Գրիգոր Գրիգորեան	46. Բագրատ Համամչեան։
23. Պետրոս Աստարեան Գրիգորեան	47. Զարեհ Թառումեան
24. Միսակ Պետրոսեան	48. Աւետիս Տէր-Ներսէսեան
25. Անուշաւան Պետրոսեան	49. Հմայեակ Օլթեցեան
26. Յարութիւն Բիշարեան	50. Շամունէ Խալաթեան
27. Բիւզանդ Միտոյեան	51. Կարինէ Ասոյեան
28. Գրիգոր Ժամակործեան	

Ղազախի միւղ։ Ունի փոքրիկ գրադարան, բեմ, ըստ իւր ոյժերի նպաստում է չքաւորներին։

Մ Ո Ւ Տ Ք

1. Անդամակցական վճար	75 —		
2. Հանդանակութիւնից	40 —		

3. Ներկայացումից	18	90	133 90
4. Խորհրդից նպաստ			100 —
Ընդամենը			233 90

Ե Լ Ք

1. Ուսուց. ֆօնդի	24	65	
2. Ուսուցչին ռոճիկ	70	—	
3. Դպրոցի վերանորոգ.	23	40	
4. » վառելափ.	19	—	137 05
5. Գրադարանի գրքեր և թերթեր	13	—	
6. Նպաստ չքաւորների	12	75	
7. Բանտարկեալներին	15	35	
8. Բեմ շինելու	38	60	
9. Մանր և դիւանակ. ծախք	12	90	
10. 5% ֆօնդի	4	25	96 85
Ընդամենը			233 90

1910 թ. ունեցել է մուտք	349 45
Ելք	349 45

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Յովհաննէս Զաղէթեան, քարտուղար՝ Զաք. քահ. Ապրեսեանց, գանձապահ՝ Կոստանդին Բաղդասարեանց, փոխանդամ՝ Սարգիս Շահբազեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներն էին բժ. Յարութիւն Սարգսեան, Արշակ Խարազեան, Պաւլէ Ալլահվերդեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Սերգօ Խաչատրեան,	3. բժ. Միքայէլ Հէջուբեան
2. Խաչատուր Յարութիւնեան,	4. Երեմիա Ներսիսեան

5. Մարտիր. Մելիք Իսրայէլեանց
6. Առաքել Սարգսեանց
7. Աթարէգ Ադամեան
8. Միքայէլ Շահումեանց
9. Գրիգոր Դանիէլեան
10. Բուղդան Բաբայեանց
11. Զաք. ք. Ապրեսեանց
12. Սարգիս Շահբազեան
13. Բժ. Յարութիւն Սարգսեան
14. Արշակ Խարազեան
15. Պաւլէ Ալլահվերդեան

Ղուբայի ճիւղ։ Վարչութիւնը պահում է աղքատանոց, վճարել է չքաւոր աշակերտների համար թոշակադրամներ, մտադրութիւն ունի բանալ գրադարան-ընթերցարան։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1911 թ.	111 25	
2. Յատուկ նուէր առ 1-ն յուն. »	25 —	136 25
Անդամակցական վճարներ		87 50
Ընդամենը		223 75

ԵԼՔ

1. Քաղաքի աղքատներին նպաստ	35 —	
2. Հայոց «Ստեփանոսեան» դպրոցի 3 աշակերտի տարեկան թոշակադրամ	36 —	
3. Քաղաքային չորեքդասեան դպրոցի 2 աշակ. կէս տարւայ թոշակադրամ	12 —	
4. Ապաստարանի վարձ	6 —	
5. Մանր ծախքեր	2 15	91 15
Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1912 թ.		132 60
Ընդամենը		223 75

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ վարչութեան՝ Ջումշուդ Բարսեղեան, գանձապահ՝ Ալէքսան Բօղդանեան, քարտուղար՝ Միքայէլ Գրիգորեան, վարչութեան անդամներ՝ Հայրապետ Մելիք-Դադայեան, Յովսէփ Թելլարեան. փոխ-անդամներ՝ Մաղաքիա Գասպարեան և Գրիգոր Մարտիրոսեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Խոսրով Շումանեան, Եփրեմ Պօղոսեան և Ալէքսան Մելքումեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Ջումշուդ Բարսեղեան
2. Հայրապետ Մելիք-Դադայեան
3. Ալէքսան Բօղդանեան
4. Միքայէլ Գրիգորեան
5. Յովսէփ Թելլարեան
6. Միրզա Ամիրջանեան
7. Ալէքսան Մելքումեան
8. Եփրեմ Պօղոսեան
9. Միրզա Բարսեղեան
10. Մաղաքիա Գասպարեան
11. Խաչատուր Բաղիրեան
12. Ապրես Սահակեան
13. Եսայի Գրիգորեան
14. Գրիգոր Աւագեան
15. Ղեւոնդ Գասպարեան
16. Թէոդորոս Յարութիւնեան
17. Դանիէլ Ռուստամեան
18. Խոսրով Շումանեան
19. Ղուկաս Մելիքեան
20. Պօղոս Յովհաննիսեան
21. Հայրապետ Աւագեան
22. Գրիգոր Մարտիրոսեան
23. Մինաս Բէհրամեան
24. Ներսէս Բէգ Սարումեան
25. Օր. Նատալիա Սարումեան
26. Յովհաննէս Յովհաննիսեան
27. Տիկ. Զաւ. Տէր Սարգսեան
28. » Սոֆիա Տէր Գրիգորեան
29. Մելքոն Սալամբէգեան
30. Գրիգոր Բալասանեան

Ղափանի ճիւղ։ Իւր գոյութիւնը սկսել է 1910 թ. մայիսի 29-ին, երբ կայացաւ առաջին ընդհանուր ժողովը։

Նորակազմ վարչութիւնը ի նկատի ունենալով, որ Ղաթարի հանքերը կազմում են կենտրոն շրջակայ գիւղերի համար, որոնց

բնակիչները մեծ կարիք ունեն ընթերցանութեան, որոշեց իբր անդրանիկ գործ, հիմնել գրադարան-ընթերցարան, որ մեծ համակրութեամբ ընդունուեց հասարակութիւնից և որոնք ջանացին իրենց նպաստներով օգնել վարչութեանը նախագծած նպատակին հասնելու, այսպէս պ. պ. Արշակ բէկ Մելիք Ղարագեօզեանը նուիրեց 300 ր., Կարապետ Խօջամիրեանից 50 ր., ամեն տարի տալու խոստումով, Խաչատուր Նազարբէկեանից և Բէգլար-բէկ Ա. Նարինեանի ձեռօք 50 ր., Գասպար Տէր Մարգարեանից ընկոյզի փայտից շինած մի պահարան մօտ 200 ր. արժողութեամբ և 1911 թ. «Սուրհանդակ» «Խաթաբալա». Ս. Մելիք Ստեփանեանից. բժ. Ա. Խաչատրեանից Յ. Դանիէլեանից, Ս. Արաջեանից, Գրիգոր բէկ Իսրայէլեանից, ուսուցիչ Տէր Մանուէլեանից, Վիկտոր Իւդովկուց զանազան գրքեր և բրօշիւրներ. իսկ եղբ. Կոնդուրովները յատկացրին երկու լուսաւոր սենեակ գրադարան-ընթերցարանի համար։

Գրադարան-ընթերցարանի համար բացի գնուած և նուիրուած զանազան գրքերից, ստացուել է 26 պարբերական թերթեր և ամսագրեր հայերէն, ռուսերէն և թուրքերէն իրենց յաւելուածներով։

Յաճախորդներ ունեցել է 1120 հոգի։

ՄՈՒՏՔ

1. Մուսա բէկ Մել. Ղարագեօզեանից մշտ. անդ.	100 —	
2. Անդամակցական վճարներից	265 —	365 —
Յատուկ նուէրներ գրադարանի համար՝		
3. Արշակ բէկ Մելիք Ղարագեօզեանից նուէր	300 —	
4. Կարապետ Խօջամիրեանից	50 —	
5. Բարաբաթումի հանքի վարչութիւնից		
Խ. Նազարբէկեանից և Բէկլ. բէկ Միրզայեվից	50 —	
6. Ալէքսանդր Մելիք Ազարեանից » »	100 —	500 —
7 Գրադարան-ընթերցարանից	17 60	
8. Նուէր	— 36	
9. Լրագրների ծախսից յետ ստացուած	2 90	20 86
Ընդամենը		885 86

ԵԼՔ

1. Կահ-կարասիք	52 —	
2. 605 կտ. գրքեր գրադարանի համար	316 50	
3. Լրագրներ և ամսագրներ	174 50	
4. Գրադարանապետին	183 96	
5. Նպաստ չքաւորներին	8 —	
6. Գրասենեակի ծախս	13 80	
7. Վառելիք, լուսաւորութիւն և այլն	49 90	
8. 5% ֆօնդի 1910 և 1911 թ. համար	57 —	855 66
9. Մնացորդ առ 1-ն յունվար		30 20
Ընդամենը		885 86

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Ս. Մելիք Ստեփանեան, անդամ քարտուղար՝ Ի. Մելիք Գարամեանց, գանձապահ՝ Ս. Մելիք Փարսադանեանց, անդամներ՝ բժ. Ա. Խաչատրեան և Յ. Դանիէլեան, փոխանդամներ՝ Խ. Մելքումեան և Փ. Ազախանեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Ա. Նարինեան, Բ. Յովհաննիսեան և Մ. Եկչիբէկեան։

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Մուսա-բէկ Մելիք Ղարագեօզեան
2. Ալէքսանդր Մելիք Ազարեան

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աթաջանեան Սաւադ
2. Անտոնեան Հաթամ
3. Ազախանեան Թադէոս
4. Ազախանեան Փարամուզ

5. Ալմազեան Սարգիս
6. Աւանէսեան Հաթամ
7. Բաբայեան Ներսէս
8. Բաբայեան Աղալօ
9. Գէորգեան Կարապետ
10. Դանիէլեան Յովհաննէս
11. Դաւթեան Մանաս
12. Էլչիբէկեան Միխայէլ
13. Իւզբաշեան Մովսէս
14. Իւզբաշեան տիկ. Մարիամ
15. Իսմայիլով մաշադի Ջալիլ
16. Խաչատրեան բժ. Արսէն
17. Հայրապետեան Եփրեմ
18. Համբարձումեան Սամուէլ
19. Մելիք Ստեփանեան Սմբատ
20. Մել. Ստեփանեան տ. Աբիհ.
21. Մելիք Քարամեան Իվան
22. Մելիք Փարսադանեան Սամս.
23. » » Սմբատ
24. » » Իվան
25. » » Աղաբէկ
26. » » Բախշի-բէկ
27. » » Վարդան-բէկ
28. Մինասեան Յարութիւն
29. Մելքումեան Արամ
30. Մելիք Աղագիւլեան Ստեփան
31. Մելքումեան Խուդի
32. Միխաելեան Գրիգոր
33. Մօլլա Ալլահվերդով Մհամադ
34. Մանուկեան Փարամազ
35. Յովհաննէսեան Բախշի
36. Յակովբեան Յարութիւն
37. Նուրիջանեան Իսրայէլ
38. » Լևոն
39. » Մանաս
40. » Սարգիս
41. » Կարապետ
42. » Յարութիւն
43. Պետրոսեան Թևան
44. Պօղոսեան Աղալօ
45. Պետրոսեան Շահրիար
46. Պետրոսեան Նիկօլայ
47. Սարգսեան Աղալօ
48. Վահանեան Հմայեակ
49. Տէր Մարգարեան Աստուած.
50. Իւզովսկի Վիկտօր
51. Քերբալայ Իմամղուլիեվ Ալի Ղուլի
52. Օրբէլեան Թադէոս
53. Ֆէթւաճեան Արամ

Մոզդոկի ճիւղ։ Վարչութիւնը 1911 թւականում գործունէութեան երկու գլխաւոր նպատակ է ունեցել. 1) որ նա դէմ լինելով ըստ սովորականի չքաւորներին կոպէկներ բաժանելուն, որոշել էր բաց անել գամբիւղագործութեան արհեստանոց, որ գոնէ աղքատ ժողովրդի նոր սերունդը սովորելով մի արհեստ, իր հալալ աշխատանքով և պարզ երեսով կարողանայ իր օրական պարէնը ընդմիշտ ճարելու և 2) բաց անել գրադարան-ընթերցարան։ Մինչև օրս այդ

երկու նպատակներից իրագործւած է միայն մէկը, այն է գրադարան-ընթերցարանը։ 1910 թ. դեկտեմբերի 12-ին պաշտօնապէս բացւեց ընկերութեան գրադարան-ընթերցարանը «Խրիմեան» անունով, որի կանոնաւոր գործունէութիւնը սկսւեց անցեալ տարւայ յունւարի 1-ից, իսկ արհեստանոցը դեռ չի բացւել ճիւղի միջոցների սղութեան պատճառով։ Նրա բացման սկզբնական ծախքերի համար առնւազն միանւագ հարկաւոր է ոչ պակաս քան 1200 ր., այն ինչ ճիւղի անցեալ տարւայ ունեցած 1995 ռուբլի 74 կ. ընդհանուր միջոցներից միմիայն գրադարան-ընթերցարանի վրայ ծախսւել է 995 ր. 26 կ. իսկ մնացած միջոցներից 250 ռուբլուց աւելի էլ գործադրւած է ուրիշ ծախքեր ծածկելու համար։ Արհեստանոցի համար արւած են մի քանի նախնական պատրաստութիւններ. ձեռք է բերւած քաղաքից 5 դեսեատին հող, որը պէտք է լինի գամբիւղի համար հարկաւոր նիւթը աճեցնելու դաշտ, պ. Նաւասարդեանի նւիրած հողի վրայ տնկւած են բերովի ուռեր, որ այս տարւայ աշունքին կունենանք ուռի պաշար գամբիւղի համար։

Ընկերութեան միջոցները ուժեղացնելու և նոյն միջոցները բացւելիք արհեստանոցի վրայ գործադրելու նպատակով վարչութիւնը 2 անգամ ուզեցել է կազմակերպել վիճակախաղ, բայց իրանից անկախ պատճառներից չի յաջողւել։ Վիճակախաղի համար չէին խնայում իրենց աջակցութիւնը, թէ նիւթապէս և բարոյապէս մի խումբ տիկիններ։

Արհեստանոցի բացման համար վարչութիւնը խնայած ունի միայն 700 ռուբլի։

Անցեալ 1911 թ. դեկտեմբերի 18-ին ընկերութիւնը Թիֆլիսում հանդիսաւոր կերպով տօնեց իր գոյութեան 30-ամեայ յօբելեանը։ Յօբելեանը յաւերժացնելու համար ընկերութեան խորհուրդը պատշաճաւոր իշխանութիւնից թոյլտւութիւն էր ձեռք բերել հանգանակութիւն անելու յօգուտ կազմւելիք դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդի։ Վարչութիւնը սերտ համակրելով մի այդպիսի մեծ գործի օգտաւէտութիւնը, իր ուժի ներածին չափ աջակցեց գործին։ Վարչութեան ձեռնարկութեամբ և տեղի թատերասէրների աջակցութեամբ անցեալ դեկտեմբերի 18-ին տրւեց մի ներկայացում. բացի ներկայացումից քաղաքում տեղի ունեցաւ հանգանակութիւն, թէ ներկայացումից և թէ հանգանակութիւնից գոյացաւ 258 ր. զուտ արդիւնք, որը փոխադրւեց Թիֆլիս ընկերութեան խոր-

հըրդին յօգուտ գիւղացական-ուսուցչական ֆօնդի։

Նուէրներ եղել են մի խումբ մարդկանցից 200 ր. 79 կ. ի յիշատակ հանգուցեալ Մատթէոս Բ.-ի Կաթողիկոսի։ Այդ գումարը ըստ ցանկութեան նուիրատուների պէտքէ գործադրուի գրքերի վրայ և այդ գրքերը յատուկ պահարանով յանուն Մատթէոս Բ.-ի պէտքէ պահուեն գրադարան-ընթերցարանում։ Դարձեալ նուէրներ եղել են՝ մի ոմնից Ս. Գանջումեանի միջոցով 40 ր., Բ. Մելքումեանից 1 ր. և տիկ. Պօղոսից 1 ր.։

Գրադարանի հաշիւները սկսուած են 1910 թ. դեկտեմբերի 12-ից. բոլոր այն ծախսերը, որոնք եղել են գրադարան-ընթերցարանի առթիւ, թէ կահկարասիքի, թէ գրքերի և թէ զանազան ծախքերի համար առանձին հաշիւներով դուրս են բերուած վարչութեան հաշուեգրքում իբրև մնացորդներ առ 1-ն յունվարի 1911 թւի։

Առ 1-ն յունվարի մնում էր գրքեր			— —	19 30
Տարւայ ընթացքում թէ կանխիկ դրամով և թէ պարտք ստացուած են և կազմուած են գրքեր արժողութեամբ			— —	260 97

Ստացել են նուէրներ

Կար. Շլթեանից	91	գիրք արժող.	— —	70 20
Կար. Նաւասարդեանից	6	» »	— —	8 —
Մկրտ. Կաժնիկեանից	25	» »	— —	65 —
Գրիգ. Նազարեանից	40	» »	— —	50 30
Տէր-Խ. Շահինեանից	16	» »	— —	9 80
Տիկ. Մար. Զալեանից	108	» »	— —	26 12
Տիրուհի Տէր-Յարութիւնեանից	35	» »	— —	12 40
Օրիորդ Մ. Թանգեանից	2	» »	— —	4 —
Մ. Զալխեանից	5	» »	— —	2 28
Ծխական դպրոցից	2	» »	— —	2 —
Ընկերութեան Խորհրդից	1	» »	— —	1 —
Աւելանում են սրանց վրայ լրագրների յաւելուածները, որոնք գնահատուած են			— —	42 25

Ներկայիս գրադարանը ունի 698 գիրք արժողութեամբ ընդամենը — — 573 62

Գրադարան-ընթերցարանի գլխական բաժնի համար վարչութիւնը բաժանորդ է գրուած Բրօկհաուզ և Էֆրօնի յայտնի հանրագիտական բառարանին։ Գրքերը տեղաւորելու համար վարչութիւնը անցեալ տարւայ ընթացքում շինել է տուել երեք մեծ պահարաններ արժողութեամբ 81 ր.։ Առհասարակ գրադարանի կահ-կարասիքի համար ծախք է եղել առ 1-ն յունւարի սոյն թւի 120 ր. 85 կ. 1911 թ. ընթացքում գրադարան-ընթերցարան յաճախողների թիւը այնքան էլ չաւելացաւ, որքան որ սպասւում էր։ Ցոյց տալու համար թէ յաճախողների թիւը ինչ պատկեր է ներկայացնում, առաջ ենք բերում հետևեալ աղիւսակը.

Ամիսներ։	Ընթերցարան յաճախել են	Տրուած են գրքեր։
Յունվար	330 հոգի	109 գիրք
Փետրւար	350 »	172 »
Մարտ	478 »	156 »
Ապրիլ	299 »	77 »
Մայիս	299 »	120 »
Յունիս	206 »	77 »
Յուլիս	236 »	120 »
Օգոստոս	193 »	87 »
Սեպտեմբեր	359 »	98 »
Հոկտեմբեր	395 »	104 »
Նոյեմբեր	397 »	139 »
Դեկտեմբեր	391 »	146 »
Ընդամենը	3933 հոգի	1405 գիրք

1911 թ. ընթացքում ստացել են պարբերական հրատարակութիւններ.

1) Սուրհանդակ
2) Հորիզոն
3) Մշակ
4) Արօր
5) Խաթաբալա
6) Լոյս
7) Հովիտ
8) Հասկեր
9) Русское Богатство
10) Вѣстникъ Знанія իր յաւելւածներով
11) Нива » »
12) Юная Россія » »
13) Русское Слово, Искра
14) Биржевыя Вѣдомости իր յաւելւածներով
15) Терскія Вѣдомости
16) Терекъ- նուէր պ. Գ. Վարդանեանից
17) Արարատ » Տէր-Գէորգ Փարեմուզեանից

Համաձայն Մոզդոկի ընդհանուր ծխական ժողովի որոշման 7-ն մարտի 1909 թիւ գրադարան-ընթերցարանը նպաստներ պէտք է ստանար հանգստարանի ս. Գէորգ և ս. Աստուածամօր եկեղեցիներից իւրաքանչիւրից 50-ական րուբլի տարեկան։ Ստացուել է միայն ս. Գէորգ եկեղեցուց, այն էլ յունուարի մէջ 100 ր. անցեալ 1910 և 1911 թւականների համար։ Սուրբ Աստուածամօր եկեղեցուց դեռ ևս ոչինչ չկայ ստացած, չնայելով որ վարչութիւնը արել է մի քանի դիմումներ։ Ի վերջոյ վարչութիւնը պարտք է համարում հրապարակով իր շնորհակալութիւնը յայտնելու բոլոր այն պարոններին և տիկիններին, որոնք նուիրել են յօգուտ ճիւղի թէ փողով և թէ գրքերով ու լրագրներով։ Վարչութիւնը նոյնպէս պարտք է համարում շնորհակալութիւն յայտնել տ. տ. Ռոզալիա Կարախանեանին և Կատարինէ Կերվալեանին, որոնք ջերմ և արդիւնաւէտ աջակցութիւն ցոյց տւին դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդի օգտին ներկայացում տալու և հանգանակութիւն անելու ժամանակ։

Մ Ո Ւ Տ Ք

Կանխիկ դրամ առ 1-ն յուն. 1911 թ.		509 38
1. Տարիկան անդամավճար 9 անդամից 1910 թ. համար	45 —	
2. Տարեկան անդամավճար 101 անդամից 1911 թ. համար	505 —	550 —
Նուէրներ		
3. Հանգուցեալ Մատթէոս Բ. կաթող. յիշատակին զանազան անձերից	200 79	
4. Մի ոմնից Ս. Գանջումեանի միջոցով . . .	40 —	
5. Բ. Մելքումեանից 1 ր. տ. Պաշօվայից 1 ր.	2 —	242 79
6. Դեկտ. 18-ին տրւած ներկայաց. տոմսակ.	95 15	
7. Դեկտ. 18-ին տրւած ներկայացման բուֆէտից	38 11	133 26
8. Գրադարանի բաժանորդներից ամսավճարներ	59 30	
9. Տուգանք ուշացրած գրքերի համար . . .	7 48	
10. Մի հատ կորցրած գրքի գին	— 30	
11. Գրւականներ բաժանորդներից	9 —	76 08
11. %% ընթացիկ հաշւից Փոխադ. Վարկի Ընկ.		14 85
12. 10 օրինակ գրքերի վաճառումից		11 25
Ընդամենը . .	— —	1537 61

Ե Լ Ք

1. Պարբերական հրատարակութիւններ . . .	64 20	
2. Գնւած գրքերի և կազմի	194 68	
3. Կահ-կարասիքի	60 45	
4. Գրադարանապետի օգնականուհուն	75 35	
5. Գրադարանի ծառային	25 20	
6. Լուսաւորութեան	16 61	
7. Գրւականներ	5 —	
8. Դիւանական և մանր ծախքերի	9 55	451 04
9. Նպաստ Մոզդոկի հայոց եկ. ծխ. դպրոցին		38 11

10. Վճարուած է 10 օրինակ գրքի գինը . .	11 25
11. Հողի մշակման և ուռեր տնկել ու քաղ հան անելու ծախքեր	19 94
12. Փոստ, հեռագրներ, թուղթ և այլն ծախքերի	16 50
— —	536 84
Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1912 թ. կանխիկ դրամ․	1000 77
Ընդամենը . . — —	1537 61
1910 թւին եղել է մուտք	864 75
Ելք	355 37

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Սերովբէ Գանջումեան, քարտուղար՝ Պօղոս Դիլանեանց, գանձապահ՝ Դաւիթ Ոլուխանեան (որը հեռացաւ տարւայ կէսից), անդամներ՝ Կ. Նաւասարդեան և Կարապետ Շլթեան, փոխանդամներ՝ տ. տ. Մարիամ Գանջումեան, Եղ. Ոլուխանեան վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Գր. Նազարեան, Յով. Նազարեան և Մ. Ռոստանեան։

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄ

Նաւասարդեան Կարապետ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Այվազեան Յովհաննէս
2. Աթաբէկեան Միքայէլ
3. Ալադաթեան Մատթէոս
4. Արէշեան Իվան
5. Ասլամազեան Մկրտիչ
6. Աւագեան Տիգրան
7. Ասլամազեան Անդրէաս
8. Արտեմեան Գրիգոր
9. Բէգզարդեան Սարգիս
10. Բախչեան Գէորգ
11. Բաբէնեան Մարտիրոս
12. Բախչեան Նունէ
13. Բաղդադեան Գէորգ
14. Բաբիկեան Յովհաննէս
15. Բէժանեան Վարդան
16. Գանջումեան Սերովբէ

17. Գանջումեան Մարիամ
18. Գանջումեան Եղիսաբէթ
19. Գանջումեան Յովհաննէս
20. Գանջումեան Խաչատուր
21. Գանջումեան Գայիանէ
22. Գանջումեան Սարգիս
23. Գանջումեան Ովսաննա
24. Գրիգորեան Յարութիւն
25. Գրիգորեան Յակոբ
26. Գուրգէնեան Յովհաննէս
27. Гольдбергъ Л.
28. Գուլազեան Մարտիրոս
29. Գուլազեան Պետրոս
30. Դիլանեան Պօղոս
31. Дыкманъ Эммануилъ
32. Եարալեան Խաչատուր
33. Եարալեան Մարիամ
34. Եարալեան Պօղոս
35, Զալեան Թովմաս
36. Զալեան Զաքար
37. Էսինճարեան Յակոբ
38. Թամազեան Մկրտիչ
39. Журковскій И.
40. Խաչատրեան Մկրտիչ
41. Խօճայեան Յովհաննէս
42. Խախինեան Դաւիթ
43. Խումարեան Ովսաննա
44 Կերվալեան Կատարինէ
45. Կերվալեան Յարութիւն
46. Կաժենիկեան Մկրտիչ
47. Կաժենիկեան Սարգիս
48. Կաժենիկեան Յովհաննէս
49. Կաժենիկեան Մարիամ
50. Կաժենիկեան Նունէ
51. Կրասիլնիկեան Նատալիա
52. Коберидзе Георгій
53. Հնդիկեան Ղազարոս
54. Ղարաբաղցեան Գալուստ
55. Մեհտեան Նիկողայոս
56. Մարտինեան Գէորգ
57. Միրանեան Գարաս
58. Ղափլանեան Խաչատուր
59. Մխիթարեան Կարապետ
60. Մխիթարեան Յովհաննէս
61. Մելքումեան Բաղդասար
62. Մելքումեան Թագուհի
63. Մելքումեան Վարվառէ
64. Մելքումեան Մարիամ
65. Մեհտեան Սարգիս
66. Մելիքեանց Գրիգոր
67, Մեհտեան Յովհաննէս
68, Մխիթարեանց Սարգիս
69. Յովհաննիսեան Միքայէլ
70, Յովհաննիսեան Վաղարշակ
71. Յովսէփեան Գասպար
72. Նազարեան Յովհաննէս
73. Նազարեան Գրիգոր
74. Նասիբէկեան Պօղոս
75. Նազարեան Սարգիս
76. Շլթեան Կարապետ
77. Շլթեան Սառա
78. Շարբարոնեան Ա.
79. Շահինեան Գասպար
80. Попова Е. М.
81. Палисадова М. Э.
82. Ռոստանեան Յարութիւն
83. Ռոստանեան Միքայէլ
84. Ռոստանեան Մարիամ
85. Ռոստանեան Սառա
86. Վլասեան Վլաս
87. Վարդանեան Գէորգ
88. Вальдманъ Л.

89. Տօնականեանց Տիգրան
90. Տօլմազեան Գաբրիէլ
91. Таубманъ С.
92. Ցիբլեան Ստեփան
93. Ցիբլեան Գերասիմ
94. Տէր-Գէորգ Փարեմուզեան
95. Ուլուխանեան Պօղոս
96. Ուլուխանեան Եղիսաբէթ
97. Ուլուխանեան Հեղինէ
98. Ուլուխանեան Կատարինէ
99. Ուլուխանեան Դաւիթ
100. Լիսիցեան Գէորգ
101. Խուդաբաշեան Իսահակ

Նօվոռոսիյսկի ճիւղ։ Նպաստում է դպրոցին և տեղական չքաւորներին։

Մ Ո Ւ Տ Ք

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թ.			2 56
2. Անդամակցական վճարներ 34 հոգուց		170 —	
3. Պարահանդէսի, ներկայացման և այլ արդիւնք		393 60	
4. Գրքերի վաճառումից		4 50	568 10
	Ընդամենը		570 66

Ե Լ Ք

1. Ուսումնարաններին նպաստ		200 —	
2. Տառապեալներին		49 75	
3. Դիւանական		6 59	
4. 5% ֆօնդի համար		28 43	
5. Դպրոցական ուսուցչական ֆօնդին		15 —	299 77
	Մնացորդ առ 1-ն յունւար 1912 թ.		270 89
	Ընդամենը		570 66

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Պօղոս քահ. Տէր Մինասեանց, գանձապահ՝ Մեսրոբ

Խաչիկեանց, քարտուղար՝ Հմայեակ Մակարեանց և Միհրան Գիւլեանց։ Փոխ-անդամներ՝ Քրիստափոր Տասկուեանց և Նիկողայոս Գրիգորեանց։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Նիկողայոս Բեօսէեանց
2. Պօղոս քահ. Տէր Մինասեանց
3. Սահակ Դրիկեանց
4. Թորոս Բաստիկեանց
5. Արտաշէս և Գրիգոր
6. Լուսեղէն Բէչէկ
7. Յովսէփ Մանուկեանց
8. Քրիստափոր Տասկուեանց
9. Բաբուջան Մազաքեանց
10. Յակ. Մուրադեանց (Բելենջ.)
11. Պետրոս Լաչինեանց
12. Պօղոս Մարգարեանց
13. Յակոբ Մուրադեանց
14. Արշակ Յարութիւնեանց
15. Մկրտիչ Կիտինեանց
16. Արշակ Մանուկեանց
17. Հմայեակ Մակարեանց
18. Արիստակէս Մզզսեանց
19. Երանոս Խաչիկեանց
20. Եղբայրք Քուեանց
21. Նշան Գամբերեանց
22. Մինաս Բերբերեանց
23. Գրիգոր Խաչիկեանց
24. Մեսրոպ Խաչիկեանց
25. Առաքել Բարսումեանց
26. Մելքոն Երազեանց
27. Սամսոն Նազարեանց
28. Լեոն Գիլանեանց
29. Միհրան Գիւլեանց
30. Սահակ Բօղարասուքեանց
31. Մկրտիչ Բաղդասարեան
32. Նիկողայոս Գրիգորեան
33. Ստեփան Ունանեան
34. Հայկ Մովսիսեան

Նուխուայ ճիւղ։ Վարչութիւնը իր միջոցներից նպաստել է չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին և տառապեալներին։ Մատղրութիւն ունի բանալու արհեստանոց, որի համար յատկացրել է 400 ր.։

Մ Ո Ւ Տ Ք

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թ.		5 26
2. Անդամակցական վճարներ 45 հոգուց	225 —	

3. Նուէրներ	122 45	
4. Պարահանդէսի, ներկայաց. և այլ արդիւնք	59 77	407 22
5. Ապագայ արհեստանոցի փոնդ		300 —
Ընդամենը		712 48

ԵԼՔ

1. Ուսումնատուների թոշակուորներին	66 —	
2. Տառապեալներին	48 40	
3. Դիւանական և ծառայի	28 80	
4. 5% փոնդի համար	20 —	
5. Դպրոցական ուսուցչական փոնդին	59 77	322 97
Մնացորդ առ 1-ն յունվար 1912 թ.		489 51
Ընդամենը		712 48

1910 թ. եղել է մուտք 526 04
Ելք 520 78

Առ 1-ն յունվար 1912 թ. ապագայ արհեստանոցի համար ունի յատուկ գումար Պետական գանձարանում 400 —

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Մակար Տէր Դովլաթեան, քարտուղար՝ Կոստանդին Բաբաջանեան, գանձապահ՝ Պետրոս Շահբազեան, անդամներ՝ Մինաս Թոփչեան և Միքայէլ Նաւասարդեան, անձնափոխանորդ՝ Կարապետ Ղարիբեան։

ՏԻՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աւետիս Աւետիսեան
2. Օհանջան Օհանեան
3. Գալուստ Յակոբեան
4. Կոստանդին Բաբաջանեան
5. Աստուածատուր Ազարէգեան
6. Միքայէլ Նունեան
7. Պետրոս Շահբազեան
8. Մակար Տէր Դովլաթեան

9. Շուշանիկ Բունեաթեան
10. Արամ Շահբազեան
11. Սոֆիա Շահբազեան
12. Բագրատ Տէր Աւետիսեան
13. Եղբ. Համբարձումեաններ
14. Գերասիմ Գէորգեան
15. Եղիսաբէթ Միքայէլեան
16. Յարութիւն Սիմոնեան
17. Յովհաննէս Ալլահվերդեան
18. Գէորգ Տէր Գէորգեան
19. Գրիգոր Տէր Գէորգեան
20. Եղիշէ Եապուբեան
21. Կոստանդին Մարգարեան
22. Տալիթա Տէր Գէորգեան
23. Նիկոլայ Մանուչարեան
24. Յովսէփ Յովսէփեան
25. Մարտիրոս Սարգսեան
26. Սիմէոն Տէր Օհանեան
27. Եփրեմ Տէր Եղիազարեան
28. Եագոր Գասպարեան
29. Ռուբէն Օհանեան
30. Միքայէլ Նաւասարդեան
31. Սանդրօ-բեգ Մելիք Ալլահվերդեան
32. Մկրտիչ Տէր Պօղոսեան
33. Արուսեակ Ազիբեգեան
34. Կարապետ Ղարիբեան
35. Միքայէլ Պետրոսեան
36. Մկրտիչ Գէորգեան
37. Բեգլար Աստուածատուրեան
38. Ազարբեգ Ազարբեգեան
39. Նատալիա Ազարբեգեան
40. Միքայէլ Գասպարեան
41. Միքայէլ Լալայեան
42. Մինաս Թոփչեան
43. Գրիգոր Ազարէգեան
44. Բեհբուդ Մել.-Ալլահվերդեան
45. Սահակ քահ. Տէր Պօղոսեան

Շուշու մասնաճիւղ։ Շուշու ճիւղը վերաբացուած է 1908 թւից։ 1911 թւին ունեցել է 5 ընդհանուր ժողով և 41 վարչական նիստեր։ Համաձայն կանոնադրութեան և ընկերութեան կոչման վարչութիւնը, ինչպէս նախընթաց տարիներում, այնպէս էլ 1911 թ. աշխատել և հոգ է տարել ի միջի այլոց, ճոխացնել գրադարան-ընթերցարանը և մատչելի դարձնել ժողովրդի լայն խաւերին, որի համար էլ բերել է աւել ընթերցարանի համար, թէ հայերէն և թէ ռուսերէն 27 տեսակի պարբերական թերթեր, իսկ գրադարանի համար գնել է հայերէն և ռուսերէն գրքեր, որ ներկայումս հասնում է մօտ 5000-ի։

Գրադարան-ընթերցարան յաճախել են տարւայ ընթացքում 17,230 հոգի, որոնցից արական սեռից 10,480 հոգի, իգական սեռից՝ 6,750։ Գրադարանից օգտուել են 495 հոգի։ Բաց է թողնուել

9,950 կտոր գիրք, որոնցից 5,637 հայերէն, իսկ 4,313 ռուսերէն։

Գրադարանապետի պաշտօնը ինչպէս նախկին տարիներում, վարում էր պ. Պօղ. Զաքարեանը։

Հոգ է տարել նաև աղքատ և չքաւոր մանուկների ուսման համար, պահելով քաղաքիս Ագուլեաց եկեղեցու բակում միդասեան երկսեռ դպրոց, ուր ձրիաբար, բացառապէս չքաւորներից, սովորում էին 62 հոգի—32 տղայ, 30 աղջիկ։ Դպրոցի վրայ իր միջոցներից ծախսել է 560 րուբլի, իսկ շէնքը՝ վառելիքը, ծառան և 100 ր. էլ փող տուել է եկեղեցին։

Պահել է Թեմական և Մարիամեան դպրոցներում 11 հոգի որդեգիրներ, որոնցից 9 հոգի որդեգիր յանուն հանգուցեալ Հայրապետ Ղալամեանի. Նրա կտակած 2,000 րուբլու տոկոսիքով, որ առնում է 100 րուբլի, իսկ 2-ը «Լէօ»-ի և 2-ը Տիգրան Նազարեանի, որոնց թոշակը՝ 80 րուբլի վճարում է վարչութիւնը իր միջոցներից։

Բացի սրանից նպաստել է տեղական չքաւորներին, տալով նրանց դրամական նպաստներ և այլն և այլն։

ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ գումար առ 1-ն յուն. 1911 թ.

1. Արժեթղթերով	4500 —	
2. Կանխիկ դրամ	519 61	5019 61
3. Տոկոսիք արժեթղթ. և կանխիկ գումարներից	300 86	
4. Նուէրներից	486 —	786 86
5. 3 մշտական անդամներից	300 —	
6. 76 տարեկան 5 ր.	365 —	
7. 21 խակական 2 ր. 50 կ.	52 50	
8. Անդամակցական վճարների պարտիկներից .	10 —	727 50
9. Զբօսանքից	32 24	
10. Գրադարան-ընթերցարանից	207 38	
11. Փոխարինաբար տուածներից	5 80	245 42
Ընդամենը		6779 39

ԵԼՔ

1. Ագուլեաց եկ. դպ. պահպանութեան համար	660 —
Գրադարան-ընթերցարանի՝	
2. Նոր գրքերի	251 24
3. Բնակարանի վարձ	150 —
4. Վառելիքի և լուսաւորութեան	93 86
5. Լրագրների և ամսագրերի	205 60
6. Գրադարանապետի ռոճիկ	360 —
7. Ծառայի ռոճիկ	168 —
8. Թոշակ չքաւոր աշակերտներին	140 .
9. Տառապեալներին	96 —
10. Դիւանական ծախքեր	41 35
11. 5% ֆոնդի՝ համաձայն նախահաշւի 1911 թ.	77 50
Գումար . .	2,243 55
Մնացորդ գումար առ 1-ն յուն. 1912 թ.	
ա. Կանխիկ դրամով	35 84
բ. Արժեթղթերով	4500 ·
Ընդամենը . .	6779 39

1910 թ. եղել է մուտք (արժէթղթերով)	7297 87
Ելք	2278 26

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Մկրտիչ Ղոնդաղսազեան, փոխ-նախագահ՝ Թէոդորոս Տէր-Յովհաննիսեան, գանձապահ՝ Զաւմշուտ Մելիք-Շահնազարեան, քարտուղար՝ Իսաջան Տէր-Յովհաննիսեան. փոխ-անդամներ՝ Միքայէլ Եղիազարեան և Մելքում Խաչատրեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Կոստանդին Ղազարբէկեան, Աբրահամ Այդինեան, Քրիստափոր Փիրջանեան։

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Աբեան Մարգարիտ, բժ. Մինաս-Վարդապետեան Եփրեմ, Յարութիւնեան Տիգրան, Տէր-Մկրտչեան Աւետիս։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Զաւէն վարդապետ
2. Ահարոնեան Դանիէլ
3. Աթաբէկեան Սերգէյ
4. Ահարոնեան Առաքել
5. Այգինեան Աբրահամ
6. Ամեան Ալէքսանդր
7. Ազամալեան Համբարձում
8. Բժ. Բահաթրեան Խաչատուր
9. Բալայեան Ջհանգիր
10. Բաբայեան Ամիրբար
11. Բաբաջանեան Սիմէոն
12. Բարխուդարեան Միքայէլ
13. Գափեան Միքայէլ
14. Գալստեան Խրիստափոր
15. Գաբրիէլեան Յովհաննէս
16. Գրիգորեան Գրիգոր
17. Գասպարեան Նիկօլայ
18. Դաւթեան Արամ
19. Դաւթեան Գարեգին
20. Դանիէլեան Արշակ
21. Դէմուրեան Ստեփան
22. Դաւթեան Դաւիթ
23. Դաւթեան Գրիգոր
24. Եղեան Սեդրակ
25. Բժ. Եարամիշեան
26. Եղիազարեան Միքայէլ
27. Զաքարեան Պօղոս
28. Զաքարեան Համբարձում
29. Թիւնիբէկեան Կարապետ
30. Թէյմուրազեան Նիկողայոս
31. Թորոսեան Բիւզանդ
32. Թարխանեան Եղիշէ քահ.
33. Իւզբաշեան Տիգրան
34. Իւզբաշեան Սարգիս
35. Իւզբաշեան Մովսէս
36. Իսկանդարեան Խորէն քահ.
37. Իսրայէլեան Գէորգ
38. Իշխանեան Իւան բէկ
39. Խունունց Մնացական
40. Խաչատրեան Մելքում
41. Խուբլարեան Գերասիմ
42. Խաչեան Մատիլդա
43. Խաչատրեան Առաքել
44. Խուբլարեան Արամայիս
45. Կոստանեան Արշակ
46. Կոստանեան Հայկ
47. Կիրակոսեան Սերգէյ
48. բժ. Համբարձումեան Սարգիս
49. Ղոնդաղսազեան Մկրտիչ
50. Ղալամեան Թագուհի
51. Ղուլեան Ռուբէն
52. Ղազարբէկեան Կոստանդին
53. Ղարագեօզեան Գրիգոր
54. Մմելիք-Ղարագեօզեան Սիմէոն բէկ
55. Մելիք-Թանգեան Նայլի
56. Մելիք-Եսայեան Արտեմ
57. Մելիք Շահնազարեան Ջամշուտ բէկ
58. Մելիք-Եսայեան Տիգրան
59. Մանիրինեան Միքայէլ
60. Մանդինեան Ստեփան
61. Մանդասարեան Աբգար
62. Միքայէլեան Յարութիւն բէկ
63. Մկրտումեան Գրիգոր
64. Մինասբէկեան Գրիգոր

65. Մինասբէկեան Լևոն
66. Մելիք-Շահնազարեան Տիգ.
67. բժ. Մնացականեան Արշակ
68. Յարութիւնեան Կոստանդին
69. Յովհաննիսեան Յովակիմ
70. Յովակիմեան Աստուածատուր
71. Յարութիւնեան Նիկողայոս
72. Յակոբեան Կարապետ
73. Նաբինեան Անդրէաս
74. Շահնազարեան Շահնազար
75. Շաղինեան Աւագ
76. Պետրոսեան Անդրանիկ
77. Պարոնեան Սամսոն
78. Սաղեան Արշակ
79. Սարուխանեան Սարգիս
80. Սարգսեան Միրզա
81. «Սփինիք» ընկ.
82. Սաղեան Ադաւել
83. Վարդապետեան Յարութիւն քահանայ
84. Վարագեան Լևոն
85. Տէր-Աւետիքեան Իսաջան
86. Տէր-Յովհաննիսեան Իսաջան
87. Տէր:Յովհաննիսեան Թէոդորոս
88. Տէր-Մինասեան Գեղէոն
89. Տէր-Ստեփանեան Գէորգ
90. Տէր-Պօղոսեան Գրիգոր
91. Տէր-Սահակեան Բագրատ
92. Տէր-Եսայեան Յարութիւն բէկ
93. Տէր-Յարութիւնեան Անդրէաս բէկ
94. Փիրջանեան Քրիստափոր
95. Փափազեան Վրթանէս
96. Քոչարեան Տամիր
97. Քալանթարեան Արտէմ

Չխարի ճիւղ: Վարչութիւնը իր միջոցներից օգնել է տեղական հայոց եկեղեցական ծխական դպրոցին:

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ առ 1-ն յունվարի 1911 թ.			7	13
2. Անդամավճարներից	105	—		
3. Ներկայացումից և նուէրներից	75	—		
4. Գանձանակներից	27	50		
5. Հաւաքուած է դպրոց-ուսուցչ. ֆոնդի օգտին	24	60		
6. Խորհրդի ուղարկած ծախուած գրքերից	8	—		
7. Ստացուած է խորհրդից	250	—	490	10
Ընդամենը			497	23

ԵԼՔ

1. Դպրոցի հոգաբարձութեան	300	—		
2. Դպրոցական նոր շինութեան համար	130	—		
3. Ուղարկ. է դպ.-ուս. ֆօնդի համար խորհրդ.	24	60		
4. 5% անձեռնմխելի գումար	7	50		
5. Ուղարկ. է խորհրդին ծախ. գրք. գոյացած	8	—		
6. Դիւանական ծախք	25	—	495	10
7. Մնացորդ առ 1-ն յունվար 1912 թ.			2	13
Ընդամենը			497	23

1910 թ. եղել է մուտք 157 39
Ելք 150 26

Որովհետև դպրոցական նոր շինութիւնը արդէն վերջանալու վրայ է, իսկ մանր վարկի ընկերութիւնն էլ մօտ օրերս արդէն բացուելու է, ուստի յառաջիկայ 1912 թուին վարչութեան գլխաւոր հոգսն է լինելու տեղում ծխական դպրոցին կից կար ու ձևի դըպրոց բանալը:

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Արտաշէս քահ. Գափամաճեան, քարտուղար՝ Արտէմ Կաճկաճեանց, գանձապահ՝ Յովհաննէս Սիմօնգուլեանց, Պօղոս Կաճկաճեանց և Միքայէլ Ղուրուլեանց, փոխանդամ՝ Արտէմ Սիմոնգուլեանց:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Արտաշէս քահ. Գափամաճեան
2. Վահան Սմբատեան
3. Արտէմ Կաճկաճեան
4. Յովհաննէս Սիմոնգուլեան
5. Արտէմ Փիփինեան
6. Զուրաբ Ղուրուլեան
7. Սիմէօն Խարազեան
8. Տիգրան Կաճկաճեան
9. Աղէքսանդր Պուլուզեան
10. Արտէմ Սիմօնգուլեան

11. Յարութիւն Օհանեան
12. Ներսէս Գափամաճեան
13. Պօղոս Կաճկաճեանց
14. Յովհաննէս Կաճկաճեանց
15. Միքայէլ Կաճկաճեանց
16. Սողոմոն Կաճկաճեան
17. Նիկողայոս Կաճկաճեանց
18. Պետրէ Կաճկաճեանց
19. Կոստանդին Ղուրուլեանց
20. Միքայէլ Ղուրուլեանց
21 Յակոբ Բերուչեանց

Պեատիգորսկի ճիւղ: Պեատիգորսկի տեղական ճիւղը կազմակերպուել է 1908 թ. նոյեմբերի 2-ին, իսկ գործունէութիւնը սկսել է 1909 թ. յունուարի 1-ից:

Ճիւղը իր գործունէութիւնը սկսել է առանց դրամագլխի և խոշոր նուէրների և տարեկան մուտքով հնարաւոր եղածի չափ աշխատել է ծածկել նախահաշուի ելքի յօդուածները: Նպաստել է տեղական Հայոց ծխական դպրոցին, դպրոցական գրադարանին, նոյն դպրոցի չքաւոր աշակերտ-աշակերտուհիներին, «Ясли» ապաստարանին. օգնել է միանուագ օժանդակութեամբ տեղացի չքաւորներին և եկւոր աղքատներին:

ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ առ 1-ն յունվարի 1911 թ.			117	02
1. Անդամակցական վճար 63 հոգուց	315	—		
2. Նուէրներ յօգուտ Սանատորեայի	267	76		
3. Միանուագ նուէրներ	94	36		
4. Պեատիգ. գրամատիք. ընկ. ներկայացումից	244	94		
5. 1910 թւի 2 անդամից ապառիկ	10	—	932	06
Ընդամենը			1049	08

ԵԼՔ

1. Պեատիգորսկի ծխական դպրոցին նպաստ	300	—
2. Նոյն դպրոցի գրադարանին	35	—

3. «Ясли» ապաստարանին	25	—	
4. Դպրոցական-Ուսուցչական ֆօնդին	25	—	
5. Աղքատներին և կարօտեալներին	176	81	
6. Ուսուցչական Սանատօրեայի ֆօնդին Պետակ. խնայող. արկղի մէջ № 28466 գրք.	267	76	
7. Դիւանական և ուրիշ ծախքեր	35	09	
8. Ծառայի վարձ	36	—	900 66
Մնացորդ առ 1-ն յունվարի 1912 թ.			148 42
Ընդամենը			1049 08

1910 թ. ճիւղը ունեցել է մուտք 882 81

Ելք 765 79

Պետրովսկի ճիւղի կանխիկ դրամը յօգուտ Ուսուցչական սանատօրեայի ֆօնդի գումարս 533 ր. 16 կ. պահւում է Արքունական խնայողական դրամարկղում № 28466 գրքոյկով։

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Աբրահամ քահ. Շխինեանց, գանձապահ՝ Գէորգ Դօնիկեանց, քարտուղար՝ Մելիտոս Մարգարեանց, անդամներ՝ Յարութիւն Ադամեանց, Գէորգ Սուքիասեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Յովսէփ Սվէշնիկեանց, Զաքարիա Մելիք Ամիրզադեանց, Աղէքսանդր Մելիք Սարգսեանց։

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄ

Յակոբ Էգիզլեր

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աբրահամ քահ. Շխինեանց
2. Գէորգ Դօնիկեանց
3. Մելիտոս Մարգարեանց
4. Յովսէփ Ադամեանց
5. Գէորգ Սուքիասեանց
6. Յովսէփ Սվեշնիկեանց
7. Զաք. Մելիք Ամիրզադեանց
8. Աղէքս. Մելիք Սարգսեանց

9. Նիկողայոս Բաբայեանց
10. Իշխան Սարեանց
11. Իսահակ Գանջումեանց
12. Տրդատ Խազիզեանց
13. Գրիգոր Աբրահամեանց
14. Աղէքսանդր Վիրաբեանց
15. Քրիստափոր Բաշինջաղեանց
16. Մկրտիչ Եւանգուլեանց
17. Մինաս Մեհրաբեանց
18. Սիմէօն Ծօրշորեանց
19. Դաւիթ Յակովբեանց
20. Սողոմոն Յակովբեանց
21. Էմանուէլ Խօջայեանց
22. Մկրտիչ Խօջայեանց
23. Սողոմոն Մակարտումեանց
24. Վիկտոր Բունեաթեանց
25. Մանուկ Բզախզեանց
26. Վարդան Սեֆերեանց
27. Յովհաննէս Սաամեանց
28. Ղուկաս Ծապովալեանց
29. Մկրտիչ Սեմերեանց
30. Յովակիմ Պոպովեանց
31. Մովսէս Աթայեանց
32. Հայկ Յովակիմեանց
33. Կոստանդին Խազիզեանց
34. Գրիգոր Բէլիկեանց
35. Մարտիրոս Կոստանդեանց
36. Մակար Գուրջեանց
37. Մինաս Գուրջեանց
38. Խաչատուր Պոպովեանց
39. Ազաբէկ Կարապետեանց
40. Յովհաննէս Առուստամեանց
41. Գրիգոր Աւետիսեանց
42. Հազարապետ Սուլխանեանց
43. բժ. Ռուբէն Կոստանեանց
44. Գէորգ Ասլամազեանց
45. Թադէոս Պոպովեանց
46. Խաչ. Տէր Յարութիւնեանց
47. Արտաշէս Բուդուղեանց
48. բժ. Վահան Արծրունի
49. բժ. Միքայէլ Սափարեանց
50. բժ. Քերովբէ Գանջումեանց
51. Աղէքսանդր Աբուլեանց
52. բժ. Կարապետ Աղաջանեանց
53. բժ. Ստեփ. Տէր Միքայէլեանց
54. Մարտիրոս Դուրասանեանց
55. Գերասիմ Վէքիլեանց
56. Յովակիմ Ամիրեանց
57. Սիմէօն Իւզբաշեանց
58. Գէորգ Բայեանց
59. Գէորգ Խօջայեանց
60. Անտօն Թամբեանց
61. Աբրահամ Թամբեանց
62. Յովակիմ Խազիզեանց
63. Յարութիւն Պոպովեանց
64. Մովսէս Խաչատրեանց
65. Մուրատբա-Սատրկ
66. Սարգիս Թիլթրեանց
67. Նիկողայոս Ռոստովանեանց
68. Աստուածատուր Դանիէլեանց
69. Յարութիւն Թիլթրեանց

Սուրամի ճիւղ։ Վարչութիւնը նպաստել է իր միջոցներից տեղական հայոց եկեղեցական ծխական դպրոցին։

ՄՈՒՏՔ

1) 15 Անդամներից	75 —
2) Գանձանակից	5 —
Ընդամենը . .	80 —

ԵԼՔ

1) Տեղական եկեղ. ծխ. դպրոցին միանուագ նպաստ	80 —

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Միքայէլ Սուիւծեանց, քարտուղար՝ Յովսէփ քահ. Սուիւծեանց, գանձապահ՝ Գրիգոր Բարուչեանց. Յովհաննէս Դաւթեանց, Վասիլ Զարէքեանց։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Արտաշէս Լոռոյեանց
2. Մելքիսեդէկ Լոռոյեանց
3. Գէորգ (Դաւթեան) Սուիւծեանց
4. Վասիլ Բէշկենեանց
5. Յովհաննէս Մամինեանց
6. Արշակ Շուղարեանց
7. Աբգար Լոռոյեանց
8. Լևոն Մամինեանց
9. Արտէմ Երեմեանց
10. Աբգար Ալլահվերդեանց
11. Միքայէլ Սուիւծեանց
12. Յովս. ք. Սուիւծեանց
13. Գրիգ. Բարուչեանց
14. Յովհ. Դաւթեանց
15. Վասիլ Զարէքեանց

—◆—

Սղնախի ճիւղ։ Վարչութիւնը տարուայ ընթացքում ունեցել է 11 ժողով, որից 3-ը ընդհանուր և 8-ը վարչական։ Զատկական տօների առիթով հանգանակութիւն անելով հաւաքել է 68 ռուբլի, որին աւելացնելով ընկերութեան գումարից 14 րուբլի 50 կոպէկ ընդամենը 82 րուբլի 50 կոպէկ բաժանել է Սղնախ քաղաքի ամենաաղքատ ընտանիքներին, պահել է մի թոշակաւոր աշակերտուհի, կազմել է յօգուտ ճիւղի երկու ներկայացում և երկու երեկոյթ, բաց է արել դեկտեմբերի 1-ից կար ու ձևի դպրոց, ուր տեղ սա այժմս յաճախում են 10 աշակերտուհիներ։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ առ 1-ն յունվարի 1911 թ.		1 62
2. Անդամակցական վճարներ 51 հոգուց	255 —	
3. Նուէրներ՝ Գրիգոր Դաւթեանից	15 —	
Եղիշէ քահ. Տէր Աստուածատրեանից	1 —	
Կարապետ Տէր Յակոբեանից	1 —	
4. Երեկոյթներից	153 43	
5. Ներկայացումներից	31 75	
6. Կար ու ձևի դպրոցից	24	
7. Հանգանակութիւնից	68 —	549 18
Ընդամենը		550 80

ԵԼՔ

1. Նպաստ կար ու ձևի դպրոցին	137 23	
2. Աղքատներին	82 50	
3. Մի թոշակաւոր աշակերտուհու	15 —	
4. Դիւանական ծախս	13 67	
5. 5% ֆօնդին	15 50	263 90
6. Առ 1-ն յուն. 1912 թ. մնում է առ ձեռն փող		286 90
Ընդամենը		550 80

որից 251 ր. 62 կոպէկը գտնւում է տեղական Պետական գանձա-

րանի խնայողական դրամարկղում № 4464, իսկ 35 ր. 18 կոպէկը վարչութեան գանձապահի մօտ ընթացիկ ծախսերի համար։

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Գէորգ Սուլեանց, փոխ-նախագահ և քարտուղար՝ Յարութիւն քահանայ Տէր-Նիկողոսեանց, Գանձապահ՝ Աղէքսանդր Աւագեանց, անդամներ՝ Տ. Նատալիա Ամիրխանեանց և Տ. Սիրանոյշ Ամիրխանեանց։ Փոխ-անդամներ՝ Միքայէլ Տէր-Ստեփանեանց և Յակովբ Սահակեանց. Վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Վիկտոր Մանուէլեանց, Նիկողայոս Ամիրխանեանց և Քրիստափոր Տէր Աստուածատրեանց։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Ամիրխանեանց Նատալիա
2. Ամիրխանեանց Նունէ
3. Ամիրխանեանց Սիրանոյշ
4. Ամիրխանեան Եւգենիա
5. Ամիրխանեան Նիկողայոս
6. Աւագեանց Աղէքսանդր
7. Աւագեանց Վարդան
8. Դուլթեան Գրիգոր
9. М. де Полине
10. Ենիկոլոփեանց Վարդան
11. Լիանոզեանց Աբգար
12. Ղոնեանց Սարգիս
13. Ղորղանեանց Մարիամ
14. Մանուէլեանց Վիկտոր
15. Յարութիւնեանց Կատարինէ
16. Յարութիւնեանց Նիկողայոս
17. Յարութիւնեանց Միքայէլ
18. Յարութիւնեանց Միք. Գէորգ.
19. Յակովբեանց Մարիամ
20. Յակովբեանց Արտէմ
21. Շահվերդեանց Աղէքսանդր
22. Չիգինեանց Աղէքսանդր
23. Պապայեանց Գէորգ
24. Պետրոսեանց Գրիգոր
25. Պետրոսեանց Գէորգ
26. Ջաւախեանց Արշակ
27. Ռամազեանց Մարտիրոս
28. Սուլեանց Գէորգ
29. Սուլեանց Աննա
30. Սարգսեանց Աննա
31. Սարգսեանց Գէորգ
32. Սարգսեանց Սոֆիա
33. Սաամեանց Միքայէլ
34. Սողեանց Արտէմ
35. Սահակեանց Յակովբ
36. Սոմխեանց Սարգիս
37. Սլդրեանց Մարտիրոս
38. Սերեբրակեանց Արշակ

39. Վարդանեանց Սարգիս
40. Տէր-Աստուածատրեանց Քրիս.
41. Տէր-Աստուածատրեանց Սրբ.
42. Տէր-Աստուածատրեանց Աստ.
43. Տէր-Նիկողոսեանց Յար. քահ.
44. Տէր-Ստեփանեանց Միքայէլ
45. Փարեմուզեանց Քրիստափոր
46. Փարեմուզեանց Արշակ
47. Քալանթարեանց Գէորգ
48. Օթարեանց Մանուշակ
49. Օթարեանց Սարգիս
50. Բժ. Օհանեանց Գէորգ
51. Օհանեանց Գրիգոր

Վլադիկավկազի ճիւղը։ Վարչութիւնը նպաստում է տեղական հայոց դպրոցին, ունի գամբիւղագործարան, ճիւղին պատկանեալ թէ կանխիկ և թէ անձեռնմխելի գումարները գտնւում են տեղական մանր վարկի ընկերութեան մէջ, իսկ երեքհարիւր ռուբլանոց արժէթուղթը Պետական խնայողական գանձարանում։

Մ Ո Ւ Տ Ք

1.	Մնացորդ առ 1-ն յունւար 1911 թ.			391 87
2.	Անդամավճարներ	565	—	
3.	Մշտական անդամավճար երկու անդամից	200	—	
4.	Տուփերից	223	73	
5.	Աւետիսից	360	80	
6.	Երեկոյթից	688	53	
7.	Բօբրովի զեմստվոյից փչացած ուտենու համար յետ է ստացել	100	—	
8.	Ապառիկ անդամավճարներ 1910 թ.	20	—	
9.	Ժամանակից շուտ վճարւած պարտքի տոկոս	3	—	
10.	Տոկոս ընթացիկ հաշւով	5	43	
11.	Պսակներից	124	—	
11.	Զատկական տօների առթիւ Յակ. ք. Սարիկեանի միջոցով	39	—	
12.	Գանձանակներից	60	06	
13.	Յակոբ և Համբարձում Կիրակոսեաններից			

նուէր իրանց հօր մահուան առթիւ . .	25 —	
14. Բժ. Մ. Աբագեանից հանգ. Գր. Թաթուլեանի դագաղի վրայ դրուելիք պսակի փոխարէն	15 —	
15. Դեկտեմբերի 19-ի ներկայացումից . . .	68 20	2497 75
Ընդամենը .		2889 62

Բացի մնացորդ առ 1-ն յունուարի ճիւղի սեփականութիւն են՝

1. Տոկոսաբեր թղթերով	300 —
2. Հանգ. Ն. Ս. Եարալեանի ժառանգների ստորագրութիւն	500
3. Անձեռնմխելի գումար Մատթէոս Փիլոյեանի	504 02
4. Պետրոս Պապունեանի մտցրած գումար . .	300 —
Ընդամենը . .	1604 02

ԵԼՔ

1. Աղքատներին ամսավճարներ		720 —
2. Միանուագ տրուել է չքաւորներին		134 50
3. Զամբիւղագործարանի վրայ ծախս		141 15
4. Ծառային		25 —
5. Նպաստ դպրոցին	350	— —
6. Խրիմեան անուան թոշակաւորներին .	. 50	400 —
7. Ուսումնավարձ աղքատ աշակերտներին . .		198 50
8. Շոր, դասական առարկաներ		26 10
9. Պարտքի տոկոս		6 —
10. Վառելիք և լուսաւորութիւն		4 90
11. Դիւանական ծախս		12 85
12. Ռոճիկ քարտուղարին		60 —
13. Պարտք է վճարած		300 —
14. Ուսուցչական ֆօնդի օգտին ուղարկուած է կենտրոնին		268 —
15. 5 % ֆօնդի համար		91 99

16. Մանր ծախս	12 75	
17. Չվճարված անդամավճար	5 —	2406 74
Մնացորդ առ 1-ն յունուարի 1912 թ.		482 88
Ընդամենը . .	2889 62	
1910 թ. եղել է մուտք	3052 15	
Ելք	2660 28	

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Սարգիս Իւզբաշեան, գանձապահ՝ Հայկ Կանայեան, քարտուղար՝ Կոստանդին Մարտիրոսեան. անդամներ՝ տիկին Եղիսաբէթ Կարախանեան, Լևոն Ղուկասեան և Յարութիւն Գէորգեան. փոխ-անդամներ՝ Սարգիս Սախեան, Կոստանդին Մարտիրոսեան, տիկին Սոփիա Սիմէոնեան, Արսէն Դէյկարխանեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Հայկ Ղազազեան, Դաւիթ Նոնեան և Զաքարիա Աւագեան։

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Գանջումեան Իսահակ, Գանջումեան Բօղալիա, Օհանեան Կարապետ, Օհանեան Յովհաննէս, Պապունեան Պետրոս։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աբուլեան Գէորգ
2. Աբուլեան Իսահակ
3. Աւանեսեան Ալէքսանդր
4. Աւագեան Զաքարիա
5. Աղաջանեան Կարապետ
6. Ադամեան Յովսէփ
7. Ալադաթեան Սողոմոն
8. Անանեան Կարապետ
9. Ափեան Տիգրան (Ալագիր)
10. Ապրիլեան Երուանդ
11. Աթարեան Միքայէլ
12. Աթամանեան Բագրատ
13. Առաքելեան Բաղդան
14. Առաքելեան Կատարինէ

15. Ասկարեան Կարապետ
16. Աֆանասեան Մարտիրոս
17. Բարձիմեան Փրիդոն
18. Բայեանդուրեան Գրիգոր
19. Բունիաթեան Ռուբէն
20. Բունիաթեան Հայկ
21. Բունիաթեան Արտաշէս
22. Գասումեան Նոյ
23. Գասումեան Կատարինէ
24. Գէորգեան Յարութիւն
25. Գուրջեան Համբարձում
26. Գասպարեան Յակ. (Նալչիկ.)
27. Գրիգորեան Մկրտիչ
28. Դանիէլ Նադեժդա
29. Դէյկարխանեան Արսէն
30. Դէյկարխանեան Մարիամ
31. Դէյկարխանեան Զաքարիա
32. Եարալեան Կոստանդին
33. Զալեան եղբայրք
34, Զալինեան Բարսեղ
35. Թաթուզեան Յովհաննէս
36. Թաթուզեան Շողակաթ
37. Թաթուլեան Յովսէփ
38. Թէմուրազեան Թոմաս
39. Իւզբաշեան Սարգիս
40. Իւզբաշեան Ռոզալիա
41. Իւզբաշեան Ալէքսանդր
42. Լիսիցեան Գերասիմ
43. Խումարեան Յակոբ
44. Խաչատրեան Գէորգ (Բեսլան)
45. Ծուրինեան Միքայէլ
46. Կանայեան Հայկ
47. Կապլանեան Գայիանէ
48. Կարախանեան Եղիսաբէթ
49. Կարախանեան եղբայրք
50. Կիրակոսեան Յարութիւն
51. Կիրակոսեան Մարիամ
52. Կիրակոսեան Մկրտիչ
53. Կիրակոսեան Սոֆիա
54. Կիրակոսեան Սարգիս
55. Կիրակոսեան Յովսէփ
56. Կիրակոսեան Բուղդան
57. Կիրակոսեան Յակոբ
58. Կիրակոսեան Ստեփան
59. Կիրակոսեան Համբարձում
60. Կիրակոսեան Մաթէոս
61. Կոջոյեան Հայկ
62. Կոժեմչիկեան Սարգիս
63. Հախվերդեան Գրիգոր
64. Ղազարեան Մանուկ Ա.
65. Ղազարեան Մանուկ Մ.
66. Ղազարեան Հայկ
67. Ղազարեան Միհրան
68. Ղազարեան Սարգիս
69. Ղազարեան Համբարձում (Պրօխլադնայեա)
70. Ղուկասեան Լևոն
71. Ղարիբեան Թադէոս
72. Մամուլեան Սիմէօն
73. Մամուլեան Եղիսաբէթ
74. Մամուլեան Կարապետ
75. Մարտիրոսեան Կոստանդին
76. Մելիքեան Պօղոս քահանայ
77. Մելիքեան Բարսեղ
78. Մուրադեան Սիմէոն
79. Մուրադեան Ղազարոս
80. Միսանեան Հայկ (Սլեպցովս.)
81. Յարութիւնեան Գէորգ
82. Յովսէփեան Ադամ
83. Յովսէփեան Օլգա
84. Յովսէփեան Գէորգ
85. Յովսէփեան Բագրատ

86. Յովակիմեան Գէորգ
87. Նոնեան Դաւիթ
88. Շագալեան Տիգրան
89. Շահվերդեան Եփրեմ
90. Ուլուխանեան Վարդան
91. Պոպովեան Գերասիմ
92. Սերեբրակեան Ստեփանոս
93. Սախեան Սարգիս
94. Սիդամոնեան Պետրոս
95. Սառիկեան Յակոբ քահանայ
96. Սիմէոնեան Գրիգոր
97. Սիմէոնեան Սոփիա
98. Սիմէոնեան Վարդան
99. Սերեբրակեան Նիկողայոս
100. Վախտանգեան Բագրատ
101. Վելիկանեան Անդրէաս
102. Վերմիշեան Նիկողայոս
103. Տրդատեան Հմայեակ
104. Տիլոյեան Միքայէլ (Պրօխլ.)
105. Տէրտէրեան Յովհաննէս
106. Տէրտէրեան Սոփիա
107. Տէր Աբրահամեան Քալինկա
108. Տէր Դաւթեան Արս. (Բէսլան)
109. Տէր Յովհաննիսեան Գէորգ
110. Տէր Յովհաննիսեան Ներսէս
111. Փիլոյեան Գաստօն
112. Փանոսեան Պօղոս
113. Փարսադանեան Գէորգ
114. Քալանթարեան Ոսկան
115. Օհանեան Խաչատուր

Վաղարշապատի ճիւղ։ Պահել է գրադարան-ընթերցարան, հսկել է շրջանի դպրոցների վրայ, նպաստել է ուսումնատուներին և օգնել չքաւորներին մեծ մասամբ մթերքներ՝ իւղ, բրինձ, ալիւր, դեղօրայք և այլն բաժանելով։

ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ նախորդ տարուանից		76 35
1. Անդամակցական վճարներ		175 —
Նուէրներ՝		
2. Գուստապետ պ. Լիմմերմանի միջոցաւ	32 —	
3. Մանկական տօնածառ կազմակերպողներից	6 72	
4. Դերասան Օհանեան ամուսիններից	32 33	
5. Այլ և այլ անձերից	11 15	82 20
6. Գրքերի և այլ իրերի վաճառումից	13 46	
7. Տոկոսներ	3 65	

8. Դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդի օգտին	154 60	171 71
Ընդամենը		505 26

ԵԼՔ

1. Գրադարան-ընթերցարանին նպաստ	30 —	
2. Դպրոցների վերանորոգութեան և այլն	88 48	
3. Ուսումնատուներին նպաստ	9 86	
4. Դասական պիտոյքներ	28 70	
5. Հագուստի և կօշիկների	19 —	
6. Չքաւորներին բժշկութեան, թաղման և մրթերքներով ու դրամով նպաստ	175 17	
7. Դիւանական և այլ ծախք	22 38	373 59
Առ 1-ն յունուար 1912 թ. մնում է		131 67
Ընդամենը		505 26
1910 թ. եղել է մուտք	500 44	
Ելք	424 08	

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Գարեգին վարդապետ Յովսէփեան, փոխ-նախագահ՝ տիկ. Վարվառէ Կոստանեան, գանձապահ՝ տիկ. Համասփիւռ Աւետիքեան, քարտուղար՝ Աւետիս Օհանջանեան, Միսաք Խոստիկեան. անձնափոխանորդներ՝ տիկ. Նունէ Կանայեան, Թադէոս Սարուխանեան։ Վերստուգող յանձնաժողովի անդամներ՝ Ռուբէն աբեղայ, Թադէոս Տօշեան, Մինաս Մանուէլեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աբրահամեան Աբէլ աբեղայ
2. Աւետիքեան տ. Համասփիւռ
3. Աւետիքեան Յովհաննէս
4. Բաբամեան տ. Արուսեակ
5. Գրիգորեան Յովսէփ
6. Դաւեան Հայկ
7. Եսայեան Գրիգոր
8. Զաքարեան Սահակ

9. Զաքարեան Յակոբ
10. Զօհրաբեան Զօհրաբ
11. Զուլոյեան Արիստակէս վրդ.
12. Խոստիկեան Միսաք
13. Կոստանեան տ. Վարվառէ
14. Կանայեան տ. Նունէ
15. Համբարձումեան Գասպար
16. Մատթէոսեան Մատթ. վրդ.
17. Մանասեան Ռուբէն աբեղայ
18. Մանուէլեան Մինաս
19. Մելիք-Օհանջանեան Փարսադան
20. Մելիք-Թանգեան Ներսէս վրդ.
21. Մուշեղեան Արամ
22. Յովսէփեան Գարեգին վրդ.
23. Շահնյեան Յարութիւն
24. Ռոստոմեան Մենտոր
25. Սախկալեան Սարգիս
26. Սարուխանեան Թադէոս
27. Սմբատեան Արտակ վարդապ.
28. Տօշեան Թադէոս
29. Տէր-Մովսիսեան Մեսրոպ եպ.
30. Տէր-Թադէոսեան տ. Աստղիկ
31. Տէր-Յակոբեան տ. Նատալիա
32. բժ. Տէր-Մինասեան Զաքար
33. Վարտիկեան Բարդուղիմէոս
34. Փիճխուլեան Բագրատ
35. Օհանջանեան Աւետիս

Քարվանսարայի ճիւղ։ Վարչութեան գործունէութեան կենտրոնական երակն է կազմել դպրոցական գործը, տգիտութեան և կործանարար մռայլութեան մէջ խարխափող գիւղացիութեան մէջ գրագիտութիւն տարածելու հոգսը, որի արդիւնքն այն է եղել, որ այս տարի եղած դպրոցների վրայ աւելացել է երկու նոր դպրոց Գօշավանք և Զարխէչ գիւղերում։ Վարչութիւնը իր շրջանում ունի 9-ը դպրոց, որոնց նպաստում է թէ Խորհրդից ստացուած գումարներով և թէ իր սեփական միջոցներով։ Դպրոցներում պահուել են որդեգիրներ. Թալա գիւղում 2-ը յանուն հանգ. Հայրապետ Մատթէոս II կաթողիկոսի, 2-ը Սոփ գիւղում ի պատիւ Ընկերութեանը 30-ամեակի, 4-ը Քարվանսարայում յանուն խորհրդի նախագահ Ս. Ս. Յարութիւնեանի և Ալ. Քալանթարի։

Դպրոցների կեանքը կանոնաւոր պահելու համար վարչութիւնը ձեռնամուխ է եղել մի շարք միջոցների, իր ժամանակին առանձին շրջաբերականով դիմել է բոլոր գիւղական հոգաբարձութեանց ուսումը սեպտեմբերից սկսելու համար։ Նախօրօք հրաւիրել է դպրոցների համար հարկաւոր դասատուներ. միատեսակութիւն մտցնելու

համար հոգս է տարել դպրոցական մի շարք կարևոր պիտոյքների ձեռք բերելու. ինչպէս օրինակ դպրոցական մատեաններ, տետրակներ, դասագրքեր և այլն։ Բաժանել է ձրիապէս զանազան դպրոցների թէ Խորհրդից և թէ այլ մասնաւոր անձերից նուէր ստացուած դասագրքեր և դասական պիտոյքներ։ Սեփական շէնք չունեցող դպրոցներին կից կազմակերպել է շինարար մասնաժողովներ, որոնք սկսել են նախնական աշխատանքները։ Դպրոցական գործը միշտ բարձր և վառ պահելու համար կազմակերպել է դպրոցական շրջագայութիւններ։

Գիւղի և շրջանի հասարակական կեանքի համար, որպէս մի անհրաժեշտ կենսական կարիք հիմնել է սեփական սառցատուն։

Իր միջոցներից տներին և այլ դիպուածներին նպաստել է տառապեալներին թէ փողով և թէ հացով (ցորեն)։

Ձգտել է մեծ չափով տարածել ընկերութեանը առաջադրուած սկզբունքները աւելի հեռու շրջաններում, որի հետեանքն այն է եղել, որ Ղազախի հարեան Շամշադինի կենտրոնական Բերդ գիւղում բացւում է ընկերութեան մի նոր ճիւղ։

Աւարտել է վարչութեան ձեռնարկած Ժողովրդական Տան շինութիւնը, ուր տեղաւորուած է ներկայումս բեմը, գրադարանը, ընթերցարանը և վարչութեան գրասենեակը։ Այս տան վրայ ծախսուել է անցեալ 1911 թուականին մի հազար քառասուն և վեց ր. 10 կ., որը գոյացել է հետևեալ նուիրաբերութիւնից. 1) տիկ. Մար. Ստեփ. Յարութիւնեան 345 ր. դրամով և 180 ր. արժող. գետին. 2) Ընկերութեան Խորհրդից 295 ր., 3) Խորհրդի նախագահ Սամսոն Յարութիւնեան 50 ր., 4) Իշխանուհի Մ. Թումանեան 25 ր., 5) Լևոն Բարխուդարեանի յիշատակին 25 ր., 6) Վարչութեան սեփական միջոցներից 306 ր. 10 կ., բացի այդ վարչութիւնը այդ շինութեան օգտին ստացել է կղմինտր 3,000 հատ— պ. պ. Վասիլ Ղազումեանից, Գ. Թումանեանից, Բաղալ Ղազումեանից, Արտէմ Նազարեանից, Արտէմ Խախանեանից և Ա. Պապեանից 500-ական հատ։

Նորակառոյց Ժողովրդական Տանը տրուել է մի ներկայացում։

Մեծ ջանք է թափուել գրադարան-ընթերցարանի հարստացման վրայ։ Ներկայումս գրադարանն ունի 1650 կտոր գիրք հայ և ռուս լեզուներով։ Ընթերցարանը ստանում է հայերէն՝ երեք շաբաթաթերթ — «Հովիտ», «Գիւղատնտես» և «Խաթարալա», մէկ երկշա-

բաթերթ — «Նոր դպրոց» և երկու ամսագիր — «Արարատ» և «Բարի լուր». բացի այդ 4 օրաթերթ — «Հորիզոն», «Մշակ», «Մամուլ» և «Սուրհանդակ»։ Ռուսերէն՝ «Баку» և «Тифлисскій Листокъ»։ Գրադարան-ընթերցարանին մի տարուայ մէջ բաժանորդագրուել են 627 մարդ։ Կարդացուել է 982 անուն գիրք հայերէն և ռուսերէն։

Վարչութիւնը ծրագրել է բացել երեկոյեան դասընթացքներ, որի բացումը շուտով տեղի կունենայ։ Շրջանի հասարակութեան անտեսական բարելաւման և տարածման համար ձեռնամուխ է եղել գործադրական օրինակելի արհեստանոցի հիմնարկութեան։

Վարչութիւնը ունեցել է վարչական 23 նիստ և 4 ընդհանուր ժողով։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ 1910 թուից		273 70
2. Անդամավճար 25 հոգուց	122 50	
3. Նուէրներ		
ա) Հասարակ	8 54	
բ) Յատուկ՝ խորհրդից դպրոցական	1061 65	
գ) Վարչութեան միջոցներից	864 25	
4. Ներկայացումից	37 40	
5. Տոկոսիք	12 50	
6. Գրադարան-ընթերցարանից	5 75	
7. Ապառիկ մնացած 1909 և 1910 թ. անդամավճ.	30 —	2142 59
Ընդամենը		2416 29

ԵԼՔ

1. Դպրոցներին նպաստ Խորհրդից	1061 65	
Ճիւղից	42 66	1104 31
2. Գրադարան-ընթերցարան		45 83
3. Դպրոցների չքաւոր աշակ. թոշակագրամ		12 —
4. Չքաւոր դպրոցին միանուագ		20 —

5. Տառապեալներին	14	10
6. Սառցատան հիմնարկութեան	35	—
7. Դիւանական	32	56
8. 5% ֆօնդի	7	15
9. Ժողովրդ. տան հիմնարկութ. համար	1046	10
10. Դպրոցական-Ուսուցչաքան ֆօնդի օգտին	99	24
Ընդամենը	2416	29

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Մեսրոպ քահ. Էգիլեան, անդամ-քարտուղար՝ Աւ. Նալբանդեան, գանձապահ՝ Արտէմ Իսխանեան, Միքայէլ Զաքարեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Ան. Պապեան և Արշակ Մամեան, փոխ.նախագահ՝ Մ. Զաքարեան.

ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Սամսոն Յարութիւնեան
2. Արշակ Մամեան
3. † Վաղինակ Սիմէօնեան
4. տ. Մար. Յարութիւնեան
5. † Վասիլ Յարութիւնեան

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աղասարեան Մկրտիչ
2. Զաքարեան Միքայէլ
3. Թադէոսեան Տիգրան
4. Թիրաքեան Ստեփան
5. Թումանեան Բագրատ
6. Թումանեան Գարեգին
7. Թումանեան Գրիգոր
8. Իսխանեան Արտէմ
9. Խալաթեան Գրիգոր
10. Խալաթեան Կատարինէ
11. Ղազումեան Արշակ
12. Ղազումեան Վասիլ
13. Մուրադեան Եփրեմ բէգ
14. Յովակիմեան Արամայիս
15. Յովակիմեան Նիկողայոս
16. Նալբանդեան Աւետիս
17. Մեսրոպ քհ. Էգիլեան
18. Պապեան Անդրէաս

19. Սարհատեան Արշակ
20. Սարհատեան Աղաբէգ
21. Սիմէօնեան Արտաշէս
22. Սիմէօնեան Ռուբէն
23. Սարուխանեան Կարապետ
24. Տէր-Գէորգեան Մուշեղ
25. Փարսադանեան Գրիգոր
26. Օրդինեան Ասլիբէգ

Քութայիսի ճիւղ։ Նպաստել է չքաւորներին և դպրոցին. առանձին գործունէութիւն չի ցոյց տուել։

ՄՈՒՏՔ

1. Մնացորդ նախորդ 1910 թ.			5	83
2. Անդամակցական վճարներ 15 հոգուց	75	—		
3. Պարահանդէսի, ներկայացման և այլ արդիւնք	31	50	106	50
Ընդամենը			112	33

ԵԼՔ

1. Ուսումնարանին	31	50		
2. Տառապեալներին	25	—		
3. 5% ֆօնդի համար	5	—	61	50
4. Մնացորդ առ 1-ն յունվար 1912 թ.			50	73
Ընդամենը			112	33

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Աշոտ քահ. Տէր-Իսրայէլեան, գանձապահ՝ Յակոբ Աւսարգսեան, քարտուղար՝ Սեդրակ Տէր-Առաքելեան. անդամներ՝ Արշակ Թադէոսեան, Եղիսաբէթ Ստեփանեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Աշոտ քահ. Տէր-Իսրայէլեան
2. Յակոբ Աւսարգսեան
3. Սեդրակ Տէր-Առաքելեան
4. Արշակ Թադէոսեան
5. Եղիսաբեթ Ստեփանեան
6. Եազոր Այխազեան
7. Յովհաննէս Կուզանեան
8. Սարգիս Նազարեան
9. Յովհաննէս Աւսարգսեան
10. Յովհաննէս Տէրտէրեան
11. Յովհաննէս Գւելխեանի
12. Պօղոս Աշչեան
13. Կոստանդին Աշչեան
14. Միքայէլ Մեսրոբեան
15. Գրիգոր Այվազեան

Ցարսկիէ Կոյօղցի ճիւղ։ Վարչութիւնը իր միջոցներից նպաստել է տեղական հայոց դպրոցին, գրադարան-ընթերցարանին և աղքատ աշակերտներին։

ՄՈՒՏՔ

1. Անդամավճարներից (15 անդամ)	75	—
2. Ներկայացումներից և երեկոյթից	63	90
3. Բօժօժների ծախելուց	2	—
4. Նուէր	1	—
Ընդամենը	141	90

ԵԼՔ

1. Ուսումնարանին	75	—		
2. Գրադարան-ընթերցարանին	52	90		
3. Աղքատ աշակերտին գրքեր	2	65		
4. Շերամի համար տերև և սերմ	1	60		
5. 1910 թ. դէֆիցիտ	—	27		
6. Մանր ծախքեր	7	36	139	78
Մնացորդ առ 1-ն յունվար 1912 թ.			2	12
Ընդամենը			141	90

1910 թ. եղել է մուտք	131	06
Ելք	131	06

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Ստեփան Ամեանց, քարտուղար՝ Յակոբ քահ. Գրիգորեան, գանձապահ՝ Լևոն Ամեանց. Անդամներ՝ Աբգար Լիանոզեան, և Խաչատուր Բարսամեան. փոխ-անդամներ՝ Նիկողայոս Եարեան, և Ալէքսան Մկրտումեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Միքայէլ Տէր-Բարգուղիմէոսեան, Եագօր Պատեան և Սարգիս Թումանեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Արտէմ Օթարեան
2. Ստեփան Ամեանց
3. Լևոն Ամեանց
4. Յակոբ քահ. Գրիգորեանց
5. Խաչատուր Բարսամեան
6. Ալէքսան Մկրտումեան
7. Նիկողայոս Խաչումեան
8. Ալէքսանդր Խաչումեան
9. Միք. Տէր Բարգուղիմէոսեան
10. Աբգար Լիանոզեան
11. Յովսէփ Լիանոզեան
12. Օհանջան Օհանջանեան
13. Սարգիս Թումանեան
14. Ռէվազ Քոչարեան
15. Գրիգոր Դաւթեան
16. Եագօր Պատեան

Օլթայ ճիւղ։ Վարչութիւնը նպաստել է տեղական հայոց եկ. ծխական ուսումնարանին, թէ փողով և թէ գրադարանի համար

թերթեր բերել տալով։ Ուսումնարանը ունի գրադարան։

ՄՈՒՏՔ

1. Անդամակցական վճար 25 հոգույ	125 —
2. Նուէրներ ստացել է պ. Արշակ Քիւրքչեանից 5 րուբլի և պ. Պիղատոն Նալպանդեանից 15 ր. ընդամէնը	20 —
3. Երեկ. և մանկական ներկայացումից ստացուել է (դեկտեմ. 31 1911 թ.) . . .	35 —
Ընդամէնը . .	180 —

ԵԼՔ

1. Նպաստ ուսումնարանին (Ա. Գէորգեան) .	60 —
2. Նոյն ուսումնարանի գրադարանի համար ստացուած թերթերի համար (Հորիզոն, Գեղարուեստ և Ազբիւր - Տարազ) . .	25 —
3 Դիւանական ծախք	12 50
4. Տառապեալներին	73 50
5. 5 % ֆօնդի համար	9 —
Ընդամէնը	180 -

1910 թ. եղել է մուտք	85 —
Ելք	85 —

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

Նախագահ՝ Տէր-Վարդան Սարաֆեան, քարտուղար՝ Արտաշէս Բաստրմաճեան, գանձապահ՝ Պեղատօն Նալպանտեան. անդամներ՝ Արշակ Քիւրքճեան, Յակոբ Տէր-Յովսէփեան. փոխ-անդամներ՝ Յարութիւն Ազարաբեան, Միքայէլ Մարուքեան. վերստուգիչ յանձ-

նաժողովի անդամներ՝ Ստեփան Տէր-Մարգարեան, Մանուէլ Եղօեան, Համբարձում Քիւրքչեան։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Ազարաբեան Մանուկ
2. Ազարաբեան Յարութիւն
3. Ազարաբեան Յակոբ
4. Գիւրճեան Սարգիս
5. Դանիէլեան Յովհաննէս
6. Դիլանեան Յովհաննէս
7. Եղօյեան Մանուէլ
8. Եազգիւլեան Դաւիթ
9. Թազաբճեան Սիմէոն
10. Կիւրեղեան Յակոբ
11. Ղազարեան Պետրոս
12. Մարուքեան Միքայէլ
13. Նալպանդեան Պիղատոն
14. Բաբոյեան Արիստակէս
15. Բոյաճեան Պետրոս
16. Վարդան քահ. Սարաֆեան
17. Սուլթանեան Արտաշէս
18. Տէր-Յովսէփեան Յակոբ
19 Տէր-Յովսէփեան Բագրատ
20. Տէր-Մարգարեան Ստեփան
21. Բաստրմաճեան Արտաշէս
22. Քիւրքճեան Տրդատ
23. Քիւրքճեան Արշակ
24. Քիւրքճեան Համբարձում
25. Քիւրքճեան Մկրտիչ

1911 ԹՒԻ ՎԵՐՋԵՐԸ ԲԱՑՒԵԼ ԵՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՃԻՒՂԵՐԸ

Ջալալ Օղլում.—Վարչութեան կազմն է նախագահ՝ Սարգիս սարկաւագ Երզնկեան, քարտուղար՝ Սարգիս Խան-Ազեան. անդամներ՝ Յ. Յակոբեան, Կ. Վարդազարեան, Դանիէլ Ջիթեան. փոխ-անդամներ՝ Մկրտիչ Վարդազարեան, Աղաջան Սահակեան. վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Անուշաւան Թումանեան, Յակոբ Քանանեան և Միքայէլ Բախշինեան։

Արասմթամանում.—Վարչութեան կազմն է. Նախագահ՝ Խորէն Բէժանեան, քարտուղար՝ Յովհաննէս Ճարաեան. անդամներ՝ Յակ. Քէշիշեանց, Լեւոն Ճարաեան, Յովհաննէս Արոյեան, Կարապետ Բաբովեան. փոխանդամներ՝ Լեւոն Քիստոստուրեան, Տիգրան Մատանջեան, Սարգիս Արոյեան։ Վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ՝ Խաչատուր Մինասեան, Յարութիւն Տարեկանեան և Գրիգոր Իսպանդարեան։

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՀՈՒՄ Է ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1) Թիֆլիս Ընկերութեան Խորհուրդը — ա) Որբանոց, բ) Աշակերտական ճրի եւ էժանագին ճաշարան, գ) Գրադարան-ընթերցարան։

2) Ախալքալակի ճիւղը — Կար ու ձեւի արհեստանոց և գրադարան-ընթերցարան։

3) Իգդիրի » — Գրադարան-ընթերցարան։

4) Մոզդոկի » — Գրադարան-ընթերցարան։

5) Դիլիջանի » — Կար ու ձեւի արհեստանոց։

6) Յարալիէ Կոլոդցի » — Գրադարան-ընթերցարան։

7) Գանձակի » — Կար ու ձեւի արհեստանոց։

8) Շուշուայ » — Գրադարան-ընթերցարան։

9) Վլադիկավկազի » — Ջամբիւղագործական արհեստանոց։

10) Գորւայ » Արհեստանոց։

11) Բալախանառայի » — Գրադարան-ընթերցարան։

12) Սղնախի » — Կար ու ձեւի արհեստանոց։

13) Ղափանի » — Գրադարան-ընթերցարան։

14) Երեւանի » — Որբանոց։

15) Լագոդախի » — Գրադարան-ընթերցարան։

16) Ղազախի » — Փոքր գրադարան-ընթերցարան։

17) Ղուբայի » — Աղքատանոց։

18) Վաղարշապատի » — Գրադարան-ընթերցարան։

1911 Թ. ՁԵՆ ՍՏԱՑԻԵԼ ՏԵՂԵԿԱԳՐԵՐ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՃԻՒՂԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

1) Արմաւիրի ճիւղից
2) Կարսի »
3) Հին-Նախիջեւանի »
4) Դերբենտի »
5) Արդուինի »
6) Դուշէթի »
7) Բորժոմի »
8) Գորիսի ճիւղից
9) Փոթւայ »
10) Թեմիր-Խան-Շուրայի »
11) Սուխումի »
12) Պետրովսկի »
13) Նոր-Բայազէտի »

Կ. Հ. Բ. ԸՆԿ. 1911 Թ. ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿԸ

Ա. ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Կոմս Վարանցով-Դաշկով Իլարիոն Իվանովիչ՝ ԿՈՎԿԱՍԻ ՓՈԽԱՐՔԱՅ
2. Կոմսուհի Վարանցովա-Դաշկովա Ելիսավէտա Անդրէևնա
3. † Անանեան Աղէքսանդր
4. Աֆրիկեան Տիգրան
5. Բաբախանեան Առաքել (Լէօ)
6. Ղարաջեան Աղէքսանդր
7. † Մանթաշեան Աղէքսանդր
8. † Մելիք-Հայկազեան Իսահակ, գեներալ
9. Մելիք-Ազարեան Աղէքսանդր
10. Նաւասարդեան Բագրատ, բժշկապետ
11. † Ներսէս պատրիարք Վարժապետեան
12. Պօղոսեան Աւետիս
13. † Սունդուկեան Գաբրիէլ

Բ. ՄՇՏԱԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

1. Ալիբէգեան Պետրոս
2. Անանեան Րօզա
3. Արղութեան Երկայնաբազուկ Սօֆիա, Իշխանուհի
4. Ադամեան Հռիփսիմէ
5. Ադամեան Նիկիտ
6. Ադամեան Սուրէն
7. Արամեան Միքայէլ
8. Արաֆէլեան Գրիգոր
9. Աբէլեան Ներսէս
10. Աֆրիկեան Խաչատուր
11. Ալիբէգեան Միքայէլ
12. Բագարեան Անտոն
13. Բագրամեան Յովհաննէս, Գընդապետ
14. Գէորգեան Խաչատուր
15. Գէորգեան Նինա
16. Դոլուխանեան Մարկոս
17. Դեմուրեան Եգոր
18. Եղիազարեան Վասիլի
19. Եսայեան Համբար. (1911 Թ.)
20. Զուրաբեան Եգոր
21. Ընֆիաճեան Աննա
22. Թամամշեան Բարսեղ

23. Թամամշեան Կատարինէ
24. Թայիրեան Հաւփսիմէ, Մայրապետ
25. † Թաւաղեան Մովսէս
26. Խունունց Մնացական
27. Ծուրինեան Սողոմոն
28. Ղորղանեան Աննա
29. † Մանթաշեան Դարիա
30. Միրզոյեան Եղիսաբէթ
31. Մելիքեան Համբարձում (1911)
32. Մելիքեան Մարիամ (1911)
33. Միլեան Արշակ
34. Յարութիւնեան Սամսոն, Խորհրդի նախագահ
35. Յովսէփեան Յովսէփ
36. Չիթախեան Սօֆիա
37. Չիլինգարեան Գէորգ
38. Պապովեան Մարիամ
39. † Սարաջ-Գուրգէնեան Գրիգ.
40. Սուլխանեան Մինաս
41. Սէյլանեան Արտաշէս, խորհ. փ. անդամ
42. Սուքիասեան Եփրեմ եպիսկոպ., խոր. փ. նախ. (1911 թ.)
43. Վարդանեան Տիգրան
44. † Վարդանեան Կարապետ
45. Վարդանեան Բէկլար
46. Վարդանեան Նունէ
47. Վարդանեան Իսահակ
48. Վարդպատրիկեան Օլգա
49. Վլասեան Թուրինջ (1911 թ.)
50. Իւզբաշեան Գրիգոր
51. † Փիթոյեան Եսայի
52. Տէր-Մարգարեան Գասպար
53. Տէր-Մարգարեան Շուշանիկ
54. Տէր-Պօղոսեան Հայրապետ
55. Տէր-Առաքելեան Սմբ. (1911)
56. Քալանթարեան Մկրտիչ

դ. ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Ա.

1. Աբուլեան Գէորգ ա. քահ.
2. Ադայեան Աբէլ
3. Աթայեան Ջահան
4. Առիւծեան Եղիսաբէթ
5. † Ադայեան Ղազարոս
6. Ամիրաղեան Բագրատ
7. Ամբարդանեան Գրիգոր
8. Աթաբէգեան Աննա
9. Աթաբէգեան Միխայիլ
10. Աբրահամեան Նիկողայոս
11. Աբովեան Եսայի
12. Անապչեան Մարգարիտ
13. Առոյմեան Երուանդ
14. Աւագեան Արշակ
15. Աւետիքեան Գէորգ
16. Ալիխանեան Իվան
17. Աբրահամեան Յակոբ
18. Աւագեան Առաքել
19. Ակիմեան Ալէքսանդր
20. Աբովեան Սեդրակ
21. Աբրահամեան Միքայէլ
22. Ալիխանեան Սարգիս
23. Աւետիքեան Սարգիս
24. Աբելեան Հեղինէ

25. Առստամեան Հեղինէ խորհ. ան.
26. Առաքելեան Համբարձում
27. Արղութեան Սարգիս, իշխան
28. Ալիբէգեան Նունէ
29. Ամիրխանեան Յովսէփ
30. Ալիխանեան Կոստանդին
31. Ադամարեան Բոգդ. բժ. խ. ան.
32. Աւետիսեան Մինաս բժիշկ
33. Ադամեան Արամ
34. Ալօյեանց Աբրահամ
35. Ամիրաղեան Աբէլ
36. Ալիխանեան Սողոմոն
37. Ասիլեան Յակոբ
38. Ամիրաղեան Խաչատուր
39. Աւանեան Վասիլ
40. Առվանեան Յակոբ
41. Ադամեան Լեոն

Բ.

42. Բունիաթեան Շուշանիկ
43. Բոզարջեան Յովհաննէս
44. » Միքայէլ
45. » Արշակ
46. » Վարդուհի
47. » Մարիամ
48. » Սօփիա
49. Բախշինեան Տիգրան
50. Բարխուդարեան Արշակ
51. Բաբայեան Կարապետ
52. Բադրեան Օլգա
53. Բալադեան Սամուէլ
54. Բաղինեան Մնացական
55. Բայտողեան Սուսաննա

Գ.

56. Գալստեան Բաղդասար, բժիշկ
57. Գուլիշամբարեան Իսահակ
58. Գամբարեան Վարդան
59. Գուրգէնեան Պաւել
60. Գէորգեան Աննա
61. Գէորգբէկեան Տիգրան, բժիշկ

Դ.

62. Դոլուխանեան Կոստանդին
63. Դաւիդեան Քալի
64. Դանդուրեան Յակոբ
65. Դէմուրեան Գրիգոր
66. Դոլուխանեան Պօղոս
67. Դաւիդեան Զաքար
68. Դանիէլեան Բէկլար
69. Դէդուկեան Գրիգոր
70. Դաւթեան Լեոն
71. Դարչինեան Մկրտիչ

Ե.

72. Երզնկեան Գրիգորիս ա. քահ.
73. Եգանով Դարչօ
74. Եսայեան Համբարձում
75. Եսայեան Աշխէն
76. Եսայեան Տիգրան
77. Երիվանցեան Յովհաննէս
78. Եակուլեան Գերասիմ

Զ

79. Զավրիև Ագէք.
80. Զարգարեան Արիստակէս, բժ.

81. Զարգարեան Աւետիս
82. Զոհրաբեան Գերասիմ

Թ.

83. Թևեան Արշակ
84. Թէրզիբաշեան Նիկողայոս
85. Թումանեան Մարիամ, Իշխա-նուհի, խոր. փոխ-նախ.
86. Թառումեան Միքայէլ
87. Թաթուլեան Գասպար
88. Թոփչեանց Գրիգոր
89. Թումանեան Յովհաննէս
90. Թումանեան Խաչատուր

Լ.

91. Լեկրեանց Մինաս
92. Լիսիցեան Սահակ խոր. անդ.
93. Լիսիցեան Մարիամ

Խ.

94. Խուցեան Խորէն քահանայ
95. Խանդալամեան Վարվառէ
96. Խարազեան Յովհաննէս
97. Խարազեան Դաւիթ
98. Խաչիկեան Ստեփան
99. Խանդալամեան Սողոմոն
100. Խունունց Յովսէփ
101. Խատիսեանց Գէորգ
102. Խատիսեան Մարիամ
103. Խարազեան Տիգրան, բժիշկ
104. Խատիսեան Աղէքսանդր
105. Խարազեան Սարգիս
106. Խօջամիրեան Գուրգէն

Ծ.

107. Ծատուրեան Նիրեմ

Կ.

108. Կաֆեան Միքայէլ
109. Կաֆեան Մարիամ
110. Կորգանեան Դաւիթ
111. Կուսիկեան Արշակ
112. Կուկուջանեան Ասլան
113. Կաֆեան Գաբրիէլ
114. Կիւլպենկեան Սերովբէ
115. Կարապետեան Աղէքս. բժ.
116. Կաճկաճեան Նիկող.
117. Կարգանեան Լևոն
118. Կիրակոսեանց Սեդրակ

Ղ.

119. Ղազազեան Աղէքսանդր
120. Ղալէչեան Խաչատուր
121. Ղարաջեան Յովհաննէս
122. Ղամբարեան Հայրապետ
123. Ղազարեան Կլաւդիա,
124. Ղամբարեան Պաւէլ
125. Ղորղանեան Յովսէփ
126. Ղալումեան Աւետիք

Մ.

127.. Մկրտումեան Մկր.
128. Մէբուրնութեան Մխ.
129. Մանուէլեան Իվան
120. Մաղաքեան Մկրտիչ
131. Մատինեան Սիմէոն

132. Մհերեանց Լևոն
133. Մհերեանց Վահան
134. Մովսիսեան Մովսէս, բժ.
135. Մելքումեան Ղահրաման
136. Մուրադեան Միսակ
137. Մալխասեան Յովհաննէս
138. Մամուլեան Զաք. խոր. անդ.
139. Միրիմանեան Բագրատ
140. Միլեանց Վարվառէ
141. Միրաքեան Վիկտորիա
142. Միրաքեան Յովհաննէս, բժ.
143. Մղեբրով Լևոն
144. Մելիք-Կարագեօզեան Գէորգ
145. Մելիք-Բախտամեան Յակովբ
146. Մաղաքեան Գէորգ, բժ.
147. Մելիք-Մարութեան Քրիստ.
148. Մելիքեան Մովսէս
149. Մարտիրոսեան Հայկանուշ
150. Մեսանիկեան Գրիգոր
151. Մարտիրոսեան Ռոստոմ
152. Մելքումեան Սարգ. խոր. անդ.
153. Մամուլեան Վերգինէ
154. Մելիքով Իվան
155 Մխիթարեան Արամ բժ. խոր. անդամ
156. Մարտիրոսեանց Յովհաննէս ա. քահ.
157. Մանուէլեան Վարդան

Յ.

158. Յովսէփեան Աղաբէկ
159. Յովսէփեան Յովհաննէս
160. Յովսէփեան Կարապետ
161. Յարութիւնեան Մարիամ
162. Յարութիւնեան Շուշանիկ
163. Յակովբջանեան Արշակ
164. Յարութիւնեան Սարգիս
165. Յակովբեան Ղևոնդ
166. Յակովբեան Սոֆիա

Ն.

167. Նաւասարդեան Հեղինէ
168. Նազարբէկեան Վարվառէ
169. Ներսիսեան Տիգրան
170. Նազլրեան Արշակ
171. Նազարէթեան Արամ
172. Նալբանդեան Գրիգոր
173. Նարինեան Մինաս

Շ.

174. Շահումեան Գէորգ
175. Շերմազանեան Սերգո
176. Շահբազեան Արամ
177. Շահնազարեան Յակ. խ. անդ.
178. Շահմուրադեան Գալուստ
179. Շիոյեան Սարգիս աւ. քահ.
180. Շերմազանեան Տիգրան
181. Շահնազարեան Ասլան
182. Շահիկեան Աղէքսանդր Խորհրդի անդամ
183. Շակլեւ Գերասիմ
184. Շիկանեանցներ եղբ.
185. Շիրինեան Կարապետ Խոր-հրդի փոխ-անդամ

Ո.

186. Ունանեան Յովհաննէս

Չ.

187. Չաթալբաշեան Յովակիմ
188. Չերքիզեան Սամսոն
189. Չիբուխչեան Գրիգոր
190. Չիլինգարեան Յարութիւն
191. Չմշկեան Մակար

Պ.

192. Պապովեան Աղէք.
193. Պուգինեան Աղէք.
194. Պապայեան Գեղամ
195. Պապիկեան Մկրտիչ
196. Պետրոսեան Յովսէփ քահ.

Ջ.

197. Ջանփոլադեան Ստեփան
198. Ջաբարեան Միխ.

Ռ.

199. Ռէվազեան Գրիգոր

Ս.

200. Սօմխեան Միկիչ
201. Սուրէնեանց Աղէք. Դաւիդ. փնդալ.
202 Սուրէնեանց Մարիա
203. Սարուխանեան Առաքել
204. Սպենդիարեան Յովհաննէս
205. Սպենդիարրան Իւլիա
206. Ստեփանեան Աղէքսանդր
207. Սարուխանեան Յովսէփ
208. Սարուխանեան Ռուսինա
209. Սարուխանեան Աւագ
210. Սուզանաջեան Յովհաննէս
211. Սարգսեան Մովսէս
212. Սէրովբեան Վարդկէզ
213. Սարեան Գրիգոր
214 Սուլխանեան Ստեփան
215. Սահակեան Սահակ աւ. քահ.
216. Սվեշնիկեան Միխաէլ
217. Սահակեան Սահակ քահանայ

Վ.

218. † Վարդապետեան Աւետիս
219. Վանցեան Յարութիւն
220. Վարդանեան Մարտիրոս
221. Վարդանեան Գրիգոր
222. Վարդանեան Վահագն
223. Վախտանգեան Գեղէն
224. Վերմիշեան Գրիգոր
225. Վաթուլեան Միսակ
226. Վաթուլեան Զատիկ

Տ.

227. Տէր-Յակոբեան Սմբատ
228. Տէրեան Կարապետ
229. Տէր-Յովհաննիսեան Վարվ.
230. Տէրեան Կատարինէ
231. Տիգրանեան Նազարէթ
232. Տէր-Սահակեան Դաւիթ
233. Տէր-Գասպարեան Յովհաննէս
234. Տէր-Իսրայէլեան Արշակ
235. Տէր-Միրաքեան Շուշանիկ
236. Տէր-Իսրայէլեան Ստեփան
237. Տէր-Ներսիսեան Գաբրիէլ բժ.

238. Տէր-Անանեան Մկրտիչ
239. Տէր-Միքայէլեան Թադէոս
240. Տէր-Աստուրեան Գէորգ
241. Տէր-Մինասեան Գրիգոր
242. Տէր-Յովհաննիսեան Համազասպ աւագ քահ.
243. Տէր-Խաչատրեան Եղիա
244. Տէր-Խաչատրեան Արշակ

Փ.

245. Փարսադանեան Միքայէլ
246. Փիրումեան Մարիամ
247. Փիրումեան Սարգիս
248. Փիլոյեան Լեոն

Ք.

249. Քալանթարեան Աղէքսանդր
250. Քալանթարեան Լեոն, բժ.

Օ.

251. Օրդուխանեան Սիմէոն
252. Օզանեզեան Գրիգոր
253. Օհանեանց Թովմաս (Ջուլֆա)

ՀԱՇԻՒ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԿԵՆՏՐՈՆԻ

1911 թ.

Դրամարկղ				
Կանխիկ դրամ առ 1-ն յունուարի 1911 թ. .			294	92
Անդամակցական վճարներ				
Տարեկան անդամավճար 249 անդամից . .	1245	—		
Մշտական անդամավճար 7 » . .	700	—	1945	—
Ճաշարան				
Ճաշավարձ և նուէրներ (տես ճաշարանի հաշիւը)			2054	28
Որբանոց				
Նուէրներ զանազան անձերից (տես որբանոցի հաշիւը)			435	52
Գրադարան - ընթերցարան (տես առանձին հաշիւը)				
Գրադարանի բաժանորդներից և ընթերցարան յաճախողներից	525	21		
Գրաւական գրադարանի բաժանորդներից .	51	50		
Գրացուցակների վաճառումից	10	01	586	72
Ընդհանուր նուէրներ				
Զանազան անձերից և հիմնարկութիւններից (տես մանրամասն ցուցակը) . . .			2484	52
Երեկոյթ				
1911 թ. փետրուարի 12-ին և դեկտեմբերի 18-ին կայացած երեկոյթներից . . .			7211	06
Արժէթղթեր				
5 հատ $4^1\|_2$ և 5% քաղ. վարկ. ընկ. տիրաժ ընկած օբլիգացիաներից			1300	—
Ստացւած է արժէթղթերի կուպօններով				
I Ա. Ս. Անանեանի գումարից (28,100 ր. Թիֆլ. քաղ. վ. ընկ. 5% օբլիգացիա) . .	1334	75		
II Ե. Գ. Բուդաղեանի գումարից (13,300 ր. 4% ռենտա)	505	40		
III Ա. Ի. Մանթաշեանի գումարից (20,000 ր. $4^1\|_2$ % Թիֆլ. քաղ. վարկի ընկ. օբլիգ.)	855	—		
IV Թրքահայ պաղթականների դրամագլխից (1100 ր. 5% պետ. օբլիգ.)	55	—		
V Խուդադեանի դրամագլխից՝				
Փոխանցումն . .	2750	15	16312	02

Արժէթղթեր						
Գնւած են 5% և $4^1\|_2$% Թիֆլ. Բաղ. վարկի ընկ. օբլիգ. նոմ. արժ. . . . 4400 ր.			3773	88		
Արժէթղթերի ապահովագրութեան և պահպանման			230	72	4004	60
Անշարժ կայքեր						
I Ախալքալակ գիւղի անշարժ կայքեր						
ա) Վերանորոգութեան	125	78				
բ) Կալւածքի նւիրատու Յովհ. քահ. Տէր-Գալստեանին նպաստ	180	—	305	78		
II Ընկերութեան տան ծախս						
ա) Դռնապանին ռոճիկ և նուէր	136	40				
բ) Վերանորոգ. և այլն ծախսեր	507	80				
գ) Ապահովագրութեան	68	96				
դ) Ջուր	78	88				
ե) Վառելիք և լուսաւորութիւն	107	20	899	24		
III Բարվանսարայ						
ա) Վերանորոգ. և այլ ծախսեր	203	32				
բ) Ապահով. և գնահատ. տուրք	323	30	526	62	1731	64
Ճաշարան						
(Տես ճաշարանի մանրամասն հաշիւը) . .					6135	65
Որբանոց						
(Տես որբանոցի մանրամասն հաշիւը) . .					4288	26
Գրադարան-ընթերցարան						
(Տես մանրամասն հաշիւը)					2954	49
Զբաւորներին նպաստ						
ա) Ուսման			161	07		
բ) Բժշկութեան			141	—		
գ) Թաղման			185	—		
դ) Ճանապարհածախս			179	50		
ե) Միանւագ			728	50		
զ) Ամսեթոշակ			187	—	1582	07
Գաւառական ուսումնարաններ						
ա) Նպաստ			11432	27		
բ) Նպաստների փոխադրութեան և այլն			95	06	11527	33
Փոխանցումն . .					32224	04

ՄՈՒՏՔ

Փոխանցումն . .	2750	15	16312	02
ա) 21,000 ր. 4% րենտաներ . . 798 —				
բ) Թիֆլ. Առևտր. բանկի 80 ակցիա . . . . 1760 —				
գ) 5 հատ I և II խաղ. տ. 5 կուպ. 11 87	2569	87		
VI Ընկերութեան անձեռն. գումարից				
ա) Մայր գումար կենտրոնի 41600 ր. 4% րենտա 1580 80				
բ) Արմաւիրի ճիւղի 9600 ր. 4% րենտա 364 80				
գ) Նոր-Բայազէտի ճիւղի 200 ր. 4% րենտա 7 60				
դ) 4 հատ I և II խաղ. տոմս. 4 կուպ. 9 50				
ե) 1300 ր. 5% Թիֆլ. քաղ. վարկի ընկ. օբլիգ. 61 74	2024	44	7344	46
Անշարժ կալքերից				
ա) Բարվանսարայ	2805	26		
բ) Խուդադեան տուն	1452	—		
գ) Ղարաջեան տուն	155	—		
դ) Ախալքալակ գիւղի անշարժ կալքեր	650	—	5062	26
Ուսումնարան. գործի յատուկ նպաստ				
ա) Տ. Աֆրիկեանից	4225	—		
բ) Պետերբուրգի եկեղեցական խորհրդից	4000	—		
գ) Գասպար Տէր-Մարգարեանից	750	—		
դ) Միքայէլ Ալիբէգեանից	300	—		
ե) Սամսոն Յարութիւնեանից	200	—		
զ) Գ. Կաֆեանից	75	—		
է) Յովհ. Ալիխանեանից	50	—	9600	—
Խօջամիրեանի գումար				
15,000 ր. 5% օբլիգացիաների %%-ը			712	50
Աբովեան-Նազարեան ֆոնդ				
%% արժէթղթերի (6562 ր. 50 կ. 1906 թ. և 100 ր. 1908 թ. ն. փ. 5 %)			169	06
Ա. Փողոսեան հրատ. ֆոնդ				
%% 7100 ր. 4 % րենտաների (269—80) և գրքերի վաճառումից (90—33)			360	13
Փոխանցումն . .	—	—	39560	43

ԵԼՔ

Փոխանցումն . .			32224	04
Թրքահայ զաղթականների գումար				
ա) Ընկերութեան մօտ գտնուած նախկին գումարից	35	—		
բ) Փոխարքայի դիւանատնից ստացած գումարից	1156	05	1191	05
Թիֆլ. Քաղ. Վարկի Ընկ.				
Արէշեան (ներկայ Ղարաջեան) տան պարտքի հաշ. 1911 թ. համար	118	32		
%% այդ պարտքի	263	35	381	67
Պրիկազ				
Խուդադեան տան պարտքի հաշւին 1911 թ. համար	146	48		
%% այդ պարտքի	80	75	227	23
Ընթացիկ հաշիւներ բանկերում				
ա) Թիֆլ. II փոխ. վարկի ընկ. պ. ը. հ.	21172	29		
բ) » Պետական բանկ յ. ը. հ. . .	1300	—		
գ) Դպրոցական ուսուցչակ. ֆոնդ II փոխատու ընկ. և Առևտ. բանկի պ. ը. հ.	17498	03	39970	32
Ընկ. 30-ամեայ յոբելեան				
30-ամեայ պատմութեան գրքի հրատարակութեան և այլն ծախսեր			2378	73
Գրասենեակի ծախս				
Ծառայողներին ռոճիկ	1606	—		
» նուէր	8	—		
Պոստ և հեռագիր	154	85		
Հեռախօս, ծառաներին ճաշավարձ, տպագրական, վառելիք, լոյս, և այլն ծախսեր	774	61	2543	46
Շարժական կայքեր գրասենեակում և դահլիճում			100	40
Կնիք մատեանների հաշիւ				
Ծախսած է ճիւղերի կնիք մատեանների համար			8	45
Զանազան նպաստներ				
Բարվանսարայի ժողովրդական տան շինութեան համար	345	25		
Փոխանցումն . .	345	25	79025	35

ՄՈՒՏՔ

Փոխանցումն			39560	43
Ընկերութեան ճիւղեր (ընթ. հաշիւ)				
ա) Ախալցխայի ճիւղից	11	57		
բ) Ախալքալակի ճիւղ	7	40		
գ) Ղափանի ճիւղ	300	—		
դ) Երևանի ճիւղ	1	10		
ե) Սղնախի ճիւղ	25	—	345	07
Ընթացիկ հաշիւներ բանկերում				
ա) Թիֆլ. Առևտրական բանկ յ. ը. հ.	139	30		
բ) II փոխ. վարկի ընկ. պ. ը. հ.	20659	26		
գ) Պետական բանկ յ. ը. հ.	5100	—	25898	56
Գիւղական դեղատներ				
«Սանիտաս» դեղատների վաճառումից			12	—
Ընկ. ճիւղերի 5 % անծ.և պահ. գումար				
Ճիւղերից ընդհանուր մուտքի 5 %-ը			706	16
Ընկ. 30-ամեայ յոբելեան				
30-ամեայ պատմութեան գրքերի վաճառումից			262	95
Տաճկահայ գումարներ				
Փոխարքայի դիւանատնից			2000	—
Դպրոցական-ուսուցչական Փոնդ				
Զանազան անձերից և հիմնարկութիւններից			17498	03
Ռուբլի			86283	20

ԵԼՔ

Փոխանցումն	345	25	79025	35
Հալւորարի ձրի ճաշարանին	60	—		
«Գիւղատնտես» շաբաթաթերթին	75	—		
«Նոր-Դպրոց» շաբաթաթերթին	75	—	555	25
Ընկերութեան ճիւղեր (ընթ. հաշ.)				
Ախալքալակի ճիւղ	11	75		
Ախալցխայի »	8	12		
Ղափանի »	265	10		
Սղնախի »	25	—		
Մօզդօկի »	—	40	310	37
Ալ. Փօղոսեան հրատ. ֆօնդ				
Յակ. Ազարարի «Ծաղիկներ» գրքի հրատարակութեան և այլն ծախսեր			400	43
Աբովեան Նազարեան ֆօնդ				
Հայ գրականագէտներին նպաստ			600	50
Դպրոցական շէնքի գումար				
Ղազախի շրջանի Բարանա գիւղում դպրոց. շէնք կառուցանելու համար			190	—
Խօջամիրեանի գումար				
Չքաւոր ուսանողներին նպաստ			684	50
Ճանապարհորդական ծախսեր				
Ընկ. ճիւղերն այցելելու համար			200	—
Խուդաղեան Դ. Ս.				
Ամսաթոշակ	240	—		
Իրան հասանելիք գումարից բժշկութեան համար	390	67	630	67
Խուդաղեան հոգեհանգիստ				
Ծախսած է			53	68
Երեկոյթներ				
Ծախսած է			2488	62
Անակնկալ ծախս				
Ծախսած է			166	73
Դրամարկղ				
Մնացորդ 31-ին դեկտեմբերի 1911 թ.			977	10
Ռուբլի			86283	20

ՄՈՒՏՔ — Կ. Հ. Բ. Ընկ. Կենտրոնի

Նախահաշւի յօդւածներ	1911 թւի նախահաշիւ		Ստացւած է 1911 թւին		Ստացւած է նախահաշւից պակաս		Ստացւած է նախահաշւից աւելի	
	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
Ա. Յատուկ գումարներ								
Ա. Ս. Անանեանի (Թիֆ. վարկ. ընկ. 5% օբ.) 28100 ր. %%	1334	75	1334	75	—	—	—	—
Ա. Ի. Մանթաշեանի (Թիֆ. վարկ. ընկ. 4 1/2 % օբ.) 20,000 %%	855	—	855	—	—	—	—	—
Ե. Գ. Բուդաղեանի (4% ռենտա) 13,300 „	505	40	505	40	—	—	—	—
Արովեան-Նազարեան ֆոնդի (5% ներք. փոխ. 1906 թ.) 6562 50 „	328	12	164	06	164	06	—	—
Նոյն ֆոնդի (1908 5% ն փ.) 100 „	5	—	5	—	—	—	—	—
Ա. Ի. Պօղոսեան (4% ռենտա) 7100 „	269	80	[1]562	48	—	—	257	48
„ գրքերի վաճառումից	35	20						
Թ. Ա. Խօջամիրեանցի գումարի (5% օբ.) 15000 „	--	—	712	50	—	—	712	50
Դպրոցական-Ուսուցչական ֆոնդ	—	—	17498	03	—	—	17498	03
Բ. Խուդաղեան գումարներից								
4% Պետական ռենտա 21000 %%	798	-	798	—	—	—	—	—
Թիֆլիսի Առեւտրական բանկի 80 ակց. 16,000 »	2000	—	1760	—	240	—	—	—
6 հատ I և II խաղ. տոմսակ. 600 »	28	50	11	87	16	63	—	—
Քարվանսարայից	3000	-	2571	92	428	08	—	—
Տանից	1300	—	1452	—	—	—	152	—
Գ. Անձեռնմխելի գումարներից								
Մայր գումար (4% ռենտա) 41600 %%	1580	80	1580	80	—	--	—	—
Արմաւիրի ճիւղի „ „ 9600 »	364	80	364	80	—	—	—	—
Նոր-Բայազէտի „ „ 200 »	7	60	7	60	—	—	—	—
6 հատ I և II խաղ. տոմսեր 600 »	19	--	9	50	9	50	—	—
1908 թ. ընդհանուր մուտքից (Թ. ք. վ. 5% օբ.) 1300 »	61	75	61	75	--	—	—	—
1909—1910 թ. ընդհանուր մուտքից	99	37	—	—	99	37	—	—
Դ. Ախալքալակ գիւղի կալ.								
Տան վարձ	650	—	650	--	--	—	—	—
Փոխանցումն . . .	13243	09	30905	46	957	64	18620	01

Ծան. [1]) Այդ գումարից 1911 %% 269—80
» 1910 „ „ 202—35
գրքերի վաճառումից 90—33
562—48

1911 թ. Նախահաշւի իրագործումը — ԵԼՔ

Նախահաշւի յօդւածներ	1911 թւի նախահաշիւ		Ծախսւած է 1911 թւին		Ծախսւած է նախահաշւից պակաս		Ծախսւած է նախահաշւից աւելի	
	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
Ա. Խուդաղեան գում. հաշ.								
Որբանոցի ընդհ. ծախք	4000	—	3970	77	29	23	—	—
Տան պարտքի համար Պրիկազին	230	—	227	23	2	77	—	—
Դ. Ս. Խուդադեանին թոշակ	240	—	240	—	—	—	—	—
» » „ իրան հասան. գում.	—	—	390	67	—	—	390	67
Խուդադեան հոգեհանգիստ	60	—	53	68	6	32	—	—
Տան վերանորոգ., դռնապանին, ապահով., լուսաւ., ջուր և այլն	650	—	642	50	7	50	—	—
Քարվանսարայի հարկ, ապահ. և այլն	300	—	401	83	—	—	101	83
Բ. Դպրոցական								
Գաւառ. ծխական հայոց դպրոցներին նպաստ	12260	25	12043	33	216	92	—	—
Գ. Ճաշարան								
Ընդհանուր ծախք	5000	—	6177	82	—	—	1177	82
Դ. Չքաւորներին նպաստ								
Բնակարանի, ուտեստի, ճանապար. թաղման և այլն	2000	—	1587	07	412	93	—	—
Ե. Գրադարան-ընթերցարան								
Նոր գրքեր գնելու	—	—	688	45	—	—	—	—
Ընթերցարանի համար պարբերական թերթեր	—	—	369	65	—	—	—	—
Ռոճիկ գրադարանապետին	--	—	300	—	—	—	—	—
» » օգնականին	1600	—	150	--	—	—	1119	49
» ծառային	—	—	66	—	—	—	—	—
Գրացուցակի տպագրութեան	—	—	506	19	—	--	—	—
Հին գրքերի կազմ և այլ ծախսեր	—	—	639	20	—	—	—	—
Զ. Ղարաջեան տուն								
Նախկին Արեշեանի տան պարտքի հաշ. Թ. Բ. Վ. Ընկ.	383	—	381	67	1	33	—	—
Ապահովագրութեան և այլ ծախսեր	117	--	293	21	—	—	176	21
Է. Արովեան-Նազարեան ֆոնդ								
Սմբատ Շահազիզի կտակի համաձայն չքաւոր գրականագէտներին.	791	47	642	02	149	45	—	—
Փոխանցումն . . .	27631	72	29771	29	826	45	2966	02

ՄՈՒՏՔ

Փոխանցումն . .	13243	09	30905	46	957	64	18620	01
Ն. Դպրոցական յատ. նուէրն.								
Տիգրան Աֆրիկեանից	4750	—	[1]4225	—	525	—	—	—
Պետերբուրգի Հ. Եկեղ. Խորհրդից	4000	—	4000	—	—	—	—	—
Գասպ. Իվան. Տէր-Մարգարեանից	—	—	750	—	—	—	750	—
Միքայէլ Ալիբէգեանից	300	—	300	—	—	—	—	—
Իշխ. Սոֆիա Վաս. Արղութեանից	—	—	366	—	—	—	366	—
Սամսոն Յարութիւնեանից	250	—	200	—	50	—	—	—
Գաբրիէլ Կաֆեանից	150	—	75	—	75	—	—	—
Իվ. Սերգ. Ալիխանեանից	—	—	50	—	—	—	50	—
Զ. Անդամակցական վճարներ								
400 տարեկան անդամներից	2000	—	1245	—	755	—	—	—
10 մշտական անդամներից	1000	—	700	—	300	—	—	—
Է. Գրադարան-ընթերցարան								
Գրադարանի բաժանորդներից և ընթերցարանի յաճախ.	500	—	525	21	—	—	25	21
Ը. Ճաշարան								
Ճաշավարձ և նուէրներ	2500	—	[2]3080	02	—	—	580	02
Թ. Նուէրներ								
Ընդհանուր նուէրներից	2800	—	2484	52	315	48	—	—
Ժ. Երեկոյթներ								
Ներկայացում, երեկոյթ և զբօսանք	2000	—	7211	06	—	—	5211	06
ԺԱ. Ղարաջեան տուն								
Դահլիճի վարձ	300	—	155	—	145	—	—	—
ԺԲ. Թրքահայ աղքտ. գումար								
5% ներքին փոխ. 1905 թ. 1100 ր. %%	55	—	[1]2055	—	—	—	2000	—
ԺԳ. Սանիտաս դեղատներ								
Գիւղական դեղատներից	100	—	12	—	88	—	—	—
Հաշւեկշիռ	24391	18	—	—	24391	18	—	—
Բուր.	58339	27	58339	27	27602	30	27602	30

Ծան. 1) Որովհետև դպրոցական նպաստները նշանակուած են ուսումնական տարւայ համար, ուստի նպաստները ամբողջովին չեն ստացւում հաշւետուութեան տարւայ ընթացքում:

2) Այդ գումարից որբանոցի հաշւին 793-04
Ընկերութեան ծառաների » 93-84

3) Այդ գումարից 2000 ր. ստացւած է Փոխարքայի դիւանատնից:

ԵԼՔ

Փոխանցումն . .	27631	72	29771	29	826	45	2966	02
Ը. Աւ. Պօղոսեան ֆոնդ								
Ժողովրդական գրքերի հրատարակ.	1140	—	464	29	675	71	—	
Թ. Նոր-Բայազէտի ճիւղ								
200 ր. դրամագ. %% ի հաշիւ նոյն ճիւղի	7	22	7	22	—	—	—	—
Ժ. Զանազան նպաստներ								
Հուլաբարի ձրի ճաշարանին	—	—	60	—	—	—	60	—
Նոր դպրոց շաբաթաթերթին	75	—	75	—	—	—	—	—
Գիւղատնտես "	75	—	75	—	—	—	—	—
Բալվանասրայի ժողովրդական տան շինութեան համար	—	—	345	25	—	—	345	25
Բարանա գիւղում դպրոցական շէնք կառուցանելու	—	—	190	-	—	—	190	—
Գիւղական դպրոցն. ժողովրդ. դեղատներ հիմնելու	100	—	—	—	100	—	—	—
ԺԱ. Խօջամիրեանի գումար								
Դպրոցներում սովորողների ուսմ. վարձ	—	—	684	50	—	—	684	50
ԺԲ. Թրքահայ աղքտ. գումար								
Նպաստ թրքահայ գաղթականներին	52	25	1791	05	—	—	1738	80
ԺԳ. Ախալքալակ գիւղի կալ.								
Տան նորոգութեան և այլ ծախսեր	70	—	125	78	—	—	55	78
Նկարատու Տէր-Գալստեան քահան.	180	—	180	—	—	—	—	—
ԺԴ. Անձեռնմխելի եւ պահ. գումար								
Ընդհանուր մուտքի 5%	1224	60	1638	21	—	—	413	61
ԺԵ. Անակընկալ ծախք								
Այլ և այլ պատահ. պէտքերի համար	86	30	167	41	—	—	81	11
ԺԶ. Ընդհանուր ծախք								
Արժէթղթերի ապահովագրութեան	150	—	230	72	—	—	80	72
Գրասենեակի ծառայողն. ռոճիկ	1506	—	1614	—	—	—	108	—
Ջրի ծախք	350	—	—	—	[1]350	—	—	—
Լոյս և վառելիք	300	—	—	—	[1]300	—	—	—
Պոստ և հեռագիր, տպագրական, գրենական և այլն ծախսեր	1000	—	965	93	34	07	—	—
Հաշւեկշիռ	4437	56	—	—	4437	56	—	—
	38385	65	38385	65	6723	79	6723	79

1) Այդ գումարները աւելացրած են այն հաշիւներին, որոնց վերաբերում են այդ ծախսերը.

ՄՈՒՏՔ ԽՈՒԴԱԴԵԱՆ որբա

Զանազան նուէրներ եւ վճարներ				
Զանազան անձերից դրամով	420	—		
» » » մթերքներով և իրերով	26	32		
Թրքահայ գաղթականների գումարից 4 որբի վճար	600	—	1046	32
Վառելիք				
Մնում է պահեստում 31-ին դեկտեմբերի 1911 թւի փայտ ¼ սաժէն	10	—		
Մթերքներ				
3 փութ 15 ֆունտ բրնձի վաճառումից . .	15	52		
Շարժական կայքեր				
1911՝ թ. ընթացքում ձեռք բերուած	85	71	111	23
Ծախսուած է Խուդադեան գումարից . .			3970	77
Փոխանցումն . .	—	—	5128	32

Նոցի հաշիւը ԵԼՔ

Զանազան մթերքներ				
Գնուած է	607	88		
Ծախս. Ընկերութեան ճաշարանից ստացածը	3	70		
Զանազան անձերի նուիրած	20	80	632	38
Ճաշ				
Ստացուած է ընկ. ճաշարանից 8620 ճաշ a' 9,2 կ.	793	04		
Կառավարչուհուն ճաշավարձ 10 ամսուայ համար a' 10 ր.	100	—	893	04
Վառելիք եւ լուսաւորութիւն				
Ծախս. որբանոցի պահեստում 1911 թւի յունուարի 1-ին մնացած ½ ս. փայտը 17 ր. Գնուած է 3½ սաժէն փայտ . . . 155 ր.	172	—		
Նաւթ և ածուխ	18	—		
Ելեքտրական լուսաւորութիւն	35	32	225	32
Ուսումնարանական ծախս				
Թոշակներ որբերի համար	550	—		
Դասական պիտոյքներ	114	84	664	84
Զանազան ծախսեր				
Ջուր	78	88		
Լուացք	39	30		
Մանր ծախսեր	87	32	205	50
Ծառայողներին ռոճիկներ				
Կառավարչուհուն մէկ տարուայ համար .	600	—		
Խոհարարին երկու շաբաթւայ համար . .	8	—		
Աղախնին մէկ ամսուայ համար	10	—	618	—
Փոխանցումն	—	—	3239	08

ՄՈՒՏՔ

ԽՈՒԴԱԴԵԱՆ որբա-

Փոխանցումն .	—	—	5128	32
Ռուբլի			5128	32

նոցի հաշիւը *)

ԵԼՔ

Փոխանցումն . .	—	—	3239	08
Հագուստեղէն				
Կօշիկներ	230	35		
Զանազան հագուստեղէն	264	06		
Գործադր. նուէր ստաց. 24 արշին քաթանը	5	52	499	93
Բժշկական ծախս				
Հիւանդ որբերի բժշկութեան համար . . .			174	28
Տարժական կայքեր				
Գնուած է 1911 թւի ընթացքում			85	71
Ամառանոցի ծախս				
Դիլիջան ամառանոցում արուած ծախսեր .				
Հաց	178	94		
Միս	87	29		
Բժշկութեան	4	—		
Վառելիք	20	73		
Ճանապարհածախս	94	20		
Տիկ. Հ. Ղուկասեանին ամառանոցում արած աշխատանքի համար	30	—		
Զանազան մթերքներ	399	23		
Զանազան ծախսեր	67	33		
Բնակարանի վարձ	200	—		
Հագուստեղէն	47	60	1129	32
Ռուբլի			5128	32

*) Որբանոցը գտնւում է ընկ. շինութեան մէջ և բնակարանի վարձը չի մտած որբանոցի ծախսի մէջ։

ՄՈՒՏՔ — Ճաշարանի

Ճաշավարձ				
Ստացուած է զանազան դպրոցների աշակերտ-աշակերտուհիների ճաշավարձը	1086	28		
Բաց է թողնուած որբանոցին 8620 ճաշ à 9, 2 կ..	793	04		
Հիմնարկութեան ծառաներին 1000 ճաշ à 9, 2 կ.	93	84	1973	16
Նուէրներ				
Դրամով զանազան անձերից.	968	—		
Մթերքներով և իրերով.	12	56	980	56
Զանազան մթերքներ				
Մնում է պահեստ. 31-ին դեկտ. 1911 թ.	83	57		
Տրուած է որբանոցին	3	70		
Գրասենեակի ծառայի համար պանիր և շաքար	13	01		
Գրադարանի " " "	13	01		
Տան դռնապանի " " "	13	01	126	30
Շարժական կայքեր				
Մնում է դեկտեմբերի 31-ին 1911 թ.			666	61
Զուտ ծախս " "			3097	80
	Ռուբլի		6844	43

հաշիւ*) — ԵԼՔ

Զանազան մթերքներ				
Ծախս. 1911 թ. յունվ. 1-ին պահես. մնաց.	75	99		
Գնուած է իւղ, պանիր, գետնախնձոր, սոխ և այլն մթերքներ.	1538	65		
Գնուած է հաց 910 փ. 23 գ. à 1/49 . .	1357	57		
" միս 439 փ. 13 գ. à 4/45 . .	1956	80		
Ծախսուած է նուէր ստացուած մթերքները	7	56	4936	57
Վառելիք				
Ծախս. 1911 թ. յունվ. 1-ին մն. 1 ս.փայտը	34	—		
Գնուած է $5^3/_4$ սաժ.	211	—	245	
Ծառայողներին ռոճիկ և նուէր				
Կառավարչուհուն	277	50		
Խոհարարին	136	—		
" օգնականին	110	50		
Ծառային	42	50		
Նուէրներ	22	—	588	50
Զանազան ծախսեր				
Ամաններ կլայեկելու.	18	—		
Ջուր.	157	75		
Մանր ծախսեր.	232	—	407	75
Շարժական կայքեր				
Մնում էր 1911 թ. յունվարի 1-ին. . .	586	23		
Գնուած է	75	38		
Նուէր պատի 1 ժամացոյց	5	—	666	61
	Ռուբլի		6844	43

*) Ճաշարանը գտնւում է ընկ. շինութեան մէջ և բնակարանի վարձը չի մտած ճաշարանի ծախսերում:

ՄՈՒՏՔ — Հաշիւ գրադարան-

Ամսավճար բաժանորդներից	417	50		
Տուգանք ուշացրած գրքերի համար ..	64	09		
Ընթերցարան յաճախողներից	25	12		
Հին լրագրների վաճառումից	18	50	525	21
Մնում էր գրաւականներ յունվարի 1-ին 1911 թ. 51-50				
Ստացուած է բաժանորդներից գրաւական-ներ 68-50	120	—		
Մնում է դեկտեմբերի 31-ին 1911 թւի Շարժ. կայքեր, (որոնց թւում գրացուցակ և գրքեր)	14279	04	14399	04
Զուտ ծախս 1911 թւին			738	62
	Ռուբլի		15662	87

ընթերցարանի *) — ԵԼՔ

Պարբերական հրատարակութիւններ .	369	65		
Ռոճիկ գրադարանապետին 300 ր. " օգնականին 150 ր. " ծառային 66 ր.	516	—		
Հաշւեմատեաններ, բաժանորդատետրեր	56	10		
Գրադարանի ապահովագրութեան ...	43	70		
Զանազան ծախսեր	132	48		
Ելեքտրական լուսաւորութիւն ...	105	90		
Փայտ, նաւթ և լուցքի.	40	—		
Մնում էր յունվ. 1-ին 1911 թ. գրացուցակ 345—08 Տպագրուած է .... 506—19	851	27		
Մնում էր յունվ. 1-ին 1911թ. գրքեր 10656—50 Գնուած է նոր 688—45 11344—95 Գրքերի կազմ .... 261—02	11605	97		
Մնում էր յունվ. 1-ին 1911 թ. շարժական կայքեր .... 1536—88 Գնուած է .... 284—92	1821	80		
Բաժանորդներին վերադարձնելիք գրաւականը	120	—	15662	87
	Ռուբլի		15,662	87

*) Գրադարան-ընթերցարանը գտնւում է ընկ. շինութեան մէջ և բնակարանի վարձը չի մտած գրադարան-ընթերցարանի ծախսերում։

ԴԵԲԵՏ Զուտ արդիւնք և անվերադառնալի ծախսի հաշիւ

Ճաշարան	3097	80		
Որբանոց	3970	77		
Դպրոցներին նպաստ . . .	2077	33		
Զբաւորներին նպաստ . . .	1582	07		
Գրասենեակի ծախս . . .	2579	93		
Զանազան նպաստներ . . .	795	25		
Գրադարան-ընթերցարան . .	738	62		
Ղարաջեան տուն . . .	138	21		
Ընկ. 30-ամեայ յոբելեան . .	1549	78		
Պատահական ծախսեր . . .	166	73		
Ճանապարհածախ. ճիւղերն այցելելու համար	200	—		
Խուդադեան հոգեհանգիստ . .	53	68		
Բանկային %% . . .	453	20	17403	37
Զուտ արդիւնք 1911 թ. շրջանառութիւնից			2817	53
	Ռուբլի		20220	90

ԿՐԵԴԻՏ

Անդամակցական վճարներ . .	1945	—		
Ընդհանուր նուէրներ . . .	2484	52		
Արժէթղթերի %% . . .	7268	64		
Խուդադեան տուն . . .	809	50		
Երեկոյթ	4722	44		
Ախալքալակ գիւղի անշարժ կայք .	344	22		
Բարվանսարայ . . .	2646	58	20220	90
	Ռուբլի		20220	90

ԱԿՏԻՎ

Հաշուեկշիռ Կ. Հ. Բար.

Դրամարկղ					
Կանխիկ դրամ				977	10
Արժէթղթեր					
85700 ր. ն. արժ. 4% պետ. ռենտ. a' $^{75}/_{03}$	64305 86				
7100 ր. » » » » » a' $^{88}/_{00}$	6248 —	70553	86		
1100 ր. » » 5% ն. փ. 1905 թ. II շրջ. արժ. a' $89\|_{23}$		981	55		
29400 ր. » » » Թիֆ. քաղ. վարկի ընկ. օբ. a' $71\|_{23}$	20942 21				
15000 ր. » » » » » a' 1000 ր.	15000				
3100 ր. » » » » » a' $85\|_{04}$	2636 38	38578	59		
20000 ր. » » $4^1\|_2$ » » a' $67\|_{50}$		13500	—		
7 թերթ 5% պետ. ներք. փոխ. 1906 թ. a' $93^7\|_{50}$		6562	50		
1 արժէթ. 5% ներք. » 1908 թ. a' 100 ր.		103	40		
80 հատ Թիֆ. առ. բանկի ակցիաներ a' 350 ր.		28000	—		
7 հատ I խաղ. ներք. փոխ. տոմս a' 339 ր.	2373 ր.				
5 հատ II » » » » a' 262 ր.	1310 ր.	3683	—	161962	90
Պարտապաններ					
Թիֆ. II փոխ. վարկի ընկ. պ. ը. հ. .		11142	20		
Կնիք մատեանների ծախսերին . .		19	74		
Սանիտար գեղատներ . . .		140	02		
Թիֆլ. Առեւտրական բանկի պ. ը. հ. .		7498	03		
Փոխադրելի գումարներ . . .		104	03		
Շուլավերի ճիւղ		4	—		
Մօզդոկի ճիւղ		—	40		
Ջալալօղլու ճիւղ		4	—		
Գեանջեցեան Միքայէլ		609	87		
Բարանասեան Միքայէլ . . .		14	40		
Թիֆլիսի Պետական խնայողական դրամարկղ		10	—	19546	69
Անշարժ կայքեր					
Խուդադեան տուն (որբանոց և բնակարան) Արաս-Արադեան հրապարակում .		30000	—		
Ղարաջեան տուն Արաս-Արադեան հրապ. .		35450	85		
Խուդադեան քարվանսարայ Ուզօլնի փող.		67449	67		
Երկու քարաշէն տուն և այգի Գօրուսյ Ախալքալաքի գիւղում		20511	49		
Իշխանուհի Սոֆիա Վասիլևնա Արղութեան Երկայնաբաղուկի կալուածք Սանահին գիւղում $32^1\|_2$ դեսեատին հող	1385 —				
Երկյարկանի քարաշէն դպրոցական շինութիւն.	8615 —	10000	—	163412	01
Փոխանցումն . .		—	—	345898	70

Ընկ. կենտրոնի 1911 թ.

ՊԱՍԻՎ

Պարտատէրեր					
Արմաւիրի ճիւղ (9600 ր. 4% պետ. ռենտ. a' 75 ր.)		7200	—		
Նոր-Բայազ. ճիւղ (200 ր. 4% պետ. ռենտ. a' 75 ր.)	150 ր. —				
Սրանց %%-ը մինչև 1911 թ. դեկ. 31-ը	70 29	220	29		
Ղափանի ճիւղ		37	80		
Կարսայ ճիւղ		39	50		
Երևանի ճիւղ		1	10		
Գրադարանի բաժանորդների գրաւականներ .		120	—		
Թիֆլ. քաղաքային վարկի ընկ. բանկ . .		4744	29		
Թիֆլ. Պետական բանկ յ. ը. հ. . . .		4138	23		
Պրիկազ		1466	66		
Դ. Ս. Խուդադեան		1747	33		
Թրքահայ գաղթականների գումար . .		894	78		
Քարվանսարայի փոխադրելի գումար . .		36	49	20646	47
Յատուկ գումարներ					
Դպրոցական ուսուցչական ֆօնդ . . .		17531	84		
Դպրոցական շինութեան գումար . . .		275	—		
Աւ. Պօղոսեան հրատարակչական ֆօնդ . .		10137	33		
Արուլեան-Նազարեան գրական ֆօնդ . .		6687	96		
Իշխան Խօջամիրասեանի գումար . . .		15000	—		
Յ. Դ. Խուդադեան դրամագլուխ և կայք .		141907	69		
Ս. Ս. Անանեան „ . . .		20000	—		
Ա. Ի. Մանթաշեան „ . . .		13500	—		
Ե. Գ. Բուդաղեան „ . . .		10000	—		
Ս. Բ. Ղարաջեան կայք . . .		22000	—		
Յովհ. քահանայ Տէր-Դոլասեան կայք . .		20000	—		
Իշխ. Սոֆ. Վաս. Արղութեան „		10000	—	287039	82
Անձեռնմխելի դրամագլուխ					
Առ 1-ն յունվ. 1911 թ. կազմում էր	45366 49				
Ընդհ. մուտքի (29870 ր. 04 կ.) 5%-ի $^1\|_3$-ը	497 83	45864	32		
Ծախսերից ստացած 5%-ի $^1/_3$-ը		817	71	46682	03
Պահեստի դրամագլուխ					
Առ 1-ն յունվ. 1911 թ. կազմում էր	2296 13				
Ընդհ. մուտքի (29870 ր. 04 կ.) 5%-ի $^2\|_3$-ը	995 67	3291	80		
Ծախսերից ստացած 5%-ի $^2\|_3$-ը		1635	41	4927	21
Ծախսի դրամագլուխ					
Առ 1-ն յունվար 1911 թ. կազմում էր	8143 67				
Փոխանցումն . .		—	—	359295	53

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԱԿՏԻՎ

Փոխանցումն . .	—	—	345898	70
Շարժական կայքեր				
Ճաշարանում	666	61		
Որբանոցում	2090	92		
Գրասենեակում և դահլիճում . .	1682	08		
Գրադ.-ընթերցարանում (գրքեր 11344 95)	13427	77		
Գրացուցակ	851	27		
Ընկ. 30-ամեայ պատմութեան գրքեր .	566	—		
Ս. Մանդինեանի այբբենարանը . .	159	46		
Աւ. Պօղոսեանի գրքերը . . .	3326	85	22770	96
Մթերքները պահեստում				
Մնում է ճաշար. և որբանոցի պահեստում			93	57
	Ռուբլի		368763	23

ՊԱՍԻՎ

Փոխանցումն . .	—	—	359295	53
Օգոստ 1911 թւի շրջանառութիւնից 2817 53	10961	20		
Ընդհանուր մուտքի 5%-ը, որը աւելանում է պահեստի և անձեռնմխելի դրամագլխներին	1493	50	9467	70
	Ռուբլի		368763	23

Հաշուապահ՝

Ար. Փարեմուզեան

ՀԱՄԱՌՕՏ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՀԱՇԻՒ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՒՏՔԻ ԵՒ ԵԼՔԻ

1911 թւի ընթացքում

		Մուտք		Ելք	
1.	Թիֆլիս—կենտրոն	85988 ր.	28 կ.	85306 ր.	10 կ.
2.	Ախալքալակ	1361	03	1198	37
3.	Ախալցխա	1163	51	688	78
4.	Արդահան	479	48	490	63
5.	Ալեքսանդրապօլ	90	—	48	23
6.	Բաթում	630	70	438	—
7.	Գանձակ	140	—	268	52
8.	Գօրի	112	60	113	88
9.	Դիլիջան	925	94	685	71
10.	Երևան	2357	58	2822	50
11.	Եկատերինօդար	3976	01	3550	19
12.	Թելաւ	181	05	107	45
13.	Իգդիր	513	33	480	61
14.	Լագօդաղ	170	90	163	71
15.	Կաղզւան	345	35	124	92
16.	Ղազախ	133	90	163	90
17.	Ղուբա	136	25	91	15
18.	Ղափան	885	86	855	66
19.	Մոզդօկ	1028	23	536	84
20.	Նօվօրօսսիյսկ	568	10	299	77
21.	Նուխի	407	22	322	97
22.	Շուշի	1759	70	2243	55
23.	Չխար	490 ր.	10 կ.	495 ր.	10 կ.
24.	Պեատիգորսկ	932	06	900	66
25.	Սուրամ	80	—	80	—
26.	Սղնախ	549	18	263	90
27.	Վլադիկավկազ	2497	75	2406	74
28.	Վաղարշապատ	428	90	373	59
29.	Քարվանսարա	807	24	1354	64
30.	Քութայիս	106	50	61	50
31.	Ցարսկիյ Կոլօդցի	141	90	139	78
32.	Օլթի	180	—	180	—
	Ընդամենը*)	109568 ր.	65 կ.	107257 ր.	35 կ.

*) 1911 թւի յունուարի 1-ի մնացորդները չեն հաշուած։

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՍՏՈՒԳԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերաստուգիչ Յանձնաժողովը մարտի 29-ից մինչև ապրիլի 15-ը 1912 թ. իր ունեցած նիստերում քննելով Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան 1911 թուի հաշիւները գտաւ հետևեալը՝

Ա. Հաշիւների վերաբերեալ՝

1) Առ 1-ն յունվար 1912 թիւ Մնացորդ կանխիկ գումար դրամարկղով ցոյց է տուած 977 ռուբլի 10 կոպէկ. այն ինչ կանոնադրութեան 45 յօդուածի համաձայն 500 ռուբլուց աւել չպէտք է պահուի դրամարկղում։

2) Ընկերութեան պատկանեալ թէ անշարժ և թէ շարժական կայքերի վրայ չէ կատարուած զեղչը (ամօրտիզացիա). չնայած այս առթիւ եղած Ընդհանուր ժողովի որոշման, այնուամենայնիւ Յանձնաժողովս անհրաժեշտ է համարում այդ։

3) 1911 թուի դեկտեմբերի 25-ին լրագրութեան միջոցաւ յայտարարւում է (օր. «Սուրհանդակ» լրագիր № 472 համրն), որ յօգուտ Դպրոցական-Ուսուցչական ֆօնդի հանգանակուած է 67135 ռուբլի 57 կոպ., մինչդեռ հաշիւներից երևում է, որ առ 1-ն յունվար 1912 թ. ստացուած է միայն 17531 ռուբլի 84 կոպէկ։

Վերաստուգիչ Յանձնաժողովիս կարծիքով անհրաժեշտ է, որ բացի լրագրների մէջ յայտարարելուց, Դպրոցական-Ուսուցչական ֆօնդի նուիրատուների ցուցակը մանրամասն տպագրուի նաև տեղեկագրի մէջ։

4) Ղարաջեանի տան պարտքը ժամանակին վճարուած չլինելով, Թիֆլիսի քաղաքային վարկի ընկերութեանը վճարուած է տուգանք 4 ռուբլի 94 կոպէկ։

5) Ընկերութեան մի քանի ճիւղերը մինչև յունվարի 1-ը 1912 թուի յօգուտ Ընկերութեան ֆօնդի չեն ուղարկել 5 տոկոսը. այդ պատճառով հաշիւների մէջ նրանից պէտք է ցոյց տալ իբրև պարտականներ համաձայն իրենց ներկայացրած նախահաշիւների գումարների (Կանոնադրութիւն § 6.)։

6) Որբանոցը, ճաշարանը, գրադարան-ընթերցարանը Ընկե-

րութեան վերայ աւելի են ծախս նստում, քան ցոյց է տուած հաշիւներով, որովհետև բնակարանի վարձ չէ հաշուած։

7) Ընկերութեան պատկանեալ 5% Թիֆլիսի քաղաքային վարկի ընկերութեան 15000 ռուբլու նոմինալ արժողութեամբ օբլիգացիաները երկու տեղ են երևում գրուած, մէկ՝ Պետական բանկի յատուկ ընթացիկ հաշուի գրքոյկում 1911 թուի յունվարի 3-ին և երկրորդ՝ նոյն բանկի 1911 թուի փետրուարի 11-ին տուած պահեստի ընկալագրի մէջ։ Որովհետև %-աբեր թղթերը, բանկերից հանելու ժամանակ բանկային գրքոյկներում (մեր ձեռքը եղած) չի նշանակւում յետ ստացուիլը, ուստի հնարաւոր չի լինում ստուգել, թէ ո՛ր %-աբեր թղթերն են յետ ստացուած և որոնք ոչ։ Այս պատճառով անհրաժեշտ է ամեն անգամ բանկերից %-աբեր թղթերը յետ առնելու համար ունենալ Խորհրդի արձանագրուած որոշումները։

8) Կապալառու Միքայէլ Գանջեցեանից իբրև գրաւական ստացուած երկու հատ I և II խաղարկութեան տոմսակները, որոնք Ընկերութեան անունով գրաւ են դրուած Երկրորդ Փոխադարձ Վարկի ընկերութեան բանկում, հաշուէկշռի մէջ չեն մտած և սոցա ապահովագրութեան համար վճարուած 11 ռուբլի 58 կոպէկը պէտք է անցնել Միքայէլ Գանջեցեանի հաշուին։

9) 1906 թուի ներքին փոխառութեան 5% 7 տոմսի—6562 ռուբ. 50 կոպ. արժողութեամբ, կէս տարուայ տոկոսները 1911 թ. կտրոններով 164 ռուբլի 06 կոպ. չեն գանձուած։ Նոյնպէս չեն ստացուած I և II խաղարկութեան տոմսերի 1911 թուի տոկոսները 35 ռուբլի 63 կոպ. որպիսի գումարներով, եթէ ստացուէին, կաւելանար Ընկերութեան մուտքի գումարը։

10) 1911 թուին Խորհուրդը բաց է թողել անդամակցական վճարների 38 հատ անդորրատետրեր, իւրաքանչիւրի մէջ 10 անդորրագիր, 1 - 38. համարներով, որոնցից № 27 անդորրատետրը կորած է։ Մնացած 37 տետրերով գրուած են 273 անդամ, որոնցից 260-ը ստացել են անդորրագրեր, իսկ 13-ը չեն ստացել և սոցա անդորրագրերը գտնւում են Խորհրդի մօտ։ Այն ինչ հաշիւներով ցոյց է տրուած 1911 թուին 249 անդամ։

Բ. Նախահաշուի վերաբերեալ՝

11) 1911 թուի նախահաշւով գրադարան-ընթերցարանի վե-

րայ ծախք է որոշուած եղել 1600 ռուբլի, բայց ծախսուել է 2719 ռուբ. 49 կոպ. այսինքն 1116 ռուբ. 49 կոպէկով աւելի։ Նոյնպէս նախահաշուից դուրս ծախսուած է Բարվանսարա գիւղի ժողովրդական տան շինութեան վրայ 345 ռուբլի 25 կոպ. և Բարանա գիւղում դպրոցական շէնք կառուցանելու համար 190 ռուբլի։

12) Նախահաշւով չքաւորների համար նպաստ է որոշուած եղել 2000 ռուբլի, բայց բաժանուած է միայն 1587 ր. 07 կոպէկ, այսինքն 412 ր. 92 կոպէկով նախահաշուից պակաս. մինչդեռ շատ խնդիրներ մերժուած են, պատճառաբանուելով թէ միջոց չկայ. այն ինչ տարուայ վերջը չծախսուած գումար մնում է մօտ 1400 ռուբլի։

Ցանկալի է տեղեկագրի մէջ յիշատակել թէ քանի՛ խնդիր է տուել չքաւորներից և քանի՛սն են միայն բաւարարութիւն ստացել.

Գ. Առաջարկութիւն

13) Ընկերութիւնը ունի 92800 ռուբլու 4% պետական ռէնտաներ, որոնք տալիս են տարեկան տոկոս 3626 ր. 40 կոպ. այժմեան կուրսը 91 ռուբլի ընդունելով, եթէ վաճառենք, կը ստանանք 84448 ռուբլի. եթէ այս գումարով գնենք Թիֆլիսի քաղաքային վարկի ընկերութեան 5%-աբեր օբլիգացիաներ այժմեան կուրսով 84 ռուբլի 100-ը, կըստանանք նոմինալ արժողութեամբ 100,500 ռուբ. օբլիգացիաներ, որոնք կը բերեն տարեկան %. 4773 ր. 75 կ. զուտ, այսինքն առաջինից աւելի տարեկան 1147 ր. 35 կոպէկով, պլիւս այս արդիւնքի վրայ օբլիգացիաների շրջման արդիւնքը։ Վերստուգիչ Յանձնաժողովս շահագործման այս ձևը օգտակար է համարում ընկերութեան համար և անում է իբրև առաջարկութիւն։

Վերստուգիչ Յանձնաժողովը քննելով ընկերութեան բոլոր հաշուէմատեանները գտաւ որ հաշուապահական մասը տարուած է կանոնաւոր, գործողութիւնները կատարուած են համաձայն փաստաթղթերի և ընկերութեան գործերը գնւում և ընթանում են բարւօք դրութեամբ։

Նախագահ Յանձնաժողովի՝
Ս. Տահվերդեան

Անդամներ՝ Ս. Խարազեան
Ա. Աւագեանց

Թիֆլիս 15 ապրիլի 1912 թ.

ԽՈՐՀՐԴԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վերստուգիչ Յանձնաժողովի կողմից 1911 թուի հաշիւների վերաբերեալ արուած նկատողութիւնների.

1) Առ 1-ն յունվար 1912 թ. մնացորդը 977 ր. 10 կ. գոյացել է այն պատճառով, որ խորհուրդը կամենալով աւելի պարզ հաշիւ ներկայացնել, առանց այս կամ այն պարտատէրերի և պարտապանների, նա դեկտեմբերի 31-ին անմիջապէս չի փակում իր մատեանները, այլ շարունակում է մի որոշ ժամանակ գանձել և վճարել 'ի հաշիւ 1911 թուի եղած գումարները։ Մանաւանդ մուտքի մեծ աղբիւր է ներկայացնում ընկերութեանս տարեկան երեկոյթն, որը սովորաբար կայանում է դեկտեմբերին և որի ապառիկները վճարւում են հետևեալ տարում. այդ է գլխաւոր պատճառը, որ մեծ գումարով է արտայայտւում մնացորդը, որ իսկապէս դեկտեմբերի 31-ին չէր մնում։

2) Շարժական և անշարժ կայքերի շրջուցումն (ամօրտիզացիան) խորհուրդս, համաձայն ընդհանուր ժողովի որոշման, չի կատարել, ինչպէս ինքը Յանձնաժողովն էլ նկատում է այդ։

3) Լրագրութեան մէջ յայտարարուած յօգուտ Դպրոցական-Ուսուցչական ֆոնդի գումարը համաձայնւում է գրաւոր խոստացուած նուէրներին, որոնցից մի մասը արդէն ստացել է, իսկ միւսներն էլ շուտով կըստացուեն։ Խոստացած և դեռ ևս չվճարած նուէրների մասին խորհուրդս ունի նուիրողների գրաւոր փաստաթղթերը։ Նուիրողների ազգանունները պարբերաբար, ըստ կարելւոյն եդել են մամուլում, լիակատար ցուցակը խորհուրդը մտադիր է

տպագրել մօտ ապագայում լոյս ընծայելիք «Յօբէլեանական հանդէս» գրքում։

4) Ղարաջեանի տան պարտքի համար վճարած 4 ր. 94 կոպ. տուգանքը և կուպոնների ուշ կտրուած լինելու պատճառաւ առաջացած տոկոսների կորուստը (տես § 9) Խորհուրդս ընդունում է, որ տեղի չպէտք է ունենար և արդէն լրացրել է իր անձնական միջոցներից։

5) Թէև շատ ցանկալի կլինէր առ 1-ն յունվարի պարզուէր ճիւղերից ստանալիք 5% ֆօնդի գումարները, սակայն անկախ խորհրդից, այդ անհնար է լինում, որովհետև մի քանի ճիւղերից տարեկան հաշիւ և նախահաշիւներ ժամանակին չեն ստացւում, չնայած խորհրդի բազմիցս դիմումներին, այդ բանը յիշուած է նաև տեղեկագրում։

6) Ընկերութեանս հիմնարկութիւնների բնակարանների վարձը ինչ-ինչ պատճառներով մատեաններով չի անցնում, սակայն այդ յիշւում է իւրաքանչիւր հիմնարկութեան հաշուի ծանօթութեան մէջ։

7) 5% Թիֆլ. քաղ. վարկի ընկ. 15000 րուբլու օբլիգացիաները ստացել են համաձայն խորհրդի որոշման և գրութեան (փետրվարի 18-ից 1911 թ. № 90)։

8) Կապալառու Գանջեցեանի խաղարկութեան տոմսերի վերայ ծախսուած 11 ր. 58 կ. արդէն գրուած է ի հաշիւ նորա, իսկ տոմսակների մասին յիշւում է ընկ. արժէթղթերի ցուցակի մէջ։ Բացի այդ գրաւ դրած ժամանակ ևս մտած է մատեանները։

9) Անդորրագրերից № 27-ը գտնւում է խորհրդիս փոխանդամներից մէկի մօտ, որը քաղաքից շուտափոյթ մեկնելու պատճառով անկարող եղաւ յանձնելու, այդ մասին խորհուրդը դիմել է նորան և շուտով կստանայ. իսկ պակասող 11 անդամակցական վճարներից՝ հինգից արդէն ստացուել է 1912 թուին, իսկ մնացածներից յոյս կայ որ շուտով ստանայ։ 13 հոգի վերադարձրել են անդորրագրերը, չցանկանալով անդամագրուել ընկերութեանս։

10) Գրադարան-ընթերցարանի վերայ 1119 ր. 49 կ. նախահաշուից աւել արած ծախքը եղել է ոչ միանգամից, որպէսզի խորհուրդս հնարաւորութիւն ունենար յատուկ ընդհանուր ժողով գումարելու լրացուցիչ նախահաշիւ ներկայացնելու համար, այլ կատարուել է պարբերաբար փոքր գումարներով։ Այդ գումարից

145 ր. լուսաւորութեան և վառելիքի համար է ծախսուած, որ նախահաշւում նախատեսնուած է ընդհանուր ծախքերի բաժնում, իսկ մնացեալ 974 ր. 49 կ. ծախսուել է տնտեսական կարիքից դրդուած. այսպէս՝ 550 րուբլի ծախսուել է գրադարանի գրացուցակը տպագրելու համար, առանց որի անկարելի էր լինում գրադարանից օգտուելը. ընթերցողների մեծ թիւը առիթ տուեց խորհրդիս բազմաթիւ նոր լրացուցիչ գրքեր գնելու, որպէսզի յաճախորդների պահանջներին հնար ունենայ բաւարարութիւն տալու։ Խորհրդիս ձեռքի տակ եղած գրքերի մեծ մասը հին և անկազմ լինելով, փչանալու վտանգին էին մատնուած, ուստի անհրաժեշտ համարուեց մեծ թւով գրքերի կազմելը։

Քարվանսարայի ժողովրդական տան և Բարանա գիւղի դպրոցի վերայ ծախսած 345 ր. 25 կ. և 190 ր. գումարները, դրուած են եղել խորհրդիս տրամադրութեան տակ ծախսելու յատուկ այդ նպատակաւ գաւառներում այդ տեսակի հիմնարկութիւններ շինելու համար ըստ իրանց՝ նուիրատուների ցանկութեան կամ ըստ բարեհայեցողութեամբ խորհրդիս։

11) 1911 թուի նախահաշիւ կազմելիս, ի նկատի է առնել և տաճկահայ գաղթականների վերադարձի համար գումարներ ծախսելը, սակայն հետագայում ստացուելով Փոխարքայից յատուկ այդ նպատակով եկած գումարներից 1000 րուբլին, ամբողջապէս այն է ծախսուել և ընկերութեան միջոցները խնայուել, հետևապէս չքաւորների վերայ իրապէս ծախսուել է ոչ թէ 1587 ր. 07 կոպ. այլ 2587 ր. 07 կոպ. ինչ վերաբերում է խնդիրների մերժմանը, դրանց պատճառը եղել է մեծ մասամբ խորհրդիս հաւաքած արժանահաւատ տեղեկութիւնները, որոնք այս կամ այն պատճառով արգելք են հանդիսացել բաւարարութիւն տալու։

12) Տոկոսաբեր թղթերի փոխելու հարցը խորհուրդս արդէն որոշել է դրականապէս, ներկայումս զբաղուած է այդ հարցով և յոյս ունի շուտով իրագործելու այդ։

Վերջացնելով իր բացատրութիւնները, խորհուրդս չի կարող չը վկայել Վերստուգիչ Յանձնաժողովի անխոնջ և երկարատև աշխատանքի մասին, որ նա գործ է դնում ընկերութեանս գործերի քննութեան վերայ, ուստի իւր պարտքն է համարում առաջարկել ընդհանուր

ժողովին՝ յայտնելու նրանց շնորհակալութիւն այդ ծանր և բարեխիղճ կերպով կատարած աշխատանքի համար։

Նախագահ Խորհրդի՝
Սամսոն Յարութիւնեան

Փոխ Նախագահներ Խորհրդի՝
Իշխանուհի Մարիամ Թումանեան
Եփրեմ եպիսկոպոս Սաքիասեան

Խորհրդի Անդամներ՝
Աստուածեան Հեղինէ, տիկին
Աղասարեան Բողդան
Լիսիցեան Սահակ
Մելքումեան Սարգիս
Մխիթարեան Արամ
Տանիկեան Աղէքսանդր

Փոխ-անդամ՝ *Տիրինեան Կարապետ*

Գանձապահ-անդամ Խորհրդի՝
Զաքարիա Մամուլեան

Քարտուղար-անդամ Խորհրդի՝
Յակոբ Տաննազարեան

Գործավար՝
Կար. Կարապետեան

Ցուցակ կենտրոնի արժէթղթերի

Թիֆլիսի Քաղաքային Վարկի ընկ. 5% օբլիգ.

Խօջամինասեանի գումար	**15000 ր. —**	
Ա. Ս. Անանեանի »	**28100 ր. —**	
1908 թ. ընդհ. մուտքի	**1300 ր. —**	
1909, 1910 թ. » »	**3100 ր. —**	**47500 ր. —**

40 հատ 100 րուբլանոց №№ Раз. I, лит. И: 06630, лит. К. № 6846—06856, 6858—06860, 06873—6879, 06891, 06744, 06745, 06747, 06748, 6750, 06752, Лит. М: 09367, 09368, 09318, 09319, Раз. 2 лит. А: 14246, 14247, Вып. 25-й 15120, Вып. 26-й 15619, 15609. Вып. 27-й 16045 Лит. Б. Разр. II вып. 1911 г. 15185.

19 հատ 500 րուբլանոց Раз. I Лит. М: 06376—06381, Лит. К. 05193—05196, 05198, 5202, 5203, Раз. II Лит. А. 10050. Вып. 25-й 11268, вып. 26-й 11587, вып. 27-й 12089, Лит. Б. Разр. II вып. 1911 г. 10725, 10726.

34 հատ 1000 րուբ. №№ Раз. I Лит. А. 00633,—00637, Лит. Д: 06132, 06134, Лит. Е: 07226, Лит. З: 09846—09850, Вып. 25-й 15797, 14893, Вып. 26-й 16357, 16550, Раз. I Лит. Ж: 09023, 09024, 09027—09029, 09031—09040. Лит. Б. Разр. II вып. 1911 г. 17136, 17137.

Թիֆլիսի Քաղաքային Վարկի ընկ. 4½ % օբլիգացիաներ

Ա. Ի. Մանթաշեան դրամագլուխ	**20000 ր. —**

5 հատ 100 րուբլանոց №№ Раз. I Лит. А: 213, 510, 521. Лит. В: 1196, 1026.

13 հատ 500 րուբլանոց №№ Раз. I Лит. А: 262, 115, 288, 452, 498, 551, 560—564, 566, 581.

8 հատ 1000 րուբլանոց Раз. I Лит. А: 1012, 1182, 779, Лит. Б: 2204, Лит. В: 3540, 3060, Лит. Г: 4086, 3762.

1 հատ 5000 րուբլանոց Раз. I Лит. А: 00008.

4% Պետական րենտաներ

Ե. Գ. Բուդաղեանի գումար	**13300 ր. —**
Ա. Ի. Պօղոսեան »	**7100 ր. —**

Խուդադեան գումար 21000 *ր.* —
Մայր գումար կենտրոնի 41600 *ր.* —
Նոր-Բայազէտի » 200 *ր.* —
Արմաւիրի ճիւղի » 9600 *ր.* — 92800 *ր.* —

14 *հատ* 100 *ռուբլիանոց* №№ 251/00495, 251/00542, 251/00543, 251/00544, 185/002496, 80/01314, 255/03039, 255/03040, 238/07307, 161/07976, 117/10011, 258/10579, 165/10773, 238/14468

2 *հատ* 200 *ռուբլիանոց*
№№ 195/03701, 195/03702.

2 *հատ* 500 *ռուբլիանոց*
№№ 52/1091, 224/0863

15 *հատ* 1000 *ռուբլիանոց*
№№ 136/1602, 147/1741, 32/531, 104/1562, 136/1603, 136/1604, 39/439, 80/2260, 231/4797—4802, 231/4764.

5 *հատ* 5000 *ռուբլիանոց*
№№ 20/125, 69/109, 208/0394, 188/0204

2 *հատ* 25000 *ռուբլիանոց*
№№ 210/211, 28/059

5% ներքին փոխառ. 1905 թ. II շրջանի արժէթուղթ

1909 և 1910 թ. անձեռնմխելի գումարի հաշուին 1100 *ր.* —

1 *հատ* 100 *ռուբլիանոց* № 030964.

2 *հատ* 500 *ռուբլիանոց* №№ 354591, 354592.

5% ներքին փոխառ. 1906 թ. արժէթուղթ

Աբովեան Նազարեան ֆոնդ 6562 *ր.* 50 *կ.*

7 *թերթ* 937,5 *ռուբլիանոց*

№№ Сер. 242 04151—04165, 04796—04800, Сер. 264 05576—05590.

5% ներքին փոխառութիւն 1908 թւի արժէթուղթ

Աբովեան Նազարեան ֆոնդ 100 *ր.* —

1 *հատ* 100 *ռուբլիանոց* № 056377.

5% խաղարկութեան տոմսակներ

Խուդադեան գումար 6 *հատ* I *և* II *կարգ. տոմս* 600 *ր.*
Անձեռնմխելի » 6 » I *և* II » » 600 *ր.* —

7 *հատ* I *կարգի տոմսակներ*
№№ 05703|31, 04478|49, 10591|22, 19578|37, 10994|14, 01414|35, 09236|35.

5 *հատ* II *կարգի տոմսակներ*
№№ 12377|49, 00912|20, 05331|31, 17102|37, 14235|20.

Թիֆլիսի Առեւտրական բանկի ակցիաներ

Խուդադեան գումար 28000 *ր.* —

80 *ակցիա* №№ 36, 37, 41, 488, 2076—2080, 4901—4931, 9559—9598.

Վերոյիշեալ արժէթղթերի մի մասը տրուած է Թիֆլիսի Պետական բանկին ի պահեստ, իսկ միւս մասը գտնւում է նոյն բանկում յատուկ ընթացիկ հաշուի համար։

Բացի վերոյիշեալ արժէթղթերից ընկերութեանս մօտ են գտնւում իբրև գրաւական Խուդադեան քարվանսարայի նախկին կապալառու Միքայէլ Գեանջեցեանի 2 հատ I *և* II *կարգի խաղարկութեան տոմսերը* №№ 12786|16 *և* 11752|25, *որոնց Խորհուրդը ի հաշիւ Գեանջեցեանի պարտքի գրաւ է դրել Թիֆ.* II *փոխ. վարկի ընկերութեան մօտ* 1911 *թ. հոկտեմբերի* 26-*ին*, 6 *ամիս ժամանակով։*

ՑՈՒՑԱԿ

1911 թ. ընթացքում ճիւղերից ստացուած անձեռնմխելի և պահեստի գումարների

Նովօրօսիսկի	ճիւղից	11	55
Թեմիր-Խան Շուրայի	»	5	81
Ախալքալաքի	»	55	22
Ախալցխայի	»	42	95
Թելաւի	»	18	41
Կարսի	»	72	30
Նուխւայ	»	20	—
Սղնախի	»	15	50
Ջխարի	»	7	50
Վլադիկաւկազի	»	91	74
Վաղարշապատի	»	23	54
Արդւինի	»	15	57
Ղափանի	»	57	—
Եկատերինօդարի	»	189	19
Գանձակի	»	15	—
Կաղզւանի	»	12	35
Իգդիրի	»	26	58
Քարվանսարայի	»	7	—
Արդահանի	»	8	75
Երևանի	»	82	50
	Ընդամենը	778	46

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Ընդհանուր ժողովների 1911 թ.

I

Մայիսի 27-ին կայացած ընդհանուր ժողովի նախագահ ընտրուեց բժկպ. Բ. Նաւասարդեանը և քարտուղար պ. Գ. Լևոնեանը: Որովհետև Խորհուրդը մի քանի անգամ դիմել է պ. Գ. Լևոնեանին տալու յիշեալ ժողովի արձանագրութիւնը, սակայն պարոնը չի յանձնել, պատճառաբանելով, որ կորցրել է, որով և Խորհուրդը անկարող եղաւ ժամանակին առաջարկելու ի հաստատութիւն: 'Ի նկատի ունենալով, որ այդ ժողովում քննուել են մի քանի կարևոր հարցեր, ուստի Խորհուրդը բարւոք համարեց, յիշողութեան և լրագրական տեղեկութեանց վերայ հիմնուելով, կազմել այդ ժողովի արձանագրութիւնը, որի մօտաւոր պատկերը հետևեալն է.

1911 թուի մայիսի 27-ին երեկոյեան ժամը 7-ին կայացաւ բազմաթիւ անդամների մասնակցութեամբ ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը, ուր նախագահ ընտրուեց բժկպ. Բ. Նաւասարդեանը և քարտուղար պ. Գ. Լևոնեանը: Նախագահի առաջարկութեամբ ժողովականները յոտնկայս յարգում են Վեհափառ Կաթողիկոսի ընկերութեան պատուաւոր հովանաւորողի՝ Մատթէոս Բ.-ի, ընկերութեան պատուաւոր անդամ և բարերար Աղէքսանդր Մանթաշեանի և վերստուգիչ յանձնաժողովի երկարամեայ անդամ Աւետիս Վարդապետեանի յիշատակները:

Այնուհետև Խորհրդի առաջարկութեամբ միաձայն ընկերութեան պատուաւոր անդամ է ընտրւում, հիմնարկութեան առաջին օրերից ի վեր աշխատող և Խորհրդի անդամ պ. Գաբրիէլ Սունդուկեանը, որին շնորհաւորելու և պատուաւոր անդամութեան պատշաճ վկայականը յանձնելու համար ընտրւում է յատուկ պատգամաւորութիւն յանձին բժկպ. Բ. Նաւասարդեանի, Ս. Յարութիւնեանի, Ա. Բաբախանեանի և Ղ. Աղայեանի: Ջեկուցւում է իշխ. Ս. Վ. Արղութեան-Երկայնաբազուկի, հանգուցեալներ՝ Ե. Գ. Ջոհրաբեանի և Թ. Ա.¹

Խոջամինասեանի նուիրատուութեանց և կտակների մասին, որոնք և հաստատւում են. կարդացւում է ընկերութեան 1910 թ. հաշիւը վերստուգիչ յանձնաժողովի զեկուցման հետ, որոնք նոյնպէս հաստատւում են.

Որոշւում է հրաւիրել ձեռնհաս անձանց խորհրդակցութեան, դպրոցական նպաստների բաշխման և որակի առթիւ խորհրդակցելու։ Հաստատուեցին և ընկերութեան մի քանի ճիւղերի ներկայացրած նախահաշիւները։

Ժողովի շարունակութիւնը կայացաւ յունիսի 4-ին երեկոյեան ժամը 7-ին։

1911 թ. մայիսի 29-ին կայացաւ նախընթաց օրուայ ընդհանուր ժողովի շարունակութիւնը 30 անդամների ներկայութեամբ։ Ընդհանուր ժողովի նախագահ բժշկապետ Բ. Նաւասարդեանը, բանալով նիստը, ցաւ է յայտնում, որ այս անգամ սակաւաթիւ է ժողովը, այն ինչ կարևոր խնդիրների շուրջը պիտի լինեն խորհրդակցութիւններ։

Այնուհետև նա յայտնեց, որ Բարեգործական Ընկերութեան անունից, համաձայն ժողովի որոշման, ներկայացաւ ընտրուած պատգամաւորութիւնը նորընտիր պատուաւոր անդամ Գաբրիէլ Սունդուկեանին, նրա բնակարանում և շնորհաւորելով ժողովի անունից, յանձնեց նրան պատուաւոր անդամի սահմանուած դիպլոմը։

Նոյն պատգամաւորութիւնը գնաց նաև իշխանուհի Սոֆիա Արղութեան Երկայնաբազուկի մօտ, համաձայն ժողովի յանձնարարութեան, շնորհակալութիւն յայտնելու ընկերութեան կողմից այն նուիրաբերութեան համար, որ իշխանուհին բարեհաճել էր անել, հիմնելով Սանահնում իր ջանքերով և դրամական արդեամբ մի քարաշէն ուսումնարան, յանձնելով վերջինը Կ. Հ. Բ. Ընկերութեան խնամքին։

Խորհրդի նախագահ Ս. Յարութիւնեանը զեկուցանում է, որ ընկերութեան 30 ամեայ յօբելեանը առաջ մտադրութիւն ունէինք տօնել ներկայ մայիսին, որի առիթով եղան նախապատրաստական ժողովներ Խորհրդի անդամների և հրաւիրուած անձերի մասնակցութեամբ։

Ընկերութեան պատմութիւնը Խորհրդի առաջարկութեամբ յանձն էր առել գրել պ. Լէօն, որի աշխատութիւնը այժմ լիովին պատրաստ է։ Բայց որովհետև նոյն մայիսին հայ հասարակութիւնը

պատրաստւում էր տօնել Շիրվանզադէի գրական գործունէութեան յօբելեանը, Խորհուրդը այդ զուգադիպութեան անյարմարութիւնը նկատելով, բարւօք համարեց ընկերութեան յօբելեանը յետաձգել աշնան։

Մասնաւոր խորհրդակցութեան ժամանակ գլխաւորապէս արծարծւում էր այն հարցը, թէ ինչ ձևով կատարել յօբելեանը։ Այժմ ցանկալի է մտքերի փոխանակութեամբ որոշել այդ խնդիրը, բայց որպէսզի ժողովականներին յայտնի լինեն մասնաւոր խորհրդակցութեան յայտնած կարծիքները, ես կառաջարկէի ծանօթանալ արձանագրութեան հետ, որն կըկարդայ Խորհրդի անդամ պ. Շահնազարեանը։

Այդ արձանագրութեան ընթերցումից յետոյ պ. Յարութիւնեանը շարունակելով իր խօսքը, առաջարկեց ժողովին յայտնել իր կարծիքը, թէ երբ նա յարմար է գտնում տօնել Ընկերութեան յօբելեանը և ինչ հաստատութեամբ յաւերժացնել այդ յօբելեանը, օրինակ՝ ուսուցչական ֆօնդով, թէ այլ հիմնարկութեամբ։ Ժողովի արտայայտած կարծիքը և մտքերի փոխանակութիւնը նա կարևոր է համարում պարզելու այդ խնդիրները և այն ժամանակ միայն Խորհուրդը, վերստին քննելով այդ հարցը, կարող է ներկայացնել իր մշակած ծրագիրը ընդհանուր ժողովի հայեցողութեան։

Այդ խնդրի առիթով եղան հետևեալ առաջարկութիւնները։

Յով. Մալխասեան։ Քանի որ Խորհուրդը ունեցել է նախապատրաստական ժողովներ յատուկ այդ խնդրին վերաբերեալ, ուրեմն նա աւելի ձեռնհաս է որոշել՝ ինչ հաստատութեան վրայ աւելի նպատակայարմար է կանգ առնել։

Ես կառաջարկէի, որ ինքը Խորհուրդը իր կարծիքը յայտնէր և եթէ կարելի է, նոյն իսկ մի ամփոփ զեկուցում ներկայացնէր ընդհանուր ժողովին։ Միայն այդ առիթով մի ցանկութիւն կարելի է այժմ և եթ յայտնել, դա այն է, որ հիմնուի մի ուժեղ և հաստատուն բան։

Առաքել Բաբախանեան (Լէօ)։ Ես ներկայ էի այդ խորհրդակցական ժողովներին և եթէ այնտեղ 10 առաջարկութիւններ եղան, այս ժողովում առաջարկների քանակը կարելի է նոյն իսկ կրկնապատկել։ Դժուար է այստեղ այդ խնդիրը որոշել։ Առաջարկուած էր ընդհանուր ուսուցչական կամ դպրոցական ֆօնդ հիմնել, որի գոյութիւնը ապահովելու համար դիցուք կհարկաւորւի 30 հազար

բուրլի։ Բայց հարց է, արդեօք կունենա՞նք այդ գումարը։ Ուրեմն նախ և առաջ հարկաւոր է նուէրներ հաւաքել, ֆոնդ հիմնել, ապա որոշել թէ ինչ հիմնարկութեան նուիրաբերել այդ գումարը։ Նուէրների հանգանակած գումարը ինքը ցոյց կտայ, թէ ինչ հարկաւոր է անել։

Խարազեան Սարգիս։ Իւրաքանչիւր հիմնարկութեան գոյութիւնը պահպանելու համար հարկաւոր է նախ և առաջ նրա բիւջէն որոշել, նախահաշիւը պատրաստել։ Դիցուք, որոշում էք հիմնել աշխատանքի տուն։ Բայց չէ՞ որ այդ տունը պահելու և նրա մշտական գոյութիւնը ապահովելու համար հարկաւոր է մի որոշ դրամագլուխ։ Ուրեմն, դրանից և պէտք է սկսել՝ ապա կորոշուի ձեր անելիքը։

Ղազարոս Աղայեան։ Զպէտք է անուն տալ թէ ինչ բանի համար էք հանգանակութիւն անում։ Պէտք է նախ և առաջ դրամական միջոցներ ժողովել։

Մեզ հարկաւոր են շատ հիմնարկութիւններ, բայց ամեն բան չենք կարող անել, դա մեր ոյժերից վեր է. կարելի է ցանկանալ այն, ինչ որ կարող ենք ունենալ։

Այսքան միայն այժմ կարող եմ ասել, որ մենք պէտք է հիմնենք այնպիսի հաստատութիւն, որ զուտ ազգային, զուտ հայկական լինի, բայց նախ և առաջ հարկաւոր է գումարի հանգանակութեան մասին հոգալ։

Մակար Չմշկեան։ Ով ինչ առաջարկութիւն է արել, թող գրաւոր զեկուցում տայ այդ խնդրի մասին և նախահաշուի հետ ներկայացնէ ժողովին, որից պարզ կերևայ՝ թէ ինչն է աւելի նպատակայարմարը և ձեռնտու մեր ընկերութեան շահերի համար։

Տիգրան Յովհաննիսեան։ Իմ կարծիքով չէ կարելի դիմել հանգանակութեան, մինչև նախապէս չորոշուի թէ ինչ հաստատութեան համար էք փող հաւաքում, պէտք է մի նպատակ որոշել և ապա դիմել հանգանակութեան։ Ուսուցչական ֆոնդի հիմնարկութիւնը կարելի է համարել ամենահամակրելի առաջարկ։ Ուսուցիչները անանուն հերոսներ են, որոնց ուսերի վերայ է ծանրացած ժողովրդի լուսաւորութեան և յառաջադիմութեան վսեմ գործը նրանք են, որոնք նիւթապէս և վարձատրութեան տեսակէտից զրկուած են։

Վարժապետներին պէտք է ապահովել մի հաստատուն ֆոնդով, մանաւանդ ծխական դպրոցի վարժապետին, որը կարողանար իր կեանքի ծանր ճգնաժամին միշտ ապաւինել ֆոնդի օգնութեան։

Ուրեմն գաղափարական և թէ այլ տեսակէտներից կարևոր և համակրելի առաջարկ, որ կարելի է անել, դա ընկերութեան 30 ամեայ յոբելեանի առիթով ուսուցչական ֆոնդ հիմնելն է։

Խորհրդի նախագահ՝ Ս. Յարութիւնեան։ Այս խնդրին հարկաւոր է լուրջ վերաբերուել։ Ընկերութիւնը 30 տարի գոյութիւն ունի, ուրեմն հարկաւոր է պատշաճաւոր կերպով տօնել յոբելեանը։ Մասնաւոր խորհրդակցութեան արձանագրութիւնից երևում է, որ այնտեղ տարբեր կարծիքներ են արծարծուել, թէ ինչ եղանակով վայելուչ է յաւերժացնել ընկերութեան յոբելեանը։ Այժմ Խորհուրդը սպասում է ընդհանուր ժողովից որոշ հրահանգներ և ցուցմունքներ, որ ըստ այնմ նա կարողանայ մշակել այդ խնդրին վերաբերեալ մի ծրագիր։

Մեծ նշանակութիւն ունի ինչ դրօշակի տակ պէտք է կանգառնէ մեր վերջնական որոշումը, ըստ այնմ և ժողովուրդը կվերաբերուի. մէկ խօսքով ընդհանուր ժողովը պէտք է որոշ դիրեքտիվներ տայ Խորհրդին և որովհետև այժմ Խորհուրդը պատրաստ և մշակուած ծրագիր չունի, ես առաջարկում եմ յետաձգել մի շաբաթով այս խնդրի վերջնական լուծումը, որպէսզի Խորհուրդը այդ ժամանակամիջոցում կարողանայ ընդհանուր ժողովի տնօրինութեան ներկայացնել իր մշակած ծրագիրը։ Ես գտնում եմ սխալ այն կարծիքը, թէ իբր հարկաւոր է նախ և առաջ ժողովարարութեան դիմել, այստեղ նշանակութիւն ունեցող հանգամանքը՝ նպատակն է, եթէ դիմում էք ժողովրդին հանգանակութեան համար, պէտք է առաջ նպատակը որոշէք, պէտք է յայտնէք թէ ինչ բանի համար էք ժողովարարութիւն անում։ Ուստի ես առաջարկում եմ այսօր յետաձգել այս խնդրի որոշումը, իսկ Խորհուրդը մի շաբաթից յետոյ կներկայացնէ ընդհանուր ժողովին իր մշակած ծրագիրը։

Ժողովը լսելով վերոյիշեալ անձանց յայտնած կարծիքները, որոշեց յանձնարարել Խորհրդին ներկայացնել իր յոբելեանական ծրագիրը յաջորդ ընդհանուր ժողովին, որ նշանակուեց շաբաթ յունիսի 4-ին երեկոյեան ժամը 7 և կէսին։

Ընդհանուր ժողովի նախագահ՝

Բժշկապետ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆՑ

Պաշտօնակատար քարտուղարի՝

ՅՈՎՀ. ՍՊԵՆԴԻԱՐԵԱՆՑ

II

1911 թուին յունիսի 4-ին երեկոյեան ժամը 8-ին կայացաւ Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան մայիսի 30-ի ընդհանուր ժողովի շարունակութիւնը նախագահութեամբ բժշկ. Բ. Նաւասարդեանի և քարտուղարութեամբ Խորհրդի անդամ Յ. Շահնազարեանի։

Նիստը բանալով, նախագահը յայտնում է, որ այսօրուայ օրակարգի հարցերն են. 1) Ընկերութեան երեսնամեայ յոբելեանի տօնելը։ 2) Խորհրդի հերթով հեռացող 4 անդամի, մի փոխանդամի, վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամների և փոխանդամների ընտրութիւնները և 3) ընթացիկ հարցեր։

Ն. Աբրահամեանը ձայն խնդրելով, կամենում է մի հարցապնդում անել Խորհրդին, այդ օրերը մի լրագրում լոյս տեսած լուրի առթիւ, սակայն նախագահը պարզում է որ այդ չի կարելի, որովհետև այս ժողովը շարունակութիւն է նախկին ժողովի, որի ժամանակ այդ լուրը չկար, իսկ այսօր էլ օրակարգում այդպիսի կէտ չկայ, խնդրում է անցնել օրակարգին։

Այնուհետև Խորհրդի անդամ պ. Ա. Սարուխանեանը կարդում է Խորհրդի զեկուցումը ընկ. երեսնամեայ յոբելեանը տօնելու առթիւ, որով առաջարկում է հիմնել դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդ, (30 ամեայ յոբելեանի առթիւ) նպաստելու ա. դպրոցական շէնքեր շինելու և նոր դպրոցներ հիմնելու, բ. օգնելու չքաւոր և ծեր ուսուցիչներին և նպաստելու նրանց ամառային ամիսներին զանազան կուրսերում կատարելագործուելու համար։ Բացի այդ ընդունել նաև յատուկ նուէրներ։

Խորհրդի փոխանդամ Ն. Ղալայեանը, ասում է, որ ինքը միանալով այդ առաջարկին, միևնոյն ժամանակ բարւոք է համարել հիմնել ֆոնդ ժողովրդական գրադարաններ բանալու և ձրի բաժանելու համար գրքեր հրատարակելու։ Շահնազարեանը, իբր Խորհրդի քարտուղար, պարզում է որ այդ բանը մտած է Խորհրդի արձանագրութեան մէջ, իսկ այստեղ զեկուցւում է միայն նրա որոշումը և ոչ թէ Խորհրդի նիստում յայտնուած ցանկութիւնները, որպիսիք առաջարկուեցին և միւս անդամների կողմից։

Հ. Առաքելեան յայտնում է, որ ինքը իր կողմից առաջարկում է հիմնել գրական ֆոնդ, որի կարիքը վաղուց նկատելի է։ Թող Բարեգործական Ընկերութիւնը նախաձեռնող հանդիսանայ այդ

բանին, իսկ հասարակութիւնը կնպաստի դրան, նման ֆոնդի սկիզբը մեր ընկերութիւնը կարող է դնել, դէպի որը հասարակութիւնը միշտ ունեցել է հաւատ։

Յ. Ս. Մալխասեան նկարագրելով ուսուցիչների կրած նեղութիւնները և նրանց տուած օգուտը հասարակութեան, ասում է, դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդը չբաժանել մասերի, այլ յատկացնել միմիայն ուսուցիչների ապահովութեան, որոնք լինելով մեր չարքաշ աշխատաւորները, միանգամայն զուրկ են որ և է ապահովութիւնից, Բարեգործական Ընկերութիւնը պէտք է գէթ մասամբ ապահովէ նրանց։

Տիկին Վ. Մամուլեան ասում է, որ այդ բոլորն էլ բարի նպատակներ են, սակայն Բարեգործական Ընկերութեան պարտքն է նախ օգնել և նպաստել չքաւորներին, տնանկներին և ծերերին, ուստի առաջարկում է հիմնել աշխատանքի տուն, մանաւանդ որ այդ բանը քիչ դրամագլխով էլ կարելի է իրագործել։

Գ. Վարդանեան շնորհաւորում է Խորհրդի առաջարկը, որ յիշել է ուսուցիչներին և մտածում է նրանց ապահովութեան համար. ուսուցիչները մեր խաւար գիւղերի լուսատու ջահերն են ներկայանում, սակայն ոչ ոք նրանց համար չի մտածում և նրանց չի մօտենում, գովելով Խորհրդի ընդունածը, առաջարկում է միանալ նրան։

Ս. Մելքումեան ասում է, որ ուսուցիչների ապահովութեան ֆոնդի հարցը ինքն է առաջարկել դեռ 3-4 տարի սրանից առաջ, այժմ, երբ առիթը ներկայացել է, օգնենք նրանց, նա աւելի բարւոք է համարում բաժանել դպրոցականը, և հիմնել միմիայն ուսուցիչներին խնամող ֆոնդ։

Ա. Բաքախանեան ասում է, որ ուսուցիչները ժիր և օգտակար գործիչներ են և միևնոյն ժամանակ անապահով վիճակի մէջ, այդ մեզ բոլորիս յայտնի է և բացատրելու ոչ մի կարևորութիւն չի զգում, բայց արդեօք այդ առաջարկ մտցնողները մտածե՞լ են թէ դրանք ինչ թիւ են կազմում։ Մի քանի տարի առաջ, երբ ուսուցիչներից ցենզ էր պահանջւում, պարզուեց որ դրանց թիւը մօտ 500 է, այժմ, ի հարկէ, աւելի շատ կլինի և դրանց նպաստելու համար մի քանի հարիւր հազար րուբլիները ոչինչ չեն կարող անել, իսկ աւելին ժողովել, մենք դժուար թէ կարողանանք, քանի որ մենք ուսումնարաններ հիմնելու գործում մեծ եռանդով աշխատելուց յետոյ այժմս հազիւ կարողանում ենք տարեկան 11000 ր.

ծախսելու, որ մի կաթիլ է ծովի մէջ, ապա ուրեմն հիմնել մի ֆոնդ, որ միայն անունով պէտք է լինի և ոչ իսկական գործ, իզուր է, ուստի առաջարկում է հիմնել գրական ֆոնդ։

Ս. Յարութիւնեան ասում է, որ այս ժողովում մենք անկարող ենք խիստ կերպով որոշելու, թէ ինչ նպատակի պէտքէ յատկացնենք նուէրները, դրանով մենք կսահմանափակենք նուիրատուների կամքը, որ ցանկալի չէ. այս ժողովը պէտք է կրի խորհրդակցական կերպարանք, մենք միայն յայտնելու ենք ցանկութիւններ, իսկ նուիրատուներին պէտք է ազատ թողնել, ով ինչ նպատակի կամենայ նուիրի. մենք պէտք է միայն յայտնենք, որ նուէրները գործադրուելու են մեծ մասամբ գաւառների համար կուլտուրական նպատակներով, կարող ենք աւելացնել և գրական ֆոնդը, իսկ երբ նուէրներ կստացուին յոբելեանի առթիւ, այն ժամանակ պէտք է նորից կազմել ընդհանուր ժողով և նուիրատուների հետ համաձայնութեան գալով, յատկացնել մէկ կամ աւելի նպատակների, որոնք նախատեսնուած են ընկ. կանոնադրութեան մէջ. այժմ միայն պէտք է յայտարարել հետևեալը ա) որ նուէրները, ինչպէս ասուած է վերև, յատկացնուելու են գաւառների կուլտուրական-կրթական կարիքներին և բ) որ ժողովը իր առաջի ընդհանուր ժողովում բարւոք համարեց այդ կարիքներից գերագոյն համարել դպրոցների և ուսուցիչների ապահովութեան խնդիրը, որի համար կարևոր է համարում հիմնել յատուկ ֆոնդ ի յիշատակ յոբելեանի։

Տ. Յովհաննիսեան ասում է, որ այս ժողովը պէտք է վճռի, թէ ինչ նպատակի պէտք է յատկացնի գումարը. մենք հէնց դրա համար էլ հաւաքուել ենք, սակայն միացնել ուսուցչական-դպրոցականին և գրական ֆոնդը, գտնում է աւելորդ, որովհետև գումարը նախ շատ մեծ չի լինել, հետևապէս երկուսին հազիւ բաւարարութիւն տայ, ուր մնաց թէ երեքին, բացի այդ, գրական ֆոնդ կարելի է հիմնել յաջորդ տարի, երբ լրանում է տպագրութեան 400 տարին և լաւ առիթ է ներկայանում այդ ֆոնդի հիմնելուն, ինքը առաջարկում է հիմնել միայն ուսուցչական ֆոնդ։

Գ. Կաֆեան ասում է, որ ուսուցիչն էլ նոյն հայ ժողովուրդն է, ինչպէս այս վերջինս միշտ թշուառութեան և նեղութեան մէջ է, նոյն է և նրա ուսուցիչը, մենք միշտ եղել ենք նեղութեան մէջ և լինելու ենք, դա մի պատմական իրողութիւն է, որի դէմ մենք ոչինչ չենք կարող անել, մեզ հարկաւոր չէ ստեղ-

ծել փառաւոր ֆոնդեր, ույժ տանք ունեցածներիս. այն է դպրոցական ֆոնդին։

Իշխ. Մ. Թումանեան ասում է, որ գրական և դպրոցական ֆոնդեր մենք ունենք, հետևապէս դա նոր բան չէ, ուստի առաջարկում է հիմնել ուսուցչական ֆոնդ։

Յ. Թումանեան, գրական ֆոնդը համարելով լաւ, թողնում է յաջորդ տարուայ, տպագրութեան 400 ամեայ յոբէլեանին, իսկ այժմս առաջարկում է ուժեղացնել դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդը։

Ա. Աւագեան, յայտնելով իւր ուրախութիւնը, որ Բարեգործական Ընկերութիւնը ասում է իւր հեղինակաւոր խօսքը յօգուտ ուսուցիչների, միանում է դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդ հիմնելու գաղափարին։

Գ. քահանայ Երզնկեանը, առաջարկում է աւելացնել դպրոցական ֆոնդը, որով հնարաւորութիւն կունենանք նպաստների քանակն աւելացնելու, որ և կը ծառայի իբր ապահովութիւն և մեր ուսուցիչներին։

Ս. Խարազեան, այն կարծիքն է յայտնում, որ նպատակը թողնուի անորոշ, քանի որ բոլոր յիշուածներն էլ ցանկալի են, ուստի ներկայիս ժողովը թող յայտնի միմիայն ցանկութիւններ, որով կառաջնորդուեն յոբէլեանի առթիւ նուիրուելիք գումարների գանձման ժամանակ։

Նախագահը ամփոփելով հարցերը, քուէարկութեան է դնում հետևեալ բանաձևերը։

1) «Այժմեանից որոշել հիմնուելիք ֆոնդի նպատակը», թէ ոչ։ Ժողովականք բաց քուէարկութեամբ ցանկութիւն են յայտնում, որ որոշուի։

Հ. Առաքելեանի հարցման, թէ Խորհուրդը ինչ է առաջարկում, հիմնել մի ֆոնդ, ուսուցչական-դպրոցական անունով, թէ՞ երկու՝ ուսուցչական և դպրոցական։ Խորհրդի նախագահը բացատրում է, որ Խորհուրդը առաջարկում է հիմնել երկու ֆոնդ, ուսուցչական և դպրոցական, թէև մի, այսինքն ուսուցչական-դպրոցական ֆոնդին էլ նա դէմ չէ։

Նախագահը, այդ պատճառաւ երկուսն էլ դնում է քուէարկութեան, այն է. 1) «հիմնել դպրոցական և ուսուցչական ֆոնդ» առանձին-առանձին և 2) «հիմնել դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդ»։ Երկու բանաձևերն էլ մերժւում են։

Որովհետև տ. Վ. Մամուլեան հրաժարւում է իւր առաջարկութիւնը՝ «հիմնել աշխատանքի տուն», դնել քուէարկութեան, ուստի նախագահը հերթով դնում է քուէարկութեան միւս յայտնած ցանկութիւնները, այն է. հիմնել «Տարրական դպրոցներ, ժողովրդական գրքեր հրատարակելու և գրադարաններ բանալու համար ֆօնդ» և «Գրական ֆօնդ», երկու բանաձևերն էլ մերժւում են համարեա միաձայն։ Ապա քուէարկւում է հիմնել 1) «Դպրոցական ֆօնդ» որը անցնում է 26 ձայնով ընդդէմ 20-ի «Ուսուցչական ֆօնդ», որը նոյնպէս անցնում է 20 ձայնով ընդդէմ 19-ի։

Կ. Տիրինեան ասում է, որ թէև «դպրոցականը» աւելի շատ ձայն է ստացել, սակայն «Ուսուցչականն» էլ չի մերժւել և յօգուտ այդ երկու նպատակների տուած ձայների մէջ այնչափ փոքր է զանազանութիւնը, որ դժուար է առաւելութիւն տալ մէկին և բացասել միւսը, ուստի ցանկութիւն է յայտնում ունենալ երկուսն էլ, թէ դպրոցականը և թէ ուսուցչականը։

Ս. Յարութիւնեան յայտնում է, որ ժողովականների որոշումներից նկատուեց, որ երկու նպատակն էլ համակրելի են, ուստի առաջարկում է նորից քուէարկել Խորհրդի առաջարկը, այն է «Երեսնամեայ յօբէլեանի առթիւ հիմնել դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդ»։

Գ. Վարդանեան միանում է Ս. Յարութիւնեանի ասածին։

Ս. Չերքեզեան ասում է, որ թէ այդ և թէ միւս բանաձևերն առանձին-առանձին դրուեցին քուէարկութեան և իրենց որոշումը ստացան։ Վերջին երկու հարցերը շատ գեղեցիկ կերպով պարզուեց թէ դրական և թէ բացասական կողմից և շատ ճիշտ երևաց, որ «դպրոցական ֆօնդը» աւելի շատ ձայն է ստացել ուրեմն և լուծումն է ստացել, հետևապէս ոչ մի նոր քուէարկութեան կարիք չկայ։

Ծ. Յովհաննիսեան ասում է, որ այդ երկու առաջարկութիւնն էլ անցել են, միայն մի թիւրիմացութեամբ, մէկը մի քանի ձայն աւել է ստացել միւսից, առաջարկում է քուէարկել նորից «Ուսուցչական-դպրոցական ֆօնդ» բանաձևը։

Ա. Պապովեան ասում է, որ ենթադրութեանց կարիք չկայ, խնդրում է Նախագահին պատասխանելու-արդեօք «դպրոցական ֆօնդը» ձայների բազմութեամբ անցա՞ւ, թէ ոչ։ Նախագահը դրական պատասխան է տալիս։ Ապա հարցնում է, որ և է առիթ կա՞յ այդ հարցերին դիմելու։ Նախագահը ասում է, որ ինքը ոչինչ չունի, բայց ժողովականները ցանկանում են խօսել։

Բժ. Ա. Ջարգարեանը ասում է, որ ընդունուած է թէ «դպրոցական» և թէ «Ուսուցչականը», այսինքն այն, ինչ առաջարկում էր Խորհուրդը։

Յ. Թումանեան ասում է, որ ինքը թէ և ձայն է տուել յօգուտ «դպրոցական ֆօնդի» սակայն «ուսուցչականին» էլ դէմ չի. ուստի չի ցանկանում այդպէս շտապողական անցնել այդ և եթէ այդպէս մնայ, ինքն առաջինը կլինի բողոքողը այդ մասին։ Մենք այլ ևս ոչ մի առիթ չենք ունենալ ուսուցիչների ապահովութեան հարցին դառնալու, հետևապէս և յարմար դէպքից պէտք է օգտուել։

Ա. Սարուխանեան ասում է, որ Խորհուրդը ընդհանուրի տրամադրութեամբ դրել է այդ հարցը, բայց քանի որ այսպիսի ձև ստացաւ, ուստի նորից պէտք է հարցնել ժողովի ցանկութիւնը։

Զ. Մամուլեան յայտնում է, որ ժողովը հէնց սկզբից որոշեց հիմնուելիք ֆօնդը յատկացնել մի նպատակի և նա ամեն մի առաջարկութիւն առանձին-առանձին քուէարկելով որոշեց հիմնել «դպրոցական ֆօնդ», այլ ևս ինչ կարիք կայ նոր քուէարկութեան։

Նախագահը այդպէս թեր և դէմ խօսակցութեանց պատճառաւ քուէարկում է հետևեալ բանաձևը. «ժողովականք ցանկանո՞ւմ են նորից քուէարկել Խորհրդի առաջարկը, այն է հիմնել դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդ», ժողովը 32 ձայնով որոշում է նորից քուէարկել։

Մի քանիսը բողոքում են այդ ձևով որոշումներ կայացնելու դէմ, առարկելով, որ դա ապօրինի է։

Նախագահը, յայտնում է, որ ժողովը ձայների բազմութեամբ ցանկութիւն է յայտնում նորից քուէարկել Խորհրդի առաջարկը, այն է հիմնել «դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդ», որը և դնում է քուէարկութեան։

Ս. Չերքէզեան նորից բողոքում է. ասելով որ այդ ապօրինութիւն է, բարձրանում է աղմուկ, Նախագահը առաջարկում է ժողովականներին յայտնել իւրեանց վճիռը դրուած հարցի առթիւ։ Ժողովականները 32 ձայնով որոշում են ընդունել Խորհրդի առաջարկը, այն է, հիմնել «դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդ»։ Այս հարցի քուէարկութեանը ներկայ էին 51 անդամ։

Ա. Բաբախանեան յայտնում է, որ ժողովականներից շատերը արդէն հեռացել են, ուստի այդ որոշումը գտնում է սխալ։

Նախագահը ասում է, որ «դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդը»

այնքան համակրելի գործ է և ամեն մի հայի սրտի մօտ, որ ոչ ոք նրան դէմ չի լինիլ և եղած թերութիւններն էլ հարթուած կհամարուին։

Ժողովականները ծափահարութեամբ յայտնում են իրենց գոհունակութիւնը։

Այնուհետև ժողովը անցնում է օրակարգի միւս հարցին, անդամակցական վճարների պակասեցման խնդրին։ Այս առթիւ Խորհրդի նախագահը ասում է, որ վաղուց նկատելի էր անդամակցական վճարի 5 ր. ծանր լինելը, մանաւանդ գաւառական քաղաքների և գիւղերի համար, ուստի Խորհուրդը առաջարկում է պակասեցնել այդ գումարը, թողնել նահանգական քաղաքների համար 5 ր. իսկ ուրիշ տեղերի համար դարձնել՝ գաւառական քաղաքներում 3 ր. իսկ գիւղերում 2 ր.։

Տ. Յովհաննիսեան, իբրև Ախալքալաքի ճիւղի ներկայացուցիչ, ասում է որ այնտեղի ճիւղի վարչութիւնը իրեն գրել է, յայտնելու ժողովին, որ տեղական բնակիչների համար 5 ր. լինի վճարը թէ 3 միևնոյն է, ուստի ցանկալի է համարում նահանգական քաղաքներին թողնել 5 ր. գիւղերին 3 ր. իսկ գաւառական քաղաքներինը թողնել տեղական վարչութեանց հայեցողութեան։

Մի քանիսը յայտնում են, որ վճարների պակասեցնելը լինի ընդհանուրի համար, միւսները որ լինի մի քանի կարգի անդամներ օրինակ 5, 3 և 2 րուբլի վճարողներ, միւսները միանում են Խորհրդի առաջարկին։ Նախագահը քուէարկութեան է դնում Խորհրդի առաջարկը, այն է՝ «պակասեցնել անդամակցական վճարների քանակը, դարձնելու գաւառական քաղաքների համար 3 ր. գիւղերի—2 ր. իսկ նահանգական քաղաքներինը թողնել նոյնը 5 ր.» Ժողովականները 46 ձայնով ընդդէմ 4-ի որոշում են ընդունել։

Ապա նախագահը առաջարկում է կատարել ընտրութիւն հերթով հեռացող Խորհրդի անդամների՝ պ.պ. Ս. Յարութիւնեանի, Ա. Սարուխանեանի, Յ. Շահնազարեանի և տ. Հ. Առստամեանի փոխարէն։

Ժողովականները միաձայն խնդրում են բաց քուէարկութեամբ վերընտրել բոլորին էլ։

Ս. Յարութիւնեան և Ա. Սարուխանեան հրաժարւում են ընտրուելուց։ Յ. Շահնազարեանը խնդրում է նաև իր փոխարէն ընտրել ուրիշին։ հակառակ դէպքում ապագայում վատ օրինակ չլինելու համար, ընտրութիւնը կատարել գաղտնի քուէարկութեամբ։

Ժողովականները խնդրում են բոլորին էլ մնալու, ի նկատի ունենալով նրանց արդիւնաւէտ գործունէութիւնը։ Պարզւում է որ պ. Ա. Սարուխանեանը հրաժարւում է, քաղաքից հեռանալու պատճառով, ուստի ժողովականները յայտնելով պ. Ա. Սարուխանեանին իրենց շնորհակալութիւնը, միւսներին նորից խնդրում են մնալ և միաձայն բաց քուէարկութեամբ, որին յակամայից համաձայնում է և պ. Շահնազարեանը, վերընտրում են Խորհրդի անդամութեան պաշտօնով տ. Հ. Առստամեանին, պ.պ. Ս. Յարութիւնեանին և Յ. Շահնազարեանին, որոնց ընտրութիւնն ընդունւում է ծափահարութեամբ։ Չորրորդ անդամի՝ պ. Ա. Սարուխանեանի տեղ, նոյնպէս միաձայն և բաց քուէարկութեամբ ընտրւում է իշխանուհի Մարիամ Թումանեանը, իսկ փոխ-անդամ պ. Կարապետ Տէրեան։

Վերստուգիչ յանձնաժողովի անդամներ վերընտրուեցին միաձայն, բաց քուէարկութեամբ՝ պ.պ. Ս. Շահվերդեան, Ա. Աւագեան և Ս. Խարազեան. փոխանդամներ պ.պ. Մ. Մաղաքեան և Ջահանգիր Աթայեան։

Ժողովը փակուեց գիշերուայ ժամը 11-ին։

Ընդհ. ժողովի նախագահ՝

Բժշկապետ Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ

Քարտուղար՝

Յ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

Ա Ր Ձ Ա Ն Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան ընդհանուր ժողովի կայացած դեկտեմբերի 18-ին 1911 թ. ընկերութեան երեսնամեայ յօբելեանի առթիւ։

1911 թուի դեկտեմբերի 18-ին Արտիստիքական ընկերութեան դահլիճում կայացաւ Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան յօբելեանական հանդիսաւոր ընդհանուր ժողովը, մասնակցութեամբ Բ. Ընկերութեան բազմաթիւ անդամների և կողմնակի անձերի, ի թիւս որոց ներկայ էին և Կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակցելու եկած տաճկահայ պատգամաւորներից մի քանիսը, ինչպէս պատրիարքի ներկայացուցիչ Յակոբ—Աշոտ եպիսկոպոսը, Թորգոմ եպիսկ., Նշան վարդապետ Գրիգորիս վարդապետ, Երուանդ Տէր-Անդրէասեանց, Միհրդատ Հայկազն, Թէքէյեան և այլք։

Խորհրդի նախագահ պ. Ս. Յարութիւնեան, ցերեկւայ ժամը 12 և կէսին բանալով նիստը, խնդրում է ընտրել ընդհանուր ժողովի համար նախագահ։

Ժողովականները նախագահ են ընտրում ընկերութեան հիմնադիր և պատուաւոր անդամ բժշկապետ Բագրատ Նաւասարդեանին, որի ընտրութիւնն ընդունւում է բուռն ծափահարութեամբ։

Նախագահը բռնելով իւր տեղը, շնորհակալութիւն է յայտնում իրեն ցոյց տուած պատուի համար։ Նա շնորհաւորում է ընդհանուր ժողովին ընկերութեան երեսնամեայ գոյութեան առթիւ, յայտնում է, որ ընկերութիւնը սկիզբն է առել սովի և պատերազմի տարին, որպէսզի սփոփի և մխիթարի բազմաթիւ որբերի, այրիների և չքաւորների կարիքը։ Բարեգործական Ընկերութիւնը պատուով է տարել իւր վերայ դրած պարտականութիւնն ու յոյսերը և այսօր նրա բազմաթիւ ճիւղերը և ընդհանրապէս ընկերութեան ներկայ դրութիւնը ցոյց են տալիս, որ հասարակութիւնն էլ մեծ հաւատով և վստահութեամբ է վերաբերուել դէպի նա, իսկ նրա վարիչ-

ներն ոչ մի եռանդ չեն խնայել ընկերութեան բարգաւաճման և հարատեւութեան համար։ Նախագահը, վերջացնելով իր շնորհաւորական խօսքը, առաջարկում է յոտընկայս յարգել ընկերութեան հովանաւորի Մատթէոս Կաթողիկոսի յիշատակը, որ և կատարւում է։ Ապա առաջարկում է յարգել, ոտքի կանգնելով, ընկերութեան բոլոր հանգուցեալ բարերարների և գործիչների յիշատակները, որ նոյնպէս ընդունւում է միահամուռ, որից յետոյ անցնում են օրուայ հարցերին։

Խորհրդի անդամ բժ. Բ. Աղասարեանը կարդում է ընկերութեան երեսնամեայ գոյութեան համառօտ զեկուցումն, որից երեւում է, որ ընկերութիւնը իւր գոյութիւնը, սկսելով շատ նեղ սահմաններում, աստիճանաբար բարգաւաճում և հարստանում է, շնորհիւ հասարակութեան դէպի ընկերութիւնն ունեցած հաւատի և մի շարք բարերարների արած խոշոր նուիրատուութեանց։ Այժմ ընկերութիւնն ունի քառասունից աւելի ճիւղեր, պահում է որբանոց, աշակերտական ճաշարան, գրադարան-ընթերցարան և այլն։ Վերջացնում է զեկուցումն, յորդորելով ամեն մի հայի նպաստել ընկերութեանը։

Զեկուցման ընթերցումից յետոյ յատուկ այդ օրուայ համար պատրաստած երգեցիկ խումբը երգում է «Որ վառեցեր» օրհներգը։

Օրուայ հարցերի երկրորդ կէտն էր, ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ԿՈՎԿԱՍԻ Փոխարքայ Կոմս Ի. Ի. ՎԱՐԱՆՑՈՎ-ԴԱՇԿՈՎԻՆ և նորա ամուսին ԵԼԻԶԱՎԵՏԱ ԱՆԴՐԷԵՒՆԱՅԻՆ ընկերութեան պատուաւոր անդամ ընտրելը։

Խորհրդի նախագահ Ս. Յարութիւնեանն ասում է, որ ընկերութեան երկրորդ սահմանափակ շրջանից դէպի երրորդ՝ լայն շրջանը անցնելուն անսահման կերպով նպաստել է երկրիս Կառավարչապետը, ներկայումս էլ նա միշտ բարեացակամ վերաբերմունք է ցոյց տուել դէպի ընկերութիւնը, չի եղել մի դէպք, երբ Խորհուրդը դիմէր նրան որ և է խնդրով և նա մերժէր, հէնց մօտերս նա առանց որևէ խոչընդոտների և դժուարութեան թոյլ տուեց ժողովարարութիւն անել ամբողջ Կովկասում յօգուտ Դպրոցական-ուսուցչական ֆոնդի։ Ոչ պակաս բարեացակամ է վերաբերուել և Կոմսի ամուսին ԵԼԻԶԱՒԵՏԱ ԱՆԴՐԷԵՒՆԱՆ, ամեն տարի և ամեն առիթից օգտուելով, նա իւր լուման չի զլացել մտցնելու ընկերութեան գանձարանը, յօգուտ ընկերութեան ոչ մի երեկոյթ

չէ եղել, որ նա չյաճախէր, որով բացի նիւթականը, մեծ օգուտ է բերել և բարոյապէս, բարձրացնելով ընկերութեան հեղինակութիւնը հասարակութեան աչքում։ Ընկերութիւնը ստանալով Կոմսից և Կոմսուհուց այսպիսի բազմաթիւ բարիքներ, նրա վրայ պարտականութիւն կայ երախտագիտական զգացմունքներ յայտնելու, ընտրելով նրանց ընկերութեան պատուաւոր անդամներ։

Ժողովականներն ընդունում են այս առաջարկը բուռն ծափահարութեամբ և ընտրում են պատուաւոր պատգամաւորներ՝ պ. պ. բժշ. Բ. Նաւասարդեանին Ս. Յարութիւնեանին, Թիֆլիսի քաղաքագլուխ Ա. Խատիսեանին և Խորհրդի անդամ տիկ. Հ. Առստամեանին ժողովից յետոյ ներկայանալ Փոխարքային և նրա ամուսնուն մատուցանելու պատուաւոր անդամութեան վկայագիրները։

Երգեցիկ խումբը երգում է «Գարուն»-ը։

Ընդհանուր ժողովի հարցերը վերջացած լինելով, սկսւում է երեսնամեայ յօբելեանի առթիւ ստացուած գրութիւնների, հեռագրերի և ներկայ եղողների շնորհաւորութիւնները։ Առաջինը կարդացւում է Կաթողիկոսական Տեղապահ Գէորգ Արքեպիսկոպոս Սուրէնեանի օրհնութիւնը, որ լսւում է նախագահի առաջարկութեամբ յոտնկայս։

Ապա շնորհաւորում է մի ճառով Սեբաստիոյ առաջնորդ Թորգոմ եպիսկոպոսը, որ շեշտում է բարեգործութեան հիմք ծառայող կազմակերպուած սիրոյ մասին, նա ասում է, որ բարեգործութեան հէնց գաղափարը սէր է, առանց որի ոչ մի բան չի կարող յարատև լինել և երջանիկ են այն ազգերը, որոնք զգում են իրենց մերձաւորի դժբախտութիւնը, սիրոյ ձեռք են կարկառում նրան և հայը, որ շարունակ մատնուած է եղել զրկանքների, անշուշտ չէր կարող զգալ այդ, որին ապացոյց, ահա այս ընկերութիւնն է, որ երեսուն տարի ձեռք է մեկնում ամեն մի անհատի, երբ նա թշուառութեան մէջ է գտնւում։ Թորգոմ սրբազանը ցանկութիւն է յայտնում, որ ապագայում ևս այդ ընկերութիւնը ընթանայ իւր ծրագրած ուղիով, օգնելով հասարակութեանը աւելի ևս լայն ձևով։

Նախագահը յայտնում է, որ ընկերութեան հիմնուելու օրերին մեծ աջակցութիւն ցոյց տուած դրամատուրգ պ. Գ. Սունդուկեանը յայտնել է, որ հիւանդութեան պատճառաւ անկարող լինելով այս հանդիսաւոր նիստին ներկայ գտնուել, ուղարկել է իւր շնորհաւորութիւնները։

Ապա քաղաքագլուխ Ա. Խատիսեանը ռուսերէն լեզուով շնոր-

հաւորեց ընկերութեան 30-ամեակը, որի բազմաթիւ ճիւղերը ցրուած են Կովկասի զանազան անկիւններում իբրև մի-մի կանթեղ, այնպէս, ինչպէս աստղերը երկնքում և վերջացրեց իւր խօսքը բարեմաղթութեամբ, որ հայ ազգը չզլանայ իւր լուման տալ այս կուլտուրական մեծ գործօնին, որով կխրախուսի նրա գործիչներին այսուհետև աւելի եռանդով նուիրուելու ընկերութեան գործունէութեանը։

Թրքահայ պատգամաւոր պ. Թէքէեան խօսեց Եգիպտոսի «Ընդհանուր Միութեան» անունից, նա ցոյց է տալիս մի շարք ընդհանուր պատճառներ, որոնք ծնել են այդ երկու ընկերութիւններին, ապա իրենց նպատակները, որ շատ քիչ են զանազանւում և ցանկութիւն է յայտնում երկուսին ևս առատ միջոցներ իրագործելու իրեն ծրագրած բոլոր նպատակները։

Այնուհետև խօսում են ներկայ եղող պատգամաւորներ՝ Պօլսի Միացեալ Ընկերութեան կողմից պ. Հ. Առաքելեան և Ա. Սարուխանեան։

Բագուի կուլտուրական Միութիւնից — բժ. Մանդինեան Թիֆլ. Հայուհեաց Բարեգ. Ընկ. — տ. Ե. Յարութիւնեան, Ջրի և էժանագին ճաշարանից — տ. Իստամանեան. Ներսիսեան դպր. Հոգաբարձութիւնից — պ. Ն. Կաճկաճեան Բագուի Հայոց Մարդասիրական Ընկ. — պ. Պապաջանեան, Ներսիսեան դպր. Մանկավարժական խմբից — պ. Իս. Յարութիւնեան, Վրաց Գրագիտական ընկերութեան ուղարկած վրացերէն ուղերձը կարդում է պ. Ջ. Մամուլեան։ Թիֆլ. վարժուհիների ընկ. — տ. Սատրօսէլսկայեա — ռուսերէն, Բագուի կանանց Աշխատանքի տնից — տ. Ադամեան, Յովնանեան օր. դպ. Հոգաբարձութիւնից — պ. Հ. Առաքելեան, Ս. Մելքումեան, նոյն դպրոցի մանկավարժական խմբից — պ. Ս. Մալխասեան, Թիֆլիսի Գայիանեան դպրոցից — պ. Ս. Աբովեան, Թիֆլիսի Հայոց Դրամատիքական Ընկ. — պ. Տ. Յովհաննիսեան, Բագուի ծխ. դպրոց. Հոգաբարձ. — պ. Տ. Բէգզադեան և բժ. Սադեան, Թիֆլ. Հրատարակչակ. Ընկ. — բժ. Ա. Ջարգարեան, «Մշակի» խմբագրութեան և գիւղատնտ. ու Տնայնագործ. ընկ. կողմից — պ. Ա. Քալանթար և ընկ. վարչ. անդամ տ. Դօլուխանեան, Թիֆլ. Հայոց Ազգագրական Ընկ. — պ. Գ. Մէլիք-Ղարագեօզեան, Թիֆլ. Հայ. Որբախնամ ընկ. — տ. Ն. Ալիբէկեան, Թիֆլ. հայերի մէջ Օգտակար Գիտելիքներ տարածող ընկ. — պ. Յ. Ալիխանեան, «Աղբիւր-Տարազի» խմբագր. — պ. Տ. Նազարեան, «Հորիզոն»

թերթի խմբ.—պ. Վ. Վալադեան, «Հասկերի» խմբագր.—տիկ. Կատ. Լիսիցեան, Կովկ. Հայոց Ուսուցիչների և Վարժուհիների Միութեան և «Նոր-դպրոց» ամսաթ.—պ. Գր. Վարդանեան։ Երևանի օգտակար գիտելիքներ տարածող ընկ.—բժ. Տէր-Միքայէլեան։ Թիֆլիսի «Լոյս» ընկերութիւնից—պ. Ա. Աւագեան։ «Սուրհանդակ» և «Խաթաբալա»-ի խմբագր.—պ. Ա. Երիցեան, Թիֆլիսի հայ դերասանների—պ. Ամիրէնեան։ Թիֆլ. Առևտր. գիտելիքներ տարած. ընկ.—պ. Տէր-Ստեփանեան։

Ապա պ. Մ. Ջմշկեանը արտասանեց Թիֆլիսի բարբառով իր յօրինած ոտանաւորը և պ. Յ. Մալխասեան շնորհաւորեց իր կողմից։

Ժամանակի ուշ լինելու պատճառաւ, նախագահը առաջարկեց, որ ներկայ եղողները այլ ևս չարտասանեն ճառեր, այլ բաւականանան յայտնելով, թէ ում կողմից են եկած պատգամաւոր, որ և ընդունւում է ժողովի կողմից։

Բացի վերոյիշեալներից ներկայ էին Ընկ. ճիւղերից և զանազան հաստատութիւններից և ընկերութիւններից հետևեալ ներկայացուցիչները՝

Ընկ. Լագօդաղի ճիւղի կողմից—Բաղրատ քահանայ Սուքիասեանը և պ. Մինաս Նարինեանը, Հին Ղրիմից—ներկայացուցիչ պ. Յարութիւն Թումանեանը, Վլադիկավկազի ճիւղի կողմից—պ. Սա. Լիսիցեանը, Գորիսի ճիւղի կողմից—պ. Մարգար Աւետիսեանը. Հին Նախիջևանի ճիւղի կողմից—պ. Ս. Թորոսեանը, Ս. Էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանի կողմից—պ.պ. Աւետեան և Երուանդ Վրդանէսեանը, Ղափանի ճիւղի կողմից—պ. պ. Սմբատ-բէկ Մէլքիսեդեկեան և Սողոմոն-բէկ Փարսադանեանը, Երևանի ճիւղի կողմից—պ.պ. ինժ. Վ. Միրզոյեանը և բժ. Զ. Անդրէասեանը, Դուշէթի ճիւղիւղի կողմից—Յուսիկ քահանայ Ապրըլեանը, Սուրամի ճիւղի կողմից—պ. Յով. Դաւթեանը, Ախալցխայից—Աբրահամ քահանայ Ղազազեանը, Գօրուայ գաւառի Ախալքալակ գիւղի դպրոցի հոգաբարձութեան կողմից—Յարութիւն քահանայ Միրիմանեանը, Քարվանսարայի ճիւղի կողմից—Մեսրոպ քահ. Էգիլեանը, որը և կարդաց ճիւղի վարչ. կողմից ուղերձ։ Ախալքալակի ճիւղի կողմից—պ.պ. Գ. Դալբինեանը և Մ. Մաղաքեանը, Կարսի ճիւղի կողմից—պ. բժ. Ա. Հայրապետեանը, Նովօրոսսիյսկի ճիւղի կողմից—լիազօր իշխանուհի Մարիամ Թումանեանը, Ջխարի ճիւղի կողմից Արտաշէս քահ. Գափամաճեանը, որը և շնորհաւորեց ճիւղի կողմից Ընկ.

30-ամեակը, Բաքւայ Հայոց Կուլտուրական Միութեան կողմից—պ. բժ. Մանդինեանը, Թիֆլ. Հայուհեաց Բարեգ. Ընկ. Վարչութեան կողմից—տիկ. տիկ. Մ. Խատիսեանը, Ղամբարեանը և Կուզանեանը, Ախալցխայի ճիւղի կողմից—պ. Գէորգ Արաբեանցը, Երևանում հայերի մէջ օգտակար գիտելիքներ տարածող Ընկ. Վարչութեան կողմից—պ. բժ. Տէր-Միքայէլեանը, որը շնորհաւորեց Վարչ. կողմից Ընկ. 30-ամեակը։ Ներկայ էին յօբելեանական հանդէսին նաև տեղացիներից և թէ գաւառից բազմաթիւ հանդիսականներ։

Ապա Խորհրդի փոխ-անդամ պ. Կ. Շիրինեանը, համաձայն Խորհրդի որոշման, կարդում է բարձրաստիճան հոգևորականներից ստացուած նամակները և հեռագրները, այն է՝ Մաղաքիա Արքեպիսկոպոս Օրմանեանից, Սուքիաս արքեպ. Պարզեանից, Մեսրոպ Եպիսկոպոս Մովսիսեանից, Կարապետ Եպ. Տէր-Մկրտչեանից, Ճեմարանի Մանկավարժական խմբի կողմից՝ տեսուչ Բագրատ վարդապետից, Թիֆլիսի կուսանոց Մայրապետ Հռիփսիմէ Թայիրեանից և յետոյ ստացած բոլոր հեռագրները, յիշելով որտեղից և ումից. այսինքն՝ Թիֆլիս-վրաց Ազնուականների գիմնազիայի տեսուչ Մգլիմանիայից, Թելաւի ճիւղի ներկայացուցիչ պ. Նիկ. Մարգարեանից, Արմաւիրից—ուսուցչական խմբից, Ղզլարից—Ղզլարի Հայուհեայց ընկ. վարչութիւնից, Նուխուց—Հոգաբարձական և Մանկավարժական խորհրդից, Շրվենանց գիւղից—Հոգաբարձութեան և Մանկավարժ. խմբերի կողմից Տէր-Մարգարեանից, Ախալքալակից—Հոգաբարձական և Մանկավարժական խմբերից, Ղզլարից—ծխական դպրոցի հոգաբարձութիւնից, Պետրովսկից—Հոգաբարձական և Մանկավարժական խորհրդից, Ղզլարից—դպրոց.—ուսուցչակ. փօնդի մասնաժողովից, Երևանից—Բազարաճիւղ, Կարբի, Ղարաքիլիսա, Սադլու, Տամչլու և Հաննավանքի գիւղերի ուսուցիչ-վարժուհիներից, Ալեքսանդրապոլից—Ս. Փրկիչ դպրոցի Հոգաբարձ.—Մանկավարժական խմբից, Գորիսից—Հոգաբարձ. և Մանկավարժական խմբից, Կոլինապատից—Հոգաբարձական և Մանկավարժական կազմից, Վերին-Ագուլիսից-Հոգաբարձական և Մանկավարժ. խմբից, Աստրախանից—Գէորգ քահանայ Մկրտումեանից, Բագուից—Տիկ. Հեղինէ Մէլիք-Հայկազեան-Բէկզադեանից, Աստրախանից-Սեդրակ ք. Աղաբալեանից, Շուշուց Գրիգոր Տէր-Պօղոսեանից, Ռոստովից—Հայոց Բարեգործ. «Իգմիրլեան» Ընկ. Խորհրդից և Հայուհեաց աղքատա-

խնամ ընկերութիւնից, Նոր-Նախիջևանից—Թեմական դպրոցի Հո-
գաբարձական և ուսուցչական խմբից, Ս.-Պետերբուրգից—Հայկական
գաղութից, Շուշուց—Որբանոցի Հոգաբարձութիւնից, Ասխաբադից
—Հայոց Բարեգ. Ընկ. Վարչութիւնից, Մոսկվայից—Հայոց Եկե-
ղեցական Խորհրդից, Արմաւիրից—մի խումբ հայերից, Բաքուից—
Վրաց ազնուականների պարագլուխ իշխ. Թումանովից, Թեհրանից
ազգային Խորհրդից, Ս.-Պետերբուրգից—Եկեղեցական Խորհրդից, Բա-
թումից—Հայոց եկեղեցիների Հոգաբարձութիւնից, Մայկոպից-
դպրոցի Հոգաբարձ. և Մանկավարժ. խմբից, Ղզլարից—Հասարա-
կական գրադարանի վարչութիւնից, Բաքուից—ծխական դպրոց-
ների ուսուցիչներից, Շուշուց—Գործագործական ուսումնարան-ար-
հեստանոցի վարչութ., Ս.-Պետերբուրգից—Դումայի անդամ Յ. Սա-
ղաթէլեանից, Եղէսեայից—Հոգաբարձական և ուսուցչական կազմերից,
Բաքուից—Արամ Առաքէլեանից, Ղարասուբազարից Բարեգործակ.
Ընկ. Վարչութիւնից Ս.-Պետրովսկից—Արշէն ք. Մարգարեանից, Ղու-
բայից—մի խումբ երիտասարդներից, Սուխումից—Հոգաբարձական
և մանկավարժական խմբից, Ս.-Պետերբուրգից—բժ. Բուդաղեանից,
Աստրախանից Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութեան վարչու-
թիւնից, Մէլիտոպոլից—տեղական հայերի կողմից Վ. ք. Մա-
միկոնեանից, Սուխումից—գործակալ Եղիշէ քահանայ Տէր-Եղիա-
զարեանից, Սիմֆերոպոլից—Աղքատախնամ Ընկերութեան և դպ-
րոցի Հոգաբարձութիւններից, Մօզդօկից-ուսուցիչներից, Շու-
շուց—Ջաւէն վարդապետից, Թելաւից—Մանկավարժական Խոր-
հրդից, Երևանից—Թեմական դպրոցի Մանկավարժական կազմից,
Սուխումից—Թեմական տեսուչ Յ. Տէր-Միրաքեանից, Նոր-Նախի-
ջևանից—Ս. Հռիփսիմեան դպրոցի Մանկավարժական կազմից և
ծխական դպրոցի Հոգաբարձութիւնից, Բաքուից—Գալստեանից,
Աստրախանից Հայոց Ընկերութիւնից, Երևանից—Զանգիբասարի
հայ հասարակութիւնից, նաև Բաթումի, Նովորոսիյսկի, Ղազախի,
Պետրովսկի, Սղնախի, Գանձակի, Եկատերինոդարի, Ջալալ-Օղլու,
Գորււայ, Գորիսի, Ալէքսանդրապոլի, Շուշւայ, Վաղարշապատի,
Ջիարի, Ախալքալաքի, Նուխւայ. Արդահանի, Ղափանի, Յարսկիէ
Կոլոդցի, Կաղզուանի, Արմաւիրի, Ղուբայի, Արդւինի, Մօզդօկի
ընկերութեանս ճիւղերի Վարչութիւններից և Ղզլարից։

Ապա Խորհրդի նախագահ պ. Ս. Յարութիւնեան, շնորհակա-
լութիւն յայտնելով բոլոր ներկայ եղողներին և հեռագիրներով մաս-

նակցողներին, յայտնեց, որ այսօր կատարւում է հասարակական
տօն, որը կարելի է անուանել գեղեցիկ զգացմունքների և լուսա-
ւոր մտքերի տօն, օգնել թշուառին, հիւանդին, կարօտեալին և
օգնել ոչ թէ միայն նիւթապէս այլ և բարոյապէս, բարձրացնելով
և զարգացնելով նրա մտաւոր կարողութիւնը. ահա այն գաղափարը,
որը Բարեգործական Ընկերութեան հիմնաքարն է կազմում։ Թէ
որքան յարգւած է այս ընկերութիւնը, դրան լաւ ապացոյց կարող
է լինել այն բուռն համակրութիւնը, որ նա ցոյց տուեց ընկերու-
թեանս յօբէլեանի առթիւ կազմուելիք դպրոցական—ուսուցչական
ֆոնդի վերաբերմամբ։ Կարճ ժամանակում ֆոնդի գումարը հասաւ
մի քանի տասնեակ հազարների, որով և ցոյց տրուեց, որ հասարա-
կութիւնը, առանց խաւերի խտրութեան, մեծ հաւատ ունի դէպի
Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութիւնը։ Այսպիսի ջերմ
մասնակցութիւնը անձամբ, պատգամաւորութեամբ, հեռագրներով և
ուղերձներով պէտք է մեծ խրախուսանք հանդիսանայ ընկերու-
թեան գործիչների համար, որոնք աւելի մեծ եռանդով պէտք է
աշխատեն ընկերութեան բարգաւաճման համար։ Կրկին յայտնելով
բոլոր շնորհաւորողներին շնորհակալութիւն, նախագահը մաղթում
է կեանք հայ ժողովրդին, որ նա գնահատում է և նպաստում ըն-
կերութեանս, իսկ Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեանը
անխոնջ աշխատանք, որ կարողանայ արդարացնել իր վրայ դրած
ժողովուրդի յոյսերը։

Բժշկապետ Նաւասարդեանը իբր ընդհանուր ժողովի նախագահ
շնորհակալութիւն է յայտնում ժողովականներին, Թիքահայ պատ-
գամաւորներին և ընկերութեան Խորհրդին, ցանկութիւն յայտնե-
լով, որ ներկայ եղող Թիւրքիոյ Հայոց պատրիարքական ներկայա-
ցուցիչը իր կողմից օրհնի ընկերութեան ձեռնարկութիւնները։

Յակոբն Աշոտ Եպիսկոպոսը մի քանի խօսքով դրուատում է
ընկերութիւնը, ցանկանում է գործիչներին եռանդ և ույժ, ընկե-
րութեանը յարատևութիւն և ապա աղօթում է «Հայր մեր»-ով ու
«պահպանիչ»-ով։

Նախագահը ժողովը համարում է փակուած։

Խումբը երգում է և հասարակութիւնը ցրւում ցերեկուայ 3 և
կէս ժամին։

Նախագահ Յօբելեանական ժողովի՝

Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

Քարտուղար՝ Յ. Տահնազարեան

ՑԱՆԿ

Երես

1) Կ. Հ. Բ. Ընկ. Խորհրդի կազմը և նրա գործունէու-
թիւնը 1911 թւին 1
2) Ճաշարան 10
3) Որբանոց 13
4) Գրադարան-ընթերցարան 15
5) Կ. Հ. Բ. Ընկ. 1911/12 ուսումն. տարւայ դպրոցական
գործունէութիւնը 19
6) Ցուցակ 1911 թւին ստացւած նւէրների 31
7) Ընկերութեան ճիւղերը 34
8) Ցուցակ Կ. Հ. Բ. Ընկ. հիմնարկութիւնների 114
9) Ցուցակ Կ. Հ. Բ. Ընկ. Կենտրոնի 1911 թ. անդամների. 115
10) Կենտրոնի 1911 թ. հաշիւները 123
11 Համառօտ ընդհանուր հաշիւ մուտքի և ելքի Կենտրոնի
և ճիւղերի 148
12) Վերստուգիչ Յանձնաժողովի արձանագրութիւնը . . 150
13) Խորհրդի բացատրութիւնը Վերստուգիչ Յանձնաժո-
ղովի նկատողութիւնների 153
14) Ցուցակ Կենտրոնի արժէթղթերի 157
15) Ցուցակ ճիւղերից ստացւած անձեռնմխելի և պահես-
տի գումարների 160

16) Յաւելւած.—Ընդհանուր ժողովի արձանագրութիւնները

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Երես	Տող	Տպւած է	Պէտք է լինի
17 ներքև	2	ձեռնհաո	ձեռնհաս
23 վերև	1	նպսստել	նպաստել
25 »	4	եիկդասեան	երկդասեան
29 »	2	1901/12	1911/12
58 ներքև	15	ուտք	Մուտք
96 »	5	իքայել	Միքայել
97 վերև	3	հանկանակութիւն	հանգանակութիւն
109 ներքև	6	50 ր. 73	50 ր. 83
Յաւելւածի մէջ			
16 ներքև	11	զգալ	չզգալ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0240698